

ת"פ 41095/10/16 - פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נגד שרונה קלדרון, סמדר אור, רן סופר, ג' ב', סולומון טקסיר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 41095-10-16 פרקליטות מחוז תל אביב פלילי
נ' קלדרון ואח'

לפני כבוד השופט ירון גת
המאשימה פרקליטות מחוז תל אביב פלילי
ע"י ב"כ עו"ד איתי פרוסט
נגד
הנאשמים
1. שרונה קלדרון
ע"י ב"כ עו"ד אורי קינן
2. סמדר אור
ע"י ב"כ עו"ד מוטי לזר
4. רן סופר
ע"י ב"כ עו"ד גיא מימון
6. ג' ב'
ע"י ב"כ עו"ד ניצה דיקובסקי
7. סולומון טקסיר
ע"י ב"כ עו"ד גדי זילברשלג

גזר דין

מבוא

- ביום 23.12.21, לאחר ניהול הליך הוכחות ממושך, הרשעתי את נאשמים 1, 2 ו-4 בביצוע עבירת מעשי פזיזות ורשלנות באש ובחומר לקיח, עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), וכן הרשעתי את נאשמים 6 ו-7 בביצוע עבירת חבלה ברשלנות, עבירה לפי סעיף 341 לחוק, לצד זיכויים מחמת הספק, מביצוע עבירת מעשי פזיזות ורשלנות באש ובחומר לקיח, עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. נאשמים 3 ו-5 זוכו מכל העבירות שיוחסו להם בכתב האישום מחמת הספק.
- לאחר ההרשעה נשמעו באריכות הראיות לעונש והטיעונים לעונש, במסגרתם ביקשו הנאשמים, בין היתר, להורות על ביטול הרשעתם בדין.
- כעת, הגיעה העת להכריע בבקשת הנאשמים לבטל את הרשעתם בדין ולגזור את הדין.
- יוזכר בתמצית, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, כי התאונה המצערת התרחשה ביום 26.03.14, במסגרת יריד מדע שהפיקה רשת החינוך "אורט" (להלן: "**אורט**" או "**רשת אורט**") בכיכר רבין בתל אביב-יפו (להלן: "**יריד המדע**").
- במסגרת זו הקימה והפעילה אורט פרויקט של אוהל "מעבדת רחוב" (Street Labs) (להלן: "**אוהל אורט**"),

אשר כלל הצגה והדגמה של פעילויות וניסויים מדעיים על ידי תלמידי תיכון מרשת אורט. בין הפעילויות נכלל גם ניסוי המכונה ניסוי "סירת הקיטור", אשר מדגים כיצד פועל עיקרון הקיטור על ידי הנעת סירה קטנה בתוך גיגית מים באמצעות קיטור, שנוצר משימוש בכוהל, בצמר גפן, בגפרורים ובחומרים נוספים (להלן: "**ניסוי הסירה**" או "**הניסוי**").

5. בשעות אחר הצהריים של יום האירוע, הגיעו נפגעי העבירה, י.ל., י.ל. ו-ע.פ., קטינים ילידי 2005-2006, ביחד אימותיהם, לאוהל אורט וצפו בניסויים המדעיים שהוצגו באוהל. באותה העת ביצע ט.ח., תלמיד כיתה י"א ברשת אורט שנבחר להדגמת ניסוי הסירה באוהל אורט, את ההדגמה של הניסוי באוהל.

6. בעת ההדגמה ביצע ט.ח. את הניסוי באופן שגוי, כמתואר בהכרעת הדין, וכתוצאה מכך הכוהל בו עשה שימוש ניצת ואש שפרצה מהניסוי אחזה בנפגעי העבירה הקטינים. כתוצאה מהתאונה נגרמו לנפגעי העבירה כוויות וחבלות קשות, והם נזקקו לטיפול רפואי ולאשפוז, כמתואר בכתב האישום ובהכרעת הדין.

7. חלקו של כל אחד מהנאשמים באירוע, הפרת חובות הזהירות על ידו ופרטי רשלנותו פורטו בהרחבה רבה במסגרת הכרעת הדין ואין מקום לחזור על פירוט זה במלואו בשנית. יחד עם זאת, ולמען בהירות התמונה, מצאתי לנכון להזכיר בקצרה את קביעותי המרכזיות ביחס לחלקו של כל אחד מהנאשמים שהורשעו.

8. **לעניין נאשמת 1**, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, מצאתי שיש להרשיעה בעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, מכיוון שעוצמת רשלנותה ומידת סטייתה מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנה, לנוכח תפקידה, ידיעותיה ונסיבות העניין, כמו גם לנוכח אופן הפרתה את חובות הזהירות המוטלות עליה, היו ממשיות ונכבדות. זאת, במיוחד בשל תפקידה המרכזי ביותר כמנהלת האירוע בפועל וכמפקה העליונה שלו, הן כלפי פנים אל מול יתר האחראים על האירוע והן כלפי חוץ אל מול מזמיני האירוע, הרשויות והגורמים המאשרים, כמו גם בשל קרבתה הרבה למעגל העשייה הפנימי ביותר של האירוע; בשל קביעתי כי יש לראותה כמי שידעה בפועל שבאוהל אורט עתיד להתבצע ניסוי הכולל שימוש באש ובכוהל על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא ידוע ורב גילאי, הכולל גם קטינים, ללא השגחה וללא פיקוח צמוד של מבוגר; בשל העובדה שהאירוע היה בעל מטרה שיווקית-מיתוגית בעיקרה עבור אורט, ושניתן היה לקיימו תוך השגת המטרה האמורה בקלות גם ללא ניסוי הסירה; ובשל קביעתי שבידי נאשמת 1 היו כל הנתונים הדרושים לה לשם עמידה בחובותיה.

9. **לעניין נאשמת 2**, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, מצאתי שיש להרשיעה בעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, מכיוון שעוצמת רשלנותה ומידת סטייתה מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנה לנוכח תפקידה, ידיעותיה ונסיבות העניין, כמו גם לנוכח אופן הפרתה את חובות הזהירות המוטלות עליה, היו ממשיות ונכבדות. זאת, במיוחד בשל תפקידה המרכזי, המשמעותי והנרחב, כאחראית מרכזית של התכנון, הארגון, הניהול וההפקה של אוהל אורט מטעם מפ"ה; בשל אחריותה להחלטה לכלול במסגרת הניסויים שיבוצעו באירוע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובחומרים דליקים ומסוכנים, שיבוצע באירוע ציבורי, באוהל, על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה וללא פיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו; בשל ידיעותיה אודות התכתבות ניו יורק והשאלות הבטיחותיות המובהקות שעלו במסגרתה, שהעלו, או שהיו חייבות להעלות, אצלה נורות אזהרה בטיחותיות בזהירות בעניין מסוכנותו האפשרית של ביצוע ניסוי הסירה באוהל במרחב הציבורי, במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים הפתוח לקהל הרחב, שנותרו ללא מענה, ואשר לא נבחנו ואף לא הועברו לבחינה של הגורמים הרלוונטיים (לרבות נאשמים 1, 3, 6 ו-7) טרם ההחלטה על הכללת ניסוי הסירה באירוע; בשל ידיעתה כי ביצוע ניסוי הסירה במסגרת אוהל אורט אינו הכרחי למימוש מטרותיו, בעקבות יריד ניו יורק; בשל המטרות המיתוגיות-שיווקיות שאותן ביקשה אורט להשיג באירוע; ובשל קביעתי כי מניעת הנזק בענייננו לא הייתה כרוכה בקושי רב או בהשקעת משאבים ניכרת מצד נאשמת 2.

10. **לעניין נאשם 4**, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, מצאתי להרשיעו בעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, מכיוון שעוצמת רשלנותו ומידת סטייתו מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנו לנוכח תפקידו, ידיעותיו ונסיבות העניין, כמו גם לנוכח אופן הפרתו את חובות הזהירות המוטלות עליו, היו ממשיות ונכבדות. זאת, במיוחד בשל השכלתו האקדמאית, מומחיותו, ניסיונו המקצועי ובכירותו המקצועית באורט, כפי שפורטו בהרחבה בהכרעת הדין; בשל תפקידו הניהולי המרכזי והמהותי בפריקט הקניונים, ביריד המדע, באוהל אורט, ובהכנות אליהם; בשל אחריותו להכללה המודעת של ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובחומרים דליקים ומסוכנים במסגרת אירוע ציבורי באוהל על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה ופיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו; בשל ידיעותיו אודות התכתבות ניו יורק, נורות האזהרה הבוהקות שעלו ממנה והשאלות הבטיחותיות שנותרו ללא מענה, אשר לא נבחנו על ידו ואשר הוא נמנע מלהעבירן לבדיקה של גורמים רלוונטיים אחרים (לרבות נאשמים 1, 3, 6 ו-7); ובשל קביעתי כי מניעת הנזק בענייננו לא הייתה כרוכה בקושי רב או בהשקעת משאבים ניכרת מצד נאשם 4, וכי הניסוי לא היה הכרחי להשגת מטרות אורט באירוע.

11. **לעניין נאשם 6**, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, מצאתי להרשיעו בעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 341 לחוק, מכיוון שעוצמת רשלנותו ומידת סטייתו מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנו לנוכח תפקידו, ידיעותיו ונסיבות העניין, כמו גם לנוכח אופן הפרתו את חובות הזהירות המוטלות עליו, היו ממשיות ונכבדות. זאת, במיוחד בשל תפקידו המרכזי, המשמעותי והנרחב כמפיק המקצועי בפועל של יריד המדע ואוהל אורט, ש"ידו בכל ויד כל בו"; בשל פעולותיו, אחריותו ותפקידו, למול אורט ואנשיה מזה, ולמול נאשם 7 (מהנדס הבטיחות) והגורמים המאשרים מזה; בשל אחריותו המרכזית לבטיחות האירוע מכוח תפקידו (ביחד עם נאשם 7); בשל אי ידיעתו באופן מפורט ומדויק, כמתחייב וכנדרש ממנו על פי הדין, הכללים, התקנים והדרישות המחייבות, מהן הפעילויות האינטראקטיביות, ההדגמות, הניסויים והפריקטים המדעיים שעתידיים להתבצע באוהל אורט, ומהם החומרים שעתיד להיעשות בהם שימוש במסגרתם; בשל היות האירוע בעל מטרה שיווקית-מיתוגית בעיקרה בעבור אורט; ובשל קביעתי כי מניעת הנזק בענייננו לא הייתה כרוכה בקושי רב או בהשקעת משאבים ניכרת מצד נאשם 6, וכי הניסוי לא היה הכרחי להשגת מטרות אורט באירוע.

12. זה המקום לשוב ולהדגיש, כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין, כי מצאתי לזכות את נאשם 6 מחמת הספק מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח. חוסר מודעותו האמורה נבעה אך מכך שרשלנותו הייתה כה ממשית עד שלא ידע על קיומם של אש וכוהל באירוע, על אף שהיה חייב לדעת על כך, ועל כן ברי כי זיכויו לא נבע מכך שעוצמת רשלנותו לא הספיקה להרשעתו בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. עוצמת רשלנותו הייתה ממשית ונכבדה, ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. מכיוון שחוסר מודעותו להחזקה נבע רק מרשלנותו, הרי שבמסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה על ידו בעת גזירת הדין אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. זאת, חרף ההבדלים בעונש המרבי בין שתי העבירות, ומתוך הקרבה הברורה בערכים החברתיים המוגנים בשתי העבירות והדמיון בנסיבות הקונקרטיות של ביצוע העבירות דנן, המאפשרים קביעת מתחמי ענישה דומים ביחס לשתי העבירות במקרה דנן, וכן בשים לב לכך שמתחמי הענישה שייקבעו והעונשים שייגזרו אינם קרובים לעונש המרבי הקבוע לצד העבירה לפי סעיף 341 לחוק.

13. **לעניין נאשם 7**, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, מצאתי להרשיעו בעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 341 לחוק, מכיוון שעוצמת רשלנותו ומידת סטייתו מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנו לנוכח תפקידו, ידיעותיו ונסיבות העניין, כמו גם לנוכח אופן הפרתו את חובות הזהירות המוטלות עליו, היו ממשיות ונכבדות. זאת, במיוחד בשל תפקידו המרכזי, המשמעותי והמקיף ביותר כאחראי הראשי לבטיחות יריד המדע ואוהל אורט, בהיותו מהנדס הבטיחות של האירוע; בשל ניסיונו הקודם כמהנדס בטיחות של אירועים רבי משתתפים; בשל אי עמידתו בחובה הבסיסית של תפקידו ושל אחריותו כמהנדס הבטיחות של האירוע - לבחון באופן אקטיבי ופוזיטיבי את בטיחות האירוע על כל היבטיו, לרבות

התכנים, הפעילויות, האביזרים והחומרים שכללו בו; בשל פעולתו מתוך נקודת מוצא נפסדת לפיה חובותיו על פי דין כמהנדס בטיחות מצומצמות לאין שיעור מכפי שהן מוגדרות בפועל בדין, בנהלים, בכללים, בהנחיות ובדרישות של הגורמים המאשרים, שחובה היה עליו להכירם והוא עצמו אישר שידע עליהם בפועל; בשל החלטתו לצמצם על דעת עצמו את חובותיו רק לאלו שתואמות את כישוריו ויכולותיו לפי הבנתו; בשל כך שערך והגיש לגורמים המאשרים, בחתימתו ובהצהרתו על נכונות הדברים, תכנית בטיחות חסרה ולקויה שלא הוכנה כראוי וכמצופה ממנו, כפי שהוסבר בהרחבה בהכרעת הדין; ובשל קביעתי כי מניעת הנזק בענייננו לא הייתה כרוכה בקושי רב או בהשקעת משאבים ניכרת מצד נאשם 7, וכי הניסוי לא היה הכרחי להשגת מטרות אורט באירוע.

14. זה המקום לשוב ולהדגיש, כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין, כי מצאתי לזכות את נאשם 7 מחמת הספק מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח. חוסר מודעותו האמורה נבעה אך מכך שרשלנותו הייתה כה ממשית עד שלא ידע על קיומם של אש וכוהל באירוע, על אף שהיה חייב לדעת על כך, ועל כן ברי כי זיכויו לא נבע מכך שעוצמת רשלנותו לא הספיקה להרשעתו בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. עוצמת רשלנותו הייתה ממשית ונכבדה ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. מכיוון שחוסר מודעותו להחזקה נבע רק מרשלנותו, הרי שבמסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה על ידו בעת גזירת הדין אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. זאת, חרף ההבדלים בעונש המרבי בין שתי העבירות, ומתוך הקרבה הברורה בערכים החברתיים המוגנים בשתי העבירות והדמיון בנסיבות הקונקרטיות של ביצוע העבירות דנן, המאפשרים קביעת מתחמי ענישה דומים ביחס לשתי העבירות במקרה דנן, וכן בשים לב לכך שמתחמי הענישה שייקבעו והעונשים שייגזרו אינם קרובים לעונש המרבי הקבוע לצד העבירה לפי סעיף 341 לחוק.

15. כפי שפורט בהרחבה רבה בהכרעת הדין, מצאתי שכל אחד מהנאשמים המורשעים אחראי, בהתרשלותו הוא, במעשיו ובמחדליו, ליצירת התנאים ההכרחיים לרשלנותם של הנאשמים האחרים, אשר לא הייתה דבר שלא ניתן לצפותו. כך קבעתי כי פעולתו של כל נאשם מורשע היוותה חוליה הכרחית בשרשרת האירועים שהובילה לתאונה, והכשירה את הקרקע לרשלנותם של הנאשמים האחרים, כאשר פעולתו מצטברת לפעולותיהם של שאר הנאשמים ומביאה לתוצאת התאונה.

16. התמונה העגומה שהצטיירה במסגרת הכרעת הדין היא, שמעבר לטעותו הברורה של התלמיד הקטין שהציג את הניסוי שגרם לתאונה המצערת, התאונה נושא גזר דין זה היא פרי באושים מקומם של רשלנות ממשית ומתמשכת, התעלמות מסוגיית הבטיחות והיעדר הפעלת שיקול דעת בטיחותי בסיסי מצד האחראים לאירוע ולבטיחותו ומצד האחראים על תוכן הפעילויות ועל התלמידים המציגים, קרי הנאשמים; של היעדר הבנה והיכרות מספקת של הנאשמים האחראים לאירוע ולבטיחותו עם חובות הזהירות שחלו עליהם וחייבו אותם באירוע; של התעלמות מוחלטת מנורות אזהרה שדלקו באור בוהק ביחס לסיכונים הבטיחותיים הכרוכים בהצגת הניסוי המדובר באירוע; של "תרבות הסמוך" - בדמות "הסתמכות עיוורת" על ניסיון קודם בלתי רלוונטי ודבקות פסולה במנטרה מקוממת לפיה ניסוי באש ובכוהל המבוצע על ידי תלמידים קטינים אינו מסוכן ויהי מה, בכל תנאי ונסיבה, ובדמות "הסתמכות עיוורת" על פעולתם של אחרים ללא בסיס והצדקה לכך; ושל התנערות מאחריות ו"גלגול" אחריות מצד האחראים לאירוע ולבטיחותו ומצד האחראים לתוכן הפעילויות ולתלמידים המציגים - זה על זה, ועל גורמים חיצוניים שונים.

17. לחמשת הנאשמים אין הרשעות נוספות, ואין חולק כי כולם אנשים נורמטיביים, אנשי מקצוע ומעש ואזרחים חיוביים ותורמים.

18. לאחר שמיעת הטיעונים לעונש, כלל הנאשמים הופנו לממונה על עבודות השירות בכדי לבחון את התאמתם

לריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות.

18.1. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 21.06.22 בעניינה של נאשמת 1

עולה כי נאשמת 1 נמצאה מתאימה לביצוע עבודות שירות, וכי נמצא מקום להשמתה לביצוע עבודות שירות בבית חולים איכילוב.

18.2. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 14.06.22 בעניינה של נאשמת 2

עולה כי נאשמת 2 נמצאה מתאימה לביצוע עבודות שירות במגבלות, וכי נמצא מקום להשמתה לביצוע עבודות שירות במרכז יום לקשיש בראשל"צ.

18.3. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 08.05.22 בעניינה של נאשם 4

עולה כי נאשם 4 נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות, וכי נמצא מקום להשמתו לביצוע עבודות השירות באנדרטת הנח"ל.

18.4. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 14.06.22 בעניינה של נאשם 6

עולה כי נאשם 6 נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות, וכי נמצא מקום להשמתו לביצוע עבודות השירות במכללת אברוצקי.

18.5. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 14.06.22 בעניינה של נאשם 7

עולה כי נאשם 7 נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות, וכי נמצא מקום להשמתו לביצוע עבודות השירות בגשר שירותי שיקום חדרה.

ראיות הצדדים לעונש

העדויות לעונש מטעם המאשימה

19. מטעם המאשימה העידה **גב' הילית ס.**, אימו של נפגע העבירה הקטין ע.פ, וכן העידו **מר ניר ל.** ו**גב' לימור ל.**, הוריהם של נפגעי העבירה הקטינים י.ל. וי.ל.

20. בעדותה שיתפה **הילית** כי על אף הזמן שעבר, הטראומה ואירועי אותו היום עדיין צרובים בזיכרונה. כך, סיפרה אודות השתלשלות האירועים מנקודת מבטה באותו היום, לרבות הגעתה ליריד המדע ביחד עם לימור ונפגעי העבירה הקטינים, התרגשותם הרבה של נפגעי העבירה לקראת יריד המדע, והסקרנות הרבה שבה התרוצצו עת הגיעו ליריד. בהמשך לכך סיפרה גם על זיכרונותיה מקרות התאונה עצמה ומהשתלשלות האירועים והתחושות שעלו בה מיד לאחר מכן. הילית שיתפה כי היא זוכרת היטב את המראה של בנה ושל שני נפגעי העבירה האחרים לאחר קרות התאונה, את הצרחות שלהם, את הריחות, את הפעולות שהיא ולימור נקטו מיד לאחר התאונה וניסיון לכבות את ילדיהן, ואת הברדק ששרר במקום מיד לאחר התאונה. עוד שיתפה ברגשותיה ובתחושותיה באותם רגעים, ובמהלך העניינים בדרך לבית החולים ובהגעה לבית החולים.

הילית ציינה כי מבחינה פיזית, אש התאונה תפסה את בנה בגבה ובאוזן, אך למזלם הוא לא נשרף בכל פניו ולא נוצרו לו כוויות פיזיות קשות שדרשו טיפול ממושך. לצד זאת, סיפרה בהרחבה על ההשפעות הנוספות של התאונה מבחינה נפשית על חייה ועל חיי בנה.

כך, סיפרה על הקשר הקרוב שהיה בין בנה לבין שני נפגעי העבירה האחרים עוד קודם לאירוע, עת נהגו לעשות הכל

עמוד 5

יחדיו, ועל התחזקותו לאחר התאונה. היא הרחיבה כי היא ובנה לקחו חלק מרכזי בחייהם של נפגעי העבירה האחרים בשנים הראשונות שלאחר התאונה, לרבות בתהליך השיקום שלהם בבית החולים ולאחר שחזרו לביתם. לדבריה, התרכזותו של בנה בנפגעי העבירה האחרים, והתאמתו לאורח חייהם החדש, פגעו בין היתר בפעילותו בלימודים, פגיעה שהשאירה אצלו קשיים עד היום. עוד הרחיבה על האופן שבו דאגתו של בנה לחיי נפגעי העבירה האחרים, ובמיוחד חששו לחייו של אחד מהם שנפגע מאוד קשה, פגעו בו מנטאלית, באופן שהקשה עליו לישון, וגרם לו לחלומות, לפחדים, ולבכי רב בלילות.

בהמשך לכך, שיתפה בכאב על התקופה בה הבינה כיצד משפיע הקשר שלהם עם משפחת נפגעי העבירה האחרים על התמשכות הטראומה. היא סיפרה כי לאחר שנתיים מהאירוע בן זוגה מזה חמש שנים אמר לה שהיא לא נוכחות, והשניים נפרדו. לדבריה, באותה תקופה היא הבינה שעליה להתרחק מהנוכחות הפיזית של הטראומה על מנת לשחרר מהחווייה הקשה שאיתה נאלצו לחיות באופן יומיומי, והם עברו לשכונה אחרת. עוד הוסיפה כי למרות שהמעבר היה אמור ליצור הקלה, החלו אצל בנה כאבי בטן שלא עברו במשך שנה.

כמו כן, שיתפה כי מאז בר המצווה של בנה, שנחגג מספר חודשים לאחר המעבר, ואליו הוזמנו גם נפגעי העבירה האחרים, היה נתק בין המשפחות, והם לא דיברו או נפגשו במשך שנים רבות, וזאת על אף שהם גרים בשכונות קרובות.

הילית ביקשה להביע את צערה על התלמיד שביצע את הניסוי, וסיפרה כי בנה כיום בן גילו. לבסוף ציינה כי אחד הדברים שהטרידו אותה יותר מכל היה שכל אותו הזמן גורמים מטעם רשת אורט לא יצרו עמם קשר, לא התעניינו בשלומם ולא הציעו עזרה, וכי היא מברכת על כך שמישהו ייקח אחריות על הפגיעה שחוו בנה ונפגעי העבירה הקטינים האחרים.

21. בעדותו של **ניר** הוא שיתף כי ביום האירוע היו נפגעי העבירה בכיתות ב' ו-ג'. כן סיפר כי בניו לא נולדו בארץ ועלו לישראל רק שנתיים וחצי קודם לתאונה, וכי הם "עוד למדו מה זה להיות ישראלים".

ניר ביקש גם להזכיר את הזמן הממושך מקרות התאונה ועד לנקודה זו, כשלדבריו בין מועד התאונה ועד לסוף 2016, אז הוגש כתב האישום, הם היו לבד. מנגד הדגיש כי בתקופה זו הנאשמים המשיכו לחיות את חייהם "כאילו דבר לא קרה", כי הם לא הושעו או פוטרו, וכי חודש לאחר מכן חלק מהם אף היו מעורבים ביום מדע נוסף שהתקיים.

ניר אף שיתף באירועי אותו היום מנקודת מבטו. כך, שיתף כי הוא זה שלחץ על אישתו לקחת את הילדים ליריד המדע מאחר והנושאים שהיו עתידיים להיות מוצגים שם עניינו אותם, וכי לא התעורר בו שום חשש לאור כך שמשרד המדע היה חתום על האירוע. עוד שיתף בתחושות שעלו בו כשקיבל את הטלפון שבישר לו כי ילדיו בבית החולים, לרבות הפחדים שהתעוררו בו שכן לא ידע למה לצפות. ניר אף הוסיף והרחיב על השתלשלות האירועים מנקודת מבטו מרגע שהגיע לבית החולים, לרבות הברדק שהיה כשהגיע לבית החולים, על המצב בו היו אשתו והילית, ועל מצב ילדיו.

לדבריו, בבית החולים הם גילו שלאור אופי הכוויות בפניו ובצווארו של בנו הצעיר, היה חשש ממשי לחייו והוא אושפז במחלקת טיפול נמרץ, ואף נאלץ להישאר שם במשך מספר ימים. עוד סיפר כי בעקבות חשש לזיהומים הוא אושפז בנפרד מאחרים, וכי כאשר התגלה שהוא אינו אוכל, נדרשו גם לבצע הרדמה ולהכניס לו זונדה. כמו כן, שיתף בתחושות הקשות שליוו אותו כשישב לצד בנו המאושפז בטיפול נמרץ, לרבות תחושת הכישלון כאב. עוד סיפר כי בתקופה זו הגיעו הרבה אנשים לבית החולים, בין שקשורים לאירוע ובין שקשורים לבית החולים, וכי גם הצוות של אורט הגיע והביא פרחים לילדים.

ניר גם שיתף בקשיים שחוו בהמשך הטיפול והשיקום של ילדיו. כך, הרחיב על ההתנגדות שחוו מצד בית החולים כאשר ביקשו להעביר את בנו הצעיר לבית חולים אחר, על כך שגם כאשר הוא שוחרר לבסוף לביתו הם הבינו שהם לא יוכלו

להעניק לו את הטיפול המומלץ ועל כן נאלצו לאשפזו שוב, על הקשיים שהתעוררו גם באשפוז בבית החולים החדש, על הצורך לערוך משמרות בבית החולים עם מעט עזרה מהמשפחה, על הקשיים שהתלוו להכנת ביתם למצב החדש והעלויות הרבות והגבוהות של הציוד שנדרש לצורך הטיפול בילדיו, כשהם אינם מקבלים עזרה כלכלית בטענה שמתנהל משפט, על ההבנה שהטיפול עתיד להימשך זמן רב, ועל התחושות שהתעוררו בהם בכל הזמן הזה, לרבות מורל ירוד אצל ילדיו ותחושות כישלון שלו כאב.

בהמשך סיפר על הקשיים שהתלוו להחזרת ילדיו למסגרות, ובמיוחד לקושי המתלוו להסתובבות בחוץ, שכן ילדיו נדרשו להיות לבושים מכף רגל ועד ראש, מצוידים במטריה כשיש שמש, ובנו הצעיר אף נדרש להסתובב עם חליפת לחץ ומסכה. כן שיתף בקשיים שעלו במיוחד כאשר ביקשו להחזיר את בנם הצעיר למסגרת בית ספרית, ואת חוסר הנכונות שהובע מצד בית הספר לביצוע התאמות והעובדה שלא התקבלה עזרה מעיריית תל אביב-יפו. כך למשל, סיפר כי פעמים רבות התקשרו מבית הספר להגיד שבנם אינו מרגיש טוב, כשהדבר מהווה שם קוד לכך שמישהו העיר לו הערה לא יפה, והם נאלצו לבוא לאסוף אותו באמצע היום. עוד סיפר, לדוגמא, שבשל תנאיו של בית הספר וחוסר נכונותו לסייע, בכל יציאה של בנו לפעילות בית ספרית אחד מההורים היה צריך ללוות אותו. לדבריו, כיום ילדיו לומדים בבית הספר "הכפר הירוק", שזהו בית ספר פרטי שעולה כסף, אך שזוהי המסגרת היחידה שהסכימה להיענות לאתגר.

ניר אף שיתף בתגובות הסביבה שאיתם נאלצו להתמודד ילדיו, הן מצד ילדים והן מצד מבוגרים, והקושי שלהם להתמודד איתן. כן סיפר כי בנו הצעיר אף טופל במשך תקופה אצל פסיכולוג.

בנוסף, שיתף כי מאחר שבארץ אין מספיק ניסיון בטיפול בכוויות ילדים, הם נסעו גם לארה"ב כדי להתייעץ בנושא. עוד שיתף כי הם מקפידים להיות בקשר עם מומחים בנושא כדי להבין את הטכנולוגיה החדשה והאפשרויות הקיימות. לדבריו, ילדיו כיום בגיל ההתבגרות, והדבר מעורר קשיים חדשים, שכן בשלב זה יש נטייה לשים דגש על המראה החיצוני. יחד עם זאת, ישנם קשיים בביצוע ניתוחים שכן לא ניתן לחזות כיצד יראו הצלקות לאחר הניתוח ומה יהיו ההשלכות, ועל כן הוא מפחד להבטיח לילדיו משהו בעניין ולקחת סיכון.

עוד סיפר כי כיום בנו הגדול יותר בכיתה יא', והוא עתיד להתגייס בקרוב. לדבריו, בנו רוצה להתגייס לקרבי, אך ככל הנראה הפרופיל שלו לא יאפשר זאת. בהמשך לכך, הדגיש כי הוא חש שילדיו איבדו את כל הילדות הישראלית שלהם.

ניר אף שיתף בקשיים היומיומיים שאיתם הוא ואשתו נאלצים להתמודד, לרבות הצורך להיות זמינים במידה וידרשו לאסוף את הילדים, ללכת לטיפולים, לריב עם קופת חולים ועוד. ניר סיפר שאף שבעבודתם מגלים הבנה למצב שלו ושל אשתו, עדיין מדובר בקושי רב לתפקד בעבודה באופן זה, ולכן גם הקריירות שלו ושל אשתו נפגעו. כן שיתף בהשפעה הקשה של האירועים על ההתמודדות הזוגית שלו ושל אשתו. ניר ציין שאשתו למעשה פוסט-טראומתית מאז התאונה.

בסוף דבריו ניר הביע תקווה שהמקרה הפרטי שלהם יביא להרתעה כדי שמקרים נוספים לא יקרו. כן הביע תקווה שהנאשמים ייקחו אחריות ויתנצלו.

22. **לימור** שיתפה בעדותה הנרגשת כי מאז האירוע הפוסט טראומה תופסת חלק עצום ממי שהיא, כי היא חווה רעידות ותחושות שהיא עומדת להתפרק, וכי היא משתדלת שלא להיזכר במי שהייתה קודם לתאונה שכן היא לא יודעת מה נשאר מכך. לדבריה, התאונה גבתה, גובה ועוד תגבה מחירים מכל אחד מילדיה נפגעי העבירה הקטינים, ממנה, מבעלה, מהקרובים אליהם ומחברים שלהם.

בהמשך שיתפה בחיים שקדמו לתאונה, כשלדבריה היו אלה חיים נהדרים. במסגרת תיאור זה הציגה לימור תמונות של ילדיה שצולמו מספר חודשים טרם התאונה, ושיתפה כי במשך שנים התקשתה לראות את תמונות ילדיה מלפני התאונה.

שיתפה כי היא מנסה להדחיק את הפער שבין חייהם טרם התאונה לבין חייהם היום כדי שניתן יהיה להמשיך לתפקד.

עוד שיתפה בקושי להעיד ולשחזר את שקרה, אבל בתחושה שהיא חייבת לעשות זאת כדי לדעת שהיא עשתה הכל כדי שזה לא יקרה לעוד משפחה, ומאחר שהיא סבורה שלצורך כך נדרשת הרתעה.

לימור האשימה את הנאשמים כי במהלך ההליכים הם הוכיחו עקביות, אטימות וחוסר אכפתיות כלפי חיי ילדיה. שיתפה בתחושת הקשה לפיה אלו שאירחו אותם באוהלם והיו אחראים לקבלת הפנים שלהם, ואשר היה אחראים לתאונה, נטשו אותם להתמודד לבד.

כמו כן, שיתפה בפירוט בזיכרונותיה מהשתלשלות האירועים של יום התאונה, באירועים שקדמו לה, בתאונה עצמה ובמהלך העניינים והברדק ששרר לאחר שקרתה. לימור הרחיבה על מראה ילדיה, על זעקותיהם, על זעקותיה, על הפחד שחשה ועל הקושי לסלוח לעצמה על שבחרה לגשת לכבות את בנה שהיה יותר קרוב אליה, והשאירה את בנה הצעיר לבד. עוד סיפרה כיצד נאלצה לכבות את פניו השרופות של בנה בעצמה, וכי על אף שצעקה לעזרה, היחידה שניגשה לעזור לה הייתה נערה מאורט.

לימור גם סיפרה על התרחשות האירועים לאחר שהגיעו לבית החולים, על הכאב שחשו ילדיה, ועל תחושותיה הקשות למראה ילדיה סובלים. כן סיפרה על הקשיים שהתעוררו אל מול בית החולים, ועל הפחדים שהתעוררו בה, בין היתר לעניין הפגיעה האפשרית בבנה הצעיר. עוד שיתפה בתחושת חוסר האונים שחשה, בקושי לשמוע את חששו של בנה הגדול יותר לחיי אחיו הצעיר, ועל כך שהייתה צריכה לעבור בין ילדיה שאושפזו במחלקות שונות.

לימור תיארה כי מאז התאונה המוטיבים המרכזיים בחייהם הם חוסר וודאות, אובדן שליטה מוחלט והורות של חוסר אונים. סיפרה כי האירועים שינו את ילדיה וגרמו להם לאבד ברגע את תחושת הבטיחות בעולם. לדבריה, על אף שהמליצו להם לחזור לשגרת חייהם הם התקשו מאוד לעשות זאת, שכן בנה היה מאושפז במשך שבועות ארוכים, וקיבל תרופות חזקות שלא תמיד עזרו לעמעם את הכאב. בנוסף, שיתפה בקושי להיות ליד ילדיה, בתחושה שהיא נכשלה בשמירה על ילדיה על אף שהיא הייתה ממש לידם, ובקושי לסלוח לעצמה.

לימור גם הרחיבה על השגרה החדשה שנאלצו לנהל לאחר התאונה, על ההתאמות שנדרשו ועל ההתמודדות היומיומית עם תוצאות התאונה. כך לדוגמה, סיפרה כי לילדיה היה אסור להיחשף לשמש בכלל במשך שנתיים, וכי בנה הצעיר נאלץ ללבוש חליפת לחץ ומסכת פנים, שאותן היה צריך להחליף אחת לכמה זמן. עוד סיפרה על ההתנהלות היומיומית שנדרשה מהם, שכן בנה היה צריך להיות עם תחבושות במשך 23 שעות ביממה, שגם אותן היה צריך להחליף, וכן למרוח מגוון משחות. כמו כן, סיפרה על הקושי לישון בלילות שכן ילדיה התעוררו, הזיעו וצעקו מסייטים, ועל כך שהייתה נשארת לידם בלילות או יושבת על המחשב ומחפשת טיפולים עבורם.

היא גם הרחיבה על הקושי שילדיה נאלצו ונאלצים להתמודד איתו מידי יום בהסתכלות במראה, וכי הרופאים הסבירו לה שגם אם יעשו ניתוחים, הצלקות לעולם יישארו, ולא ניתן לדעת כמה ניתוחים תדרוש כל צלקת ואיך היא תראה אחרי.

לימור גם סיפרה על שגרת בית הספר שנוצרה, החל מההגעה לבית ספר עם חליפת ומסכת לחץ, כשהם מכוסים מכף רגל ועד ראש, באילוצה להגיע לבית הספר בכל יום לפחות פעמיים בהתחלה, באי יציאת ילדיה להפסקות, בהיפלטות מכל מסגרת שכוללת שהייה בשמש, ועל אובדן החברים. עוד שיתפה בקשיים שהתעוררו אל מול גורמי בית הספר והעירייה.

לימור אף סיפרה על הילדות שנגזלה מילדיה ועל ההצקות וההערות הפוגעניות שהם ספגו. כך, שיתפה באופן קונקרטי במספר אירועים קשים שאיתם היו צריכים ילדיה להתמודד. כן סיפרה על תחושת חוסר האונים אותה חווה בגין כך שהיא

לא יכולה לגונן על בנה הצעיר מפני ההצקות, ומפני כך שבכל פעם שהוא נכנס למקום חדש הצלקות נכנסות לפניו, כשהן הדבר הבולט הראשון שתופס את מבטו של מי שלא פגש בו קודם. עוד שיתפה בקושי להדחיק את האירועים באופן מלא כאשר הצלקות נוכחות כל העת באופן כה בולט.

לימור הוסיפה כי בעקבות התאונה היא נאלצה להתרגל לאימהות חדשה, שבמרכז חוסר אונים, תחושה של נוכחות פגומה, כשהיא מבקשת כל הזמן לחבק את ילדיה, נתונה בדילמות רפואיות ומתקשה להכריע בהן, שמחפשת אחר טיפולים, כשהיא יודעת בו זמנית שאין פתרון מוחלט, ושלפצעים הנפשיים ייקח שנים רבות להירפא, ושבמקום אורח החיים השמח והסקרן של ילדיה, הם חווים כעת חרדה, בהלה, התכנסות וסגירות. עוד שיתפה שבנה הגדול יותר, שבאופן יחסי לאחיו נפגע פחות, סיפר לה כי הוא חש תחושות אשם שהוא לא הצליח למנוע מאחיו להיפגע.

בסוף דבריה הדגישה לימור את ההתעלמות לה זכתה מצד אורט ואנשיה, ואת תחושת הבדידות עקב כך.

לימור ביקשה מבית המשפט שירשיע את הנאשמים, מאחר והיא סבורה שאף אחד מהם אינו חושב שהוא שגה ולא מרגיש אחראי, וכי דווקא בעבירות רשלנות ההרתעה יכולה להיות אפקטיבית יותר שכן קל למנוע אותן עוד בשלב התכנון.

עוד ביקשה להדגיש בפני בית המשפט שבניגוד לנאשמים, לסיפור של משפחתה אין נקודת סיום, שכן האירועים פגשו את נפגעי העבירה בעת שהיו ילדים, הם פוגשים אותם כעת בהיותם נערים, והם יפגשו אותם בעתיד בתור גברים צעירים, כשבכל פעם מתגלים מחירים חדשים ואין לדעת איך תהיה השפעתם עליהם בעתיד. כן הדגישה כי כל הדילמות הרפואיות בשאלת הניתוחים והטיפול, התקוות, והפחדים ימשיכו ללוות אותם.

העדויות והראיות לעונש מטעם נאשמת 1 ודברה האחרון

23. מטעם נאשמת 1 העידו חברתה, **גב' טלי ג'רבי**, מנהלת משרד לטיפול בביטוח, **ועו"ד אפרים אופק אהרון**, עו"ד בתחום הליטיגציה האזרחית המטפל במכרזים עבור אורט.

24. **גב' ג'רבי** סיפרה כי היא מכירה את נאשמת 1 כבר 14 שנה, וכי הן הכירו דרך ילדיהן והפכו לחברות, ובהמשך גם לשכנות. עוד שיתפה כי נאשמת 1 עזרה לה מאוד כשילדיהן היו קטנים, וכי כאשר היו נפגשות בברכה היא הייתה עוזרת לה לשמור עליהם ולארגן אותם. לדבריה, נאשמת 1 הייתה צמודה לילדים מאחר והמקום מסוכן. סיפרה כיצד ילדיהן היו מאוד מחוברים, עד כדי שהבתים שלהן היו בתים פתוחים ומשותפים בשעות אחר הצהריים, ושהיא עזרה לה בכל דבר שהיא הייתה צריכה. סיפרה שכל המשפחות בקאנטרי, שהיו יושבות יחדיו ועוזרות אחת לשנייה, אהבו את נאשמת 1 וראו בה אדם שעוזר.

גב' ג'רבי גם שיתפה כי נאשמת 1 הייתה עבורה אופן קשבת, כי היא אדם ישר, אמין וכן, אישה אינטליגנטית וחברה נאמנה, שהיא סומכת עליה מאוד. לדבריה, היא מרגישה שהיא יכולה לפנות אליה בכל מצב, והיא תמיד תוכל לעמוד לעזרתה ולעזרת כמעט כל אדם שיפנה אליה.

עוד סיפרה על מקרה ספציפי שבו נאשמת 1 עזרה לדאוג לשינוי בהחלטת העירייה בעניין תשלום לבית ספר ציבורי שהפך לפרטי, וזאת על אף שלבסוף לא רשמה את ילדיה לבית ספר זה.

בנוסף שיתפה כי נאשמת 1 מגדלת למעשה את שלושה ילדיה לבד, כי רוב החינוך התקבל ממנה, וכי מדובר בילדים לתפארת.

לעניין המקרה שבעניינו, סיפרה גב' ג'רבי כי היא מכירה אותו משיחות שניהלה עם נאשמת 1 ומהתקשורת.

25. **עו"ד אהרון** שיתף כי הוא הכיר את נאשמת 1 לפני כ-10 שנים, כאשר ייצג את רשת אורט בהליך אזרחי ונאשמת 1 הובאה כעדה מטעם אורט. כמו כן, סיפר כי במהלך חמש השנים האחרונות הוא עובד בצמוד לנאשמת 1 במסגרת ייצוגו את רשת אורט בהליכי מכרזים ותפקידה של נאשמת 1 כאחראית על הגשת מכרזים בעבור אורט, וכי הוא נפגש איתה באופן דו-שבועי בפגישות שאורכן כ-3-5 שעות כל אחת.

עו"ד אהרון אף סיפר כי במהלך השנים שיתפה אותו נאשמת 1 בפרטי ההליך המתנהל כנגדה, לרבות האירוע עצמו ויחסה כלפי הנפגעים, הטראומה שילדיה חוו בעקבות האירוע, וכן הצורך שלה כאם חד הורית להתנהל בסיטואציה הזו. כמו כן ציין כי הוא סבור שהאופן בו נאשמת 1 מצטיירת כלפי חוץ עשוי להטעות, שכן היא לא נותנת לעצמה להיראות פגיעה כלפי חוץ. יחד עם זאת, שב והדגיש שכאשר מקלפים את השכבות מגלים כי היא פגיעה כמו כל אדם, כי קיימת מצוקה, כי היא הביעה צער על האירוע וכי היא חשה תחושה קשה לגבי הסיטואציה, הן לעניין ההליך המשפטי והן כלפי האירוע עצמו. כמו כן, לעניין מצוקותיה של נאשמת 1 לאורך השנים, ציין עו"ד אהרון כי הוא זוכר שלפני דיונים היא הייתה בלחץ, ושבאופן מובן לפעמים הלחץ התפרץ גם כלפיו.

בנוסף, שיתף עו"ד אהרון כי הוא יודע שנאשמת 1 עוברת תקופה לא פשוטה בחייה האישיים, וכי בין היתר ישנו קושי ביכולתה לפרנס כעת את ילדיה.

26. בא כוח נאשמת 1 הגיש אסופת מכתבים הכוללת מכתבי המלצה, הערכה ותודה ממר צבי פלג - מנכ"ל רשת אורט; ממר צוריאל חלא - עמית ברשת אורט; ממר דוד בר צבי - אביה של נאשמת 1; מגב' כנרת עמוס - מקורבת לנאשמת 1; ומד"ר איריס חזן - מקורבת לנאשמת 1 (יג/1).

27. נאשמת 1 **בדברה האחרון**, אשר הוגש לעיוני גם בכתב, ביקשה להביע צער על התאונה, ולהזדהות עם הסבל והכאב של הילדים נפגעי העבירה ומשפחותיהם. עוד ביקשה לציין כי היא ניסתה להגיע למשפחה לאחר המקרה כדי לסייע, אך ניסיונה נדחה. כמו כן, שיתפה ברגשותיה מאז האירוע ועד היום, ובקשיים שהיא ומשפחתה, לרבות ילדיה, חוו כתוצאה מההליכים ומהחשיפה התקשורתית. בנוסף, ביקשה להדגיש כי היא לא ידעה טרם יריד המדע שעתיד להתקיים ניסוי באש ולא נכחה באוהל בזמן התאונה. לבסוף, ביקשה מבית המשפט להימנע מהרשעתה, כשלטענתה המשפט עצמו היווה עבודה עונש חסר תקדים, תוך שהיא טוענת כי להרשעה תהיה השפעה קשה מאוד עליה, הן בפן האישי והן בפן הציבורי, שכן היא מתנהלת במערכות ציבוריות ומבקשת להתקדם.

העדויות והראיות לעונש מטעם נאשמת 2 ודברה האחרון

28. במסגרת שמיעת הטיעונים לעונש העידה מטעם נאשמת 2 **ד"ר סיגל חיימוב**, מומחית בטיפול בטרומה ואובדן.

29. **ד"ר חיימוב** העידה כי הכירה את נאשמת 2 בשנת 2010, במסגרת עבודתה בעמותת נט"ל (עמותת המטפלת בנפגעי טרור ומלחמה בישראל), כאשר השתיים נפגשו במסגרת פרויקט שהפגיש בין מנהלי מתנדבים מישראל ומגרמניה. במסגרת הפרויקט ייצגה ד"ר חיימוב את נט"ל כמנהלת המתנדבים של הארגון ואילו נאשמת 2 ייצגה את רשת אורט. השתיים עבדו יחד במסגרת הפרויקט, שוחחו בין הסדנאות, וכששבו לישראל שמרו על קשר מקצועי.

עוד שיתפה ד"ר חיימוב כי בשנת 2011, במסגרת עבודתה בנט"ל, הגיעה אליה פניה לטיפול באישה שאיבדה את כל משפחתה בפיגוע בירושלים והייתה במצב נפשי קשה. בשל אילוצי מתנדבים, לא הייתה להם מתנדבת לשלוח לאישה זו וד"ר חיימוב החליטה לפנות לנאשמת 2 לעזרה, שכן סמכה עליה בביצוע המשימה גם מבלי שעברה את מלוא ההכשרה

אצלם. לאחר שנאשמת 2 הסכימה, ד"ר חיימוב ועו"סית מהארגון העבירו לה הכשרה מקוצרת ואינטנסיבית, ולאחר מכן היא החלה לבצע ביקורי בית אצל אותה אישה.

ד"ר חיימוב סיפרה כי נאשמת 2 ליוותה את אותה אישה במשך כשנה וחצי, הגיעה לביתה מדי שבוע ועשתה מאמצים רבים להוציא אותה מהבית ולעזור לה. עוד סיפרה שאף שתחילה היה נראה כי מאמצי נאשמת 2 נושאים פרי, לצערה, בהמשך הדרך חלה הידרדרות במצבה והם לא הגיעו איתה להישגים.

לבסוף, ד"ר חיימוב ביקשה להדגיש כי היא באה להעיד לטובת נאשמת 2 בשל רגישותה הרבה, האכפתיות שלה, הנדיבות המדהימה שלה והמוטיבציה שהראתה, והכל בזמן שהיא עובדת במשרה מלאה ואמא לילדים.

30. ב"כ נאשמת 2 הגיש אסופת מכתבים הכוללת מכתבי המלצה, הערכה ותודה ממר לירון אור - בנה של נאשמת 2; מד"ר שושי גולדברג - חותנת של נאשמת 2 ומקורבת אליה; מד"ר טובה רון - מקורבת לנאשמת 2; מפרופ' דן שכתמן - עמית של נאשמת 2; מד"ר ציונה לוי - עמיתה ברשת אורט; ממר אבי אבירם - עמית ברשת אורט; מד"ר מאיר פרשטמן (ז"ל) - ראש מכון גורלניק לשעבר (יוער כי מדובר במכתב הערכה משנת 2010); מגב' רינה זבודניק - עמיתה ברשת אורט; ממר רון רוזן - מדריך לשעבר בפרויקט מד"צים לפיזיקה ובהמשך מרצה בהכשרות המד"צים לפיזיקה; ומסיגל אדם - מנהלת תחום ההתנדבות בעמותת נט"ל. בנוסף, הגיש ב"כ נאשמת 2 תעודת הוקרה מעמותת נט"ל; תעודת הערכה על פעילות התנדבותית בבית ספר אורט יד שפירא; ואישור על התנדבות בשנת 2018 כמנטורית בעמותת עמית לדרך (יג/2).

31. כמו כן, ב"כ נאשמת 2 הגיש מספר מסמכים רפואיים הנוגעים למצבה הבריאותי של נאשמת 2 (יג/3).

32. **בדברה האחרון** ביקשה נאשמת 2 להדגיש את אי נכונות הטענה כי היא לא הביעה אמפתיה אמיתית וכאב לסבלם של נפגעי העבירה הקטינים. לדבריה, מאז יום התאונה דאגתה נתונה לנפגעי העבירה הקטינים, ולסבלם הפיזי והנפשי, וכי ליבה ומחשבותיה נתונים להם ללא הפסקה. כמו כן הדגישה בפני משפחות נפגעי העבירה הקטינים כי היא כואבת ומצטערת מעומק ליבה על הסבל שהם נאלצו לעבור. עוד ביקשה לשתף כי האירוע נוכח כל העת במרכז חייה וחיי משפחתה, כי הוא חלק משגרת יומה, וכי היא חשה עצב וסובלת מנדודי שינה בלתי פוסקים מאז. כן ביקשה לשתף כי היא בחרה במקצוע החינוך מתוך שליחות, וכי אהבת ילדים וחשיבות טיפוחם הובילו אותה לבחירה זו. בסיום דבריה ביקשה לאחל לנפגעי העבירה הקטינים ולהוריהם החלמה מהירה, וציינה כי היא לא חושבת שלעולם היא תמצא את המילים להביע את צערה על הסבל העצום שנגרם להם.

העדויות והראיות לעונש מטעם נאשם 4 ודברו האחרון

33. במסגרת שמיעת הטיעונים לעונש העידו מטעם נאשם 4 **ד"ר יעקב שרגאי**, לשעבר עמית הוראה בכיר במחלקת הוראה בטכניון, **עו"ד מיכל לוי כהן**, כיום בעלת משרד פרטי לענייני משפחה וגישור ובעברה מורה, **גב' דורית סוזן דוידוב**, פסיכולוגית ואשת חינוך, **ומר ארנון פטר**, בנה של בת זוגו של נאשם 4.

34. בעדותו סיפר על עצמו **ד"ר שרגאי** כי הוא בעל תארים רבים, כי הוא עבד במשך 20 שנה במשרד החינוך כמפקח למדע וטכנולוגיה, וכי הוא שימש במשך 12 שנה כעמית הוראה בכיר במחלקת הוראה בטכניון בחיפה. עוד שיתף כי הוא פגש לראשונה את נאשם 4 בשנת 1987, בעת שמונה להיות מפקח מרכז על מגמת מכונות, ונאשם 4 ביקש לעשות תואר שני במחלקת הוראה. במסגרת תפקידו הציע ד"ר שרגאי לנאשם 4 לעבוד איתו על מספר תכניות לשיפור המגמה, ובעזרתו ובעזרת שני בניו הושלמה המשימה. ד"ר שרגאי סיפר שכדי לעזור לו, נאשם 4 נאלץ ללמוד עוד שני סמסטרים נוספים, לרבות תשלום שכר לימוד אקדמאי ועיכוב בהטבה למשכורתו. כמו כן, בהמשך פנה אליו שוב

וביקש ממנו לעזור לו בשיפור תדמית המגמה, שהייתה בזמנו נמוכה מאוד. לצורך כך, הוא הטיל על נאשם 4, במסגרת היותו נציג אורט, לבנות מערך למידה שישפר את המגמה. לדבריו, נאשם 4 עמד במשימה ובנה את המגמה מ"א" ועד ת"י.

עוד הוסיף ושיתף כי בשנות ה-90, בזמן העלייה מברית המועצות לשעבר, הם הכשירו בין היתר מורים, שבמסגרת הכשרתם שולבו בבתי ספר ליד מורים ותיקים לכמחצית השנה במימון המדינה. בהמשך לכך, פנה ד"ר שרגאי לנאשם 4 והעביר אליו מורים לשילוב בכיתות בכל מחיר, ונאשם 4 עשה כן. לדבריו, מורים רבים חייבים לנאשם 4 את הכבוד של מורה, את הפרנסה, את הפנסיה ואת כל הגמולים על אותם קורסים.

בסוף דבריו ביקש ד"ר שרגאי להדגיש כי הוא אינו חבר של נאשם 4 שבא לסייע לו להיחלץ מצרה, וכי בשבע עשרה השנים האחרונות הם דיברו פעם אחת בטלפון. לדבריו, הוא הרגיש זכות וחובה לבוא להעיד בשמו, כדי שידעו מיהו נאשם 4 ומה הוא סחב על גבו במשך כל השנים.

35. **עו"ד לוי כהן** סיפרה על עצמה כי כיום היא בעלת משרד פרטי לענייני משפחה וגישור, אך בהכשרתה היא גם מורה לביולוגיה. היא שיתפה כי היא הכירה את נאשם 4 בשנת 1984, כאשר הייתה מורה צעירה באורט בנימינה ולימדה פיזיקה לכיתה יא'. באותה העת היה נאשם 4 רכז מגמת מכניקה בבית הספר, והוא נתן לה את מלוא הגיבוי וההדרכה בתחילת דרכה. עוד סיפרה, שגם בהמשך קיבלה ממנו עזרה, ושבעת לימודיה לתואר שני, היה נאשם 4 מוצא את הזמן בהפסקות ללוות אותה בתואר ובניתוח נתונים.

עוד הוסיפה וסיפרה כי לימים, נאשם 4 הפך למפקח ברשת אורט, ואילו היא קודמה להיות רכזת מדעים וביולוגיה, ובהמשך מונתה להיות ראש אשכול הפיס באורט בנימינה. לדבריה, במסגרת מינוי זה נדרשה ליצור תכנית לימוד חדשה יש מאין, ולשם כך נעזרה רבות בנאשם 4, אשר נתן לה גיבוי בהובלה ועזר גם בקשיים היום יומיים.

לדברי עו"ד לוי כהן, נאשם 4 הינו מנהל שרואה את האנשים בשטח. בהמשך לכך סיפרה שכאשר נאשם 4 גילה כי ישנה מורה שעוברת גירושין קשים עם אלימות, הוא מיד נתן לה מפתח ליחידת דיור שבחזקתו ואמר לה למסרו לאותה מורה ולומר לה שהיא יכולה לעבור להתגורר שם עם בנותיה במשך כמה זמן שהיא רוצה ועד שהיא מסתדרת.

עוד סיפרה כי במקרה אחר, התקיימה תכנית שלאחד התלמידים המשתתפים בה לא הייתה יכולת כלכלית לממנו. לדבריה, נאשם 4 הנחה אותה שקודם כל תעלה את התלמיד לאוטובוס ושבהמשך ימצאו לכך פתרון.

היא שיתפה כי נאשם 4 היה ממונה עליה מטעם אורט ברמת הידע במשך שנים רבות. לאורך תקופה זו הוא נתן לה תחושה של רוח גבית שיש מי ששומע ועוזר.

עוד סיפרה כי ניהלה בעבר שיחה עם נאשם 4 על הקשיים הקיימים במערכת החינוך, ושאלה אותו מדוע עם כל הקשרים שיש לו והיותו מהנדס בעצמו הוא נשאר במקום לא מתגמל. לדבריה, הוא השיב תמיד כי זה המקום שלו.

כמו כן, שיתפה כי נאשם 4, ואנשים נוספים ברשת אורט, הביאו שינוי לחינוך הטכנולוגי ברשת ויצרו מהפכה אמיתית במגמות אלה.

עוד שיתפה כי היא לא ראתה את נאשם 4 במשך השנים האחרונות, וכאשר פגשה בו לאחרונה היא ראתה מולה אדם שמתייסר, שרזה מאוד, שהחיוך שלו כבר לא אותו חיוך, שהוא השתנה מאוד ושהיום עיניו כבויotes. עוד הוסיפה כי היא סבורה ששמו הטוב נפגע רבות בעקבות תיק זה, וכי על אף חותמו האמתי כחלוץ במערכת החינוך, תיק זה הינו הדבר הראשון שעולה כאשר מחפשים את שמו בגוגל. בהמשך לכך ביקשה מבית המשפט שיקל עם נאשם 4, שכן לטענתה

הוא כבר שילם מחיר כבד והעונש עמו מוצה.

36. בעדותה של **גב' סוזין דוידוב** סיפרה כי היא מכירה את נאשם 4 מזה 22 שנה, מאז הצטרפה למכון גורלניק. גב' סוזין דוידוב שיתפה כי נאשם 4 הוא "אחרון המוהיקנים הערכיים" וכי הוא עזר לה לאורך השנים לכייל את המצפן המוסרי שלה. עוד שיתפה כי יש משהו שיכול לתעתע בנאשם 4, שכן מצד אחד יש בו משהו מאופק, מסוגר, נוקשה, מאורגן ורציונאלי מאוד, ומצד שני, היא לא פגשה אנשים רבים בעלי רגש, אנושיות, אמפתיה ורגישות כשלו, כשהיא יודעת שהיא אינה היחידה שאומרת זאת. לדבריה, נאשם 4 הוא "האחר המשמעותי" של אנשים רבים שיצא לה להכיר במהלך עבודתם המשותפת, והוא נגע בחייהם של אנשים אחרים רבים ממכון גורלניק, והיה שם בשבילה ובשבילם ברגעים לא פשוטים.

גב' סוזין דוידוב הוסיפה וסיפרה על מקרים ספציפיים מהם ניתן ללמוד על צניעותו של נאשם 4, על הדוגמא האישית שהוא נותן, על נאמנותו לאנשים, על היותו איש של אנשים ואיש של סביבה, על רגישותו ועל יכולות ההקשבה שלו. עוד שיתפה על היותו איש חינוך בכל רמ"ח איבריו, על כמה חשובה לו פדגוגיית החינוך, על התנדבותו במסגרות שונות, ועל האכפתיות שלו לאיכות הסביבה. בנוסף, שיתפה כי הוא סעד את אישתו הראשונה בעת שהייתה חולה מאוד וכי הוא נפצע במהלך שירותו בצה"ל.

37. בעדותו של **מר פטר** שיתף כי אימו ונאשם 4 הכירו כשנה לאחר שאחיו נהרג בתאונת דרכים, וכי בחמש עשרה השנים האחרונות הם בנו יחד בית של רוגע, אהבה, הערכה וריפוי. עוד שיתף ביחסים הקרובים של נאשם 4 עם משפחתו הגרעינית ובקשר התומך שהוא מעניק להם. כך למשל, סיפר כי המפגשים של נאשם 4 עם בנו בן החמש, הנמצא על הרצף האוטיסטי, מלווים באהבה, בהשקעה, ובהעצמה של יכולותיו, כשנאשם 4 עושה הכל בסבלנות רבה.

מר פטר אף הרחיב על יחסי נאשם 4 עם בנו השני, בן התשע, אשר מאובחן כבעל הפרעת קשב קשה ביותר, המקשה עליו לקרוא ולכתוב. לדבריו, בנו מעריץ את נאשם 4, אשר מהווה עבורו מקור לאמונה בעצמו וביכולות שלו. מר פטר הציג מספר דוגמאות לקשר המעצים שבין בנו לבין נאשם 4. בין הדוגמאות שהציג שיתף כי בסגר הראשון שהוטל על מדינת ישראל בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, טרם ניתן מענה מספק מטעם משרד החינוך לילדים בעלי צרכים מיוחדים כדוגמת בנו, יזם נאשם 4 בעצמו, כסבא וכאיש חינוך, להעביר לו שיעורים יום יומיים באמצעות הזום, אשר חייבו את בנו לעמוד בל"ז שנקבע, לקחת את התרופות הנדרשות לו, לשמור על סדר וניקיון של עמדת העבודה ועוד. כמו כן, שיעורים אלו לא התמקדו רק בחומר הלימודי, וכללו לימוד קריאה וכתביה מתוך החוזקות בעולמות העניין שלו. מר פטר שיתף כי נאשם 4 נהג להכין מערכי שיעור מידי יום, השקיע בבנו, העצים אותו ועזר להחזיק אותו עם הראש מעל המים, וכי בתקופה זו בנו פרח על אף הקשיים והיה גאה שנאשם 4 בחר בו מכולם כדי להיפגש איתו מידי יום.

מר פטר התנצל בפני בית המשפט שאשתו לא יכלה לבוא להעיד אף היא מטעם נאשם 4 בעקבות הדבקות בנגיף הקורונה. כן שיתף כי בעקבות מגורי משפחתו בקיבוץ נירים בעוטף עזה, הם חוו טראומות לא פשוטות, בין היתר במהלך מבצע "צוק איתן", אשר הביאו לכך שלאחר מבצע "שומר חומות" היא החלה לסבול מפוסט טראומה ומדיכאון, אשר משפיעים על כל הבית. עוד סיפר כי מצבה החל להשתפר לאחר שהחלה לנסוע למספר ימים בכל שבוע לביתם של אימו ונאשם 4. לדבריו, התמיכה, הרוגע, השיחות והטיוולים שהעניקו נאשם 4 ואמו לאשתו נתנו לה מפלט מסערת הנפש בה היא שרויה עד היום.

מר פטר הוסיף ושיתף בדוגמאות נוספות לקשר שבין נאשם 4 לבין משפחתו, לרבות אירועים בהם עזר נאשם 4 לביתו בת השש עשרה שלא לנטוש את לימודיה, ועל עזרתו בעבר לאחותו לסיים 12 שנות לימוד.

מר פטר גם שיתף בהשפעת התאונה והתיק שבענייניו על נאשם 4. לדבריו, מאז התאונה נאשם 4 לא חזר לעצמו וכי הוא לקח את המקרה ללב. עוד הוסיף כי נאשם 4 כבר לא מחייך כבעבר וכי המועקה עליו ברורה. מר פטר ציין כי הוא

סבור שהטררגדיה של המקרה היא עצומה גם מבחינתנו כחברה וגם מבחינת נאשם 4, הן לאור הפגיעה שחוו הילדים ומשפחתם, והן משום שמדובר באקורד סיום עצוב לקריירה שהיא דוגמא למופת של איש חינוך שבחר לתרום לחברה ולפתח דורות של אנשים, וזאת במקום לעשות לביתו בהייטק. לסיום ביקש כי בית המשפט יתחשב במעשיו של נאשם 4 לאורך השנים, ובכך שנאשם 4 היווה דמות חינוכית ומשמעותית עבור כל כך הרבה נערים, נערות, מבוגרים, מבוגרות, מורים ומורות.

38. בא כוח נאשם 4 הגיש מכתב אודות אופיו ואישיותו של נאשם 4 שנחתם על ידי 18 עמיתיו מרשת אורט (יג/4).

39. **בדברו האחרון** ביקש נאשם 4 להדגיש כי האסון צרוב בראשו, וביקש מאבי נפגעי העבירה להעביר לילדיו את התנצלותו ואת כאבו. נאשם 4 הדגיש כי הוא איש חוק, וכי הוא מקבל על עצמו את הכרעת הדין שקובעת כי הוא התרשל, ולוקח על עצמו את האחריות. לעניין האירועים לאחר התאונה, שיתף כי למחרת האירוע התכנסו נאשמת 2 והוא בחדרו ואמרו שלא ניתן להמשיך כך, ובהמשך פנו לגורמים בכירים באורט בכדי לעצור את המשך הפעילות, אשר סירבו לעשות כן. לצד זאת ביקש לספר כי לאחר האירוע דרשו מאורט לספק הסברים לאירוע, ובהתאם נקבע כי משלב זה ואילך לכל אירוע ימונה "מנהל על" אחד, אשר אליו יוצמד יועץ בטיחות.

לעניין נסיבותיו האישיות, ביקש נאשם 4 לשתף כי הוא נפצע במהלך שירותו הצבאי, כי הוא מוגדר כנכה צה"ל, וכי על גופו צלקות, והוא סובל ממגבלות ומכאבים. לדבריו, מהמקום הזה בחר להיות מורה ומחנך, כשהוא רואה בכך שליחות. בהמשך לכך שיתף כי הוא מבין ומזדהה עם מה שעובר על נפגעי העבירה ועם המכאובים של הליך השיקום. לדבריו, הוא מרגיש שהוא נענש בפועל גם כיום, כי 8 השנים האחרונות מהוות עינוי דין עבורו, וכי מחשבותיו על התאונה הקשה עדיין משבשות את תהליכי חשיבתו. בהמשך לכך, ביקש מבית המשפט להתחשב בכך שאין עונש גדול עבורו מכך שהוגש נגדו כתב אישום, במיוחד כשהדבר קרה בשלבי הפנסיה שלו, כשלדבריו כל חייו המקצועיים, באף אחד מתפקידיו, לא קרתה תאונה מעין זו.

הראיות לעונש מטעם נאשם 6 ודברו האחרון

40. ב"כ נאשם 6 הגישה מסמכים הנוגעים למצבו הבריאותי של בנו של נאשם 6, לרבות תעודת נכה (יג/6).

41. בנוסף, ב"כ נאשם 6 הגישה אסופת מכתבי תודה מלקוחות של נאשם 6 (יג/7), וכן חשבוניות מהן עולה כי במסגרת עבודתו הפיק נאשם 6 תערוכות במדינות שונות, לרבות בארה"ב ובאוסטרליה, וכן כי הוא סיפק שירותים גם לתעשייה האווירית לישראל בע"מ, למספנות ישראל בע"מ ולגופים נוספים (יג/8).

42. כמו כן, ב"כ נאשם 6 הגישה צילומי מסך של חיפוש במנוע החיפוש "גוגל", אשר מהם ניתן ללמוד כי חיפוש שמו של נאשם 6 בעברית ובאנגלית מעלה תוצאות הנוגעות למשפט ולהכרעת הדין. בנוסף, הוגש צילום כתבה שפורסמה באתר האינטרנט "Ynet" בעניין תיק זה, אשר שמו של נאשם 6 (והנאשמים האחרים) מופיע בה (יג/9).

43. **בדברו האחרון** נאשם 6 ביקש להביע תחילה את צערו הרב על הסבל והנזק שנגרמו לילדים ולהורים, ולהזדהות עם כאבם. עוד שיתף כי לאור היותו אב לילד בעל צרכים מיוחדים, הוא יודע במה כרוך טיפול בילד שסובל וכי הוא מכיר את התחושות עליהם סיפרו הורי נפגעי העבירה, וזאת מבלי להשוות בין המקרים. נאשם 6 אמר כי הוא אינו מבקש מהורי נפגעי העבירה לסלוח לו, אבל חשוב לו שידעו שהוא לא הקל ראש בתכנון המקדים. כן הדגיש כי לאור המצב הביטחוני ששרר בארץ בעת תכנון האירוע עיקר חששם ותשומת ליבם ניתנה לפן הביטחוני, כי הם נערכו לכך מעל ומעבר, וכי המקרה המצער קרה במקום שבו לא התכוננו. עוד שיתף כי הוא הפיק לקחים מהאירוע, כי הוא לוקח אחריות וכי הוא מקבל עליו את כל שנקבע בעניינו בהכרעת הדין. לדבריו, בכל שנות עבודתו, למעלה מ-20 שנה, לא

נפגע אדם באירוע שעליו היה אחראי, וזאת גם כאשר התקיימו אירועים בארצות אחרות ושונות וגם באירועים לילדים. כן הוסיף כי בעקבות המקרה חדל מלערוך אירועים בהם מעורבים ילדים, וזאת אף שבעברו עסק רבות באירועים כאלה, כי הוא מקפיד מאוד לבחון הכל מספר פעמים ולשאול שאלות רבות, כי הוא לא מתעסק יותר בדברים שיש בהם אש, וכי הוא לא עורך עוד אירועים בכיכר רבין.

בהמשך הדברים שיתף אודות קורות חייו, לרבות שירותו הצבאי המשמעותי; אודות היותו הראשון במשפחתו לעשות בגרות ולקבל תואר; אודות העסק שבנה בעצמו והקושי הכלכלי שחווה בעסק מאז מגפת הקורונה והשפעתה עליו; אודות הקשיים הכלכליים בהם הוא מצוי כעת; ואודות ההתמודדות שלהם כמשפחה עם ילד בעל צרכים מיוחדים. כמו כן, הרחיב על פגיעת המשפט בשמו הטוב, אשר משפיעה אף היא על עיסוקו, ועל הנזק הממשי והקונקרטי שייגרם לו, לטענתו, במידה שהרשעתו תיוותר על כנה. לדבריו, עסקיו מבוססים על אמון ועל אחריות, והרשעה עלולה לחסל את עסקו לחלוטין, שכן היא תפגע עוד יותר בשמו הטוב, תמנע ממנו להוציא אשרת כניסה לארה"ב, שם מתבצע חלק מהותי ביותר מעבודתו, ותמנע ממנו לגשת למכרזים של גופים ממשלתיים. בהמשך לכך הוסיף כי הוא רואה בעסקו שליחות למען ישראל בשם הלקוחות איתם הוא עובד, וכי הוא לא יצליח למצוא עבודה בתחום כשכיר. בהתאם, ביקש מבית המשפט לבטל את הרשעתו.

כמו כן, ביקש להוסיף כי מאז המקרה אין לו את אותו ביטחון ואומץ שהיו לו קודם לאירוע.

הראיות לעונש מטעם נאשם 7 ודברו האחרון

44. ב"כ נאשם 7 הגיש אסופת תעודות ומסמכים רפואיים אודות מצבו הבריאותי של נאשם 7, מהם גם עולה שהנאשם 7 עבר אירוע מוחי בשנת 2003 וכי גם כיום הוא סובל מהשלכותיו (יג/5).

45. **בדברו האחרון** שיתף נאשם 7 כי עלה לארץ בשנת 1990. לדבריו, קודם לעלייתו עבד כמהנדס במשך כ-15 שנים, ועם הגעתו לישראל המשיך לעבוד בתחום. בהמשך חלה ובשל אי יכולתו להמשיך לעבוד במקצוע הפך ליועץ.

לעניין התאונה, ביקש נאשם 7 להביע את צערו על מה שקרה, אך הדגיש כי לא היו לו מגעים ישירים עם המזמין [אורט], וכי כלל המידע עבר דרך מנהל המשרד, מר מסטרמן ז"ל, שניהל אותו והעביר לו פרטים. כן, ביקש להדגיש כי הם לא התייחסו לתוכן הפעילויות מכיוון שהמומחיות של המשרד היא אירועים המוניים ולא תהליכים פדגוגיים, ותחום זה היה אמור להיות באחריות אחר. לצד זאת, ציין כי ייתכן וטעו בהקשר זה.

בסיום דבריו ביקש נאשם 7 להדגיש כי הוא בן 72, וכי הוא רוצה להמשיך את חייו כאדם נורמטיבי, ללא הרשעה. עוד ציין כי מבחינת פרנסתו הוא ממשיך לעבוד כיום מעט מאוד, כשעתיים-שלוש ביממה, באופן המאפשר לו להמשיך לחיות חיים נורמליים, וביקש כי יתאפשר לו להמשיך בכך.

עיקרי טיעוני הצדדים לעונש

עיקרי טענות המאשימה לעונש

46. בראשית דבריה הפנתה המאשימה לעדויות הורי הילדים נפגעי העבירה, וכן לניתוח מעשי הנאשמים ומחדליהם, לרשלנותם ולהפרות חובות הזהירות מצדם, כפי שפורטו בהכרעת הדין, וכן לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מכך.

47. לעניין מתחם העונש ההולם טענה המאשימה כי העונשים בעבירות רשלנות, ובפרט בעבירות רשלנות על פי סעיפים 338(א)(3) לחוק ו-341 לחוק, הם מגוונים ונעים בין אי-הרשעה לבין מאסר מאחורי סורג ובריא לתקופות ארוכות.

48. בהקשר זה הפנתה המאשימה לפסקי הדין שפירטו הצדדים בסיכומיהם, לפסקי הדין שאזכרו על ידי בית המשפט בהכרעת הדין, ולטבלת פסיקה שהוגשה על ידה, המפנה לת"פ (שלום ת"א) 15237/97 **מדינת ישראל נ' מיכה בר אילן ואח'**, תשנח(4) 337 (2000); לת"פ (מחוזי י-ם) 3120/02 **מדינת ישראל נ' אליהו משה רון ואח'**, תשסב(2) 724 (2003); לת"פ (שלום אשדוד) 2332/97 **מדינת ישראל נ' יוסי בנדר ואח'** (נבו 20.09.2001); לת"פ (שלום י-ם) 67415-12-14 **מדינת ישראל נ' חברת עיצוב במה בע"מ ואח'** (נבו 26.06.2018); להלן: "עניין אסון הר הרצל"; לת"פ (שלום כפ"ס) 2253/98 **מדינת ישראל נ' עזריאל לוין ואח'** (נבו 27.10.2000); לת"פ (שלום י-ם) 46354-02-13 **מדינת ישראל נ' אליהו חי נח** (נבו 19.03.2015); להלן: "עניין חי נח"; לת"פ (שלום ראשל"צ) 56249-03-16 **מדינת ישראל נ' אחמד אנבארה** (לא פורסם 01.12.2016); להלן: "עניין אנבארה"; לת"פ (שלום פ"ת) 6253-07-09 **מדינת ישראל נ' אביצח קלבנסקי** (נבו 09.03.2010); לת"פ (מחוזי חי') 21394-11-10 **מדינת ישראל נ' זאהר גדבאן** (נבו 31.05.2011); ולת"פ (שלום כ"ס) 57055-02-14 **מדינת ישראל נ' יוסף נחום** (נבו 15.01.2018); להלן: "עניין נחום".

49. בהמשך לכך טענה המאשימה שכדי למצוא את מתחם העונש ההולם בתיקי רשלנות, כמו גם כדי לקבוע את העונש המתאים בתוכו, נדרש לבחון ארבעה היבטים: הרשלנות עצמה; הפרת הערך העומד ברקע יחסי הרשלן-נפגע, חשיבותו וחומרת הפגיעה בו; יחס הנאשם לאחריותו ולאשמתו; וחומרת התוצאה והיקף מעגלי הנזק שהמעשה הרשלני הוביל להתרחשותם.

50. לטענת המאשימה, בחינת ההיבטים האמורים בענייננו מלמדת כי הם מצביעים על חומרה יתרה במעשי הנאשמים, ועל כן אין כל מקום לשקול את ביטול הרשעתם. לשיטתה, ביטול הרשעת הנאשמים בענייננו יחסא לעקרון ההלימה, ובכל מקרה, לא מתקיימים התנאים הנדרשים בהלכת כתב לגבי אף אחד מהנאשמים. יתרה מכך, לטענת המאשימה, בנסיבות ענייננו, גם אם היה מי מהנאשמים עומד באחד מתנאי הלכת כתב, הרי שלא היה מקום להימנע מהרשעתו, שכן בנסיבות האירוע נדרשת עמדה ציבורית ברורה כי לא ניתן להימנע מהרשעה ומענישה הולמת בנסיבות של הפקרות ניהולית, פדגוגית, הפקתית, והנדסית כפי שהתבצעה בענייננו. עוד הוסיפה המאשימה כי היא סבורה שאין מקום לבטל את הרשעת הנאשמים שכן נסיבות העניין דורשות להטיל על הנאשמים אות קין פלילית, הן כדי שהציבור יידע על מעשיהם ועל חלקם, והן כדי להחדיר לתודעתם את אשמתם, חובתם והיותם עבריינים.

51. לעניין מתחם העונש ההולם בענייננו והעונש שיש להטיל על כל אחד מהנאשמים, **טענה המאשימה כי היא סבורה שיש לקבוע ביחס לכלל הנאשמים מתחם עונש הולם זהה ולמקמם באותו המיקום בתוך המתחם, או לכל הפחות בסביבת העונש הקונקרטי לו היא עותרת, וזאת על אף ההבדלים בין הנאשמים שעליהם הצביע בית המשפט בהכרעת הדין.** לדברי המאשימה, כימות תמונת הרשלנות של כל אחד מהנאשמים לרכיבי החומרה משווה את מידת רשלנותם ואשמתם של הנאשמים, כמו חוק "כלים שלובים" עונשי.

52. בהקשר זה פרטה המאשימה כי ראשית, חומרת רשלנותם של כלל הנאשמים נשאבת מאותו מקור רשלני יסודי, בסיסי ומשותף, והוא מחדל אי הפעלת כל שיקול דעת בטיחותי, אי קיום כל תודעה בטיחותית מכל סוג שהוא, אי קיום כל שיח בטיחותי, ועיוורון מוחלט לשלומם ולבטיחותם של התלמידים, הילדים, הצופים וכל מי שבא לחסות באירוע אותו הם אירחו. לטענתה, מחדלם זה של הנאשמים אף מוחמר בשל היות האירוע ראשוני ותקדימי, דבר אשר חייב את חידוד חובת הפעלת שיקול הדעת והתודעה הבטיחותית ביחס לכל אחד מהנוכחים באירוע; שנית, לטענת המאשימה, לא נדרשת השוואה בין הנאשמים לנוכח אחריותם המשותפת לייזום, תכנון, הקמה וניהול האירוע, וזאת גם אם אין מדובר

בביצוע בצוותא במובנו הפורמלי המשפטי - קרי, אחריות משותפת ומצטברת מחייבת ענישה משותפת; שלישית, לנוכח המסה הקריטית של הפרת החובות שביצע כל אחד מהנאשמים, יש מקום להשוות בעונשים של כולם; ורביעית, מאחר שגם אם הייתה נערכת השוואה פרטנית, היה נמצא שמאזן המחדלים וההפרות של כל אחד מהנאשמים דומה, שכן במקום שבו חסר נאשם אחד מימד רשלני מסוים אל מול נאשם אחר, מושלם חסר זה באמצעות מחדל רשלני אחר של אותו נאשם.

53. בנוסף, המאשימה פרטה מדוע היא סבורה ש"חוק הכלים השלובים" פועל גם בהשוואה שבין העבירות בהן הורשעו הנאשמים, קרי סעיפים 338(א)(3) לחוק ו-341 לחוק. בין טענותיה עמדה על כך ששתי העבירות מגלמות את אותן יסודות בנוגע לחומרת העבירה, וכי השוואה בין הרף המקסימלי של העונש לפי סעיף 341 לחוק, קרי שנת מאסר, למיקום במרכז מדרג העונש בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, תוביל לבסוף לענישה שווה. יתרה מכך, המאשימה הדגישה כי גם אם יש מקום להבדלי ענישה לנוכח היחס שבין העבירות ועל אף היבטי החומרה של מעשי הנאשמים, היא לא תבקש למצות עד תום את הדין עם הנאשמים ולא תעתור להשית על מי מהם מאסר בפועל, ועל כן זוהי נקודת מאסר עונשית משווה לכלל הנאשמים בסקאלת המתחמים האפשריים.

54. לבסוף עמדה המאשימה על ממדי החומרה בנסיבות ענייננו, בהתאם לארבעת ההיבטים האמורים. במסגרת זו הדגישה המאשימה, בין היתר, את ייחודיות חומרת ענייננו, המשלב עולמות תוכן רשלניים שונים שלהם מגוון מתחמי ענישה שונים ומובחנים, המתאחדים למסגרת רשלנית אחת חמורה ומצטברת; את ההפרה החמורה של עקרונות קדושת החיים ובטיחותם של ילדים, במיוחד כאשר אלה נמצאים בליבת עשייתם של הנאשמים; את התנערותם של הנאשמים, לטענתה, מכל אחריות מוסרית כללית ובסיסית לשלומם של הילדים שהיו באחריותם; ואת חומרת התוצאה ומעגלי הנזק ההיקפי לו היא הובילה, כפי שאלה תוארו בהרחבה בעדויות הורי נפגעי העבירה הקטינים. לצד דברים אלה, ציינה המאשימה כי יש להתחשב גם בעברם הנקי של הנאשמים ובמשך הזמן שחלף מאז בוצעו העבירות.

55. **לאור כלל האמור עתרה המאשימה להטיל על כל אחד מהנאשמים 7 חודשי מאסר שיכול יבוצעו בדרך של עבודות שירות, פיצוי מקסימלי בהתאם לדין, וכן קנס ומאסר מותנה בעבירות בהן הורשעו לפי שיקול דעת בית משפט.**

עיקרי טענות נאשמת 1 לעונש

56. ב"כ נאשמת 1 טען כי עמדת המאשימה קיצונית ואינה תואמת את חומרת המעשים בענייננו. לדבריו, מעשיה של נאשמת 1 ומחדליה אינם עולים כדי "רשלנות פושעת", בין היתר לאור כך שהיא ביצעה את רוב הפעולות שהיה עליה לבצע.

57. לעניין טענות המאשימה בדבר אי לקיחת אחריות ואי הבעת אמפטיה מצד נאשמת 1, טען ב"כ נאשמת 1 כי אי לקיחת אחריות משפטית על ידי נאשמת 1 אין משמעו כי היא חסרת אמפטיה לילדים נפגעי העבירה או לסיטואציה. לטענתו, הוא ונאשמת 1 סברו כי הייתה הצדקה בניהול ההליכים, שכן הם סברו, ועודם סבורים, כי מעשיה של נאשמת 1 אינם עולים כדי הרף הפלילי הנדרש להרשעה בעבירות הרשלנות. לצד זאת טען כי הם ניהלו את ההליכים המשפטיים באופן ענייני ויעיל, ללא "סחבת". כן הדגיש כי נאשמת 1 חשה אמפתית לילדים נפגעי העבירה, וכי היא אף רצתה ליצור קשר עם המשפחה ולהביע אמפתיה, אך יעצו לה שלא לעשות כן בשל ההליך המשפטי.

58. **לעניין מתחם העונש ההולם המתאים באופן ספציפי לנאשמת 1 בנסיבותיה, טען ב"כ נאשמת 1 כי הוא נע בין אי-הרשעה לבין מאסר על תנאי.**

59. לתמיכה בטענתו הגיש ב"כ נאשמת 1 פסקי דין שלשיטתו הנם חמורים יותר, הן ברמה האישית והן ברמת הרשלנות וההתנהגות באירוע.

לעניין עבירת גרם מוות ברשלנות, עבירה לפי סעיף 304 לחוק שבצידה עונש מקסימלי של שלוש שנות מאסר, הפנה לפסקי הדין הבאים: ת"פ (שלום ת"א) 3375/97 **מדינת ישראל נ' אציל דוד** (נבו 29.10.2002); ת"פ (שלום ב"ש) 5679/01 **מדינת ישראל נ' נסיר תעשיות מתכת** (נבו 26.05.2005) - לעניין נאשם 3; ות"פ (שלום חדרה) 1382/08 **מ.י. פרקליטות מחוז חיפה-פלילי נ' עמאש ואח'** (נבו 16.02.2012) - לעניין נאשם 2.

לעניין עבירת הפרת חובה של הורה או אחראי, עבירה לפי סעיף 337 לחוק שבצידה עונש מקסימלי של שלוש שנות מאסר, הפנה לת"פ (שלום טבריה) 18071-06-16 **מדינת ישראל נ' צחי אברהם ואח'** (לא פורסם 19.03.2018) - לעניין נאשם 1; ת"פ (שלום ת"א) 26904-02-15 **פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נ' דנה ואח'** (נבו 28.12.2016) - לעניין נאשמת 1; ע"פ (מחוזי-ים) 4598/09 **חסן גנאים נ' מדינת ישראל - פרקליטות מחוז ירושלים** (נבו 31.12.2009; להלן: "**עניין גנאים**"); ת"פ 17289-09-15 (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' ניסים מלאך ואח'** (נבו 30.10.2017) - לעניין נאשם 2; ות"פ 17289-09-15 (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' ניסים מלאך ואח'** (נבו 10.07.2018) - לעניין נאשמת 3.

לעניין עבירת פיזיות ורשלנות, לרבות תתי הסעיפים השונים שלה, הפנה לרע"פ 4399/09 **שלומית עציוני זילברשטיין נ' מדינת ישראל** (נבו 06.09.2009; להלן: "**עניין עציוני**") ולפסקי הדין בערכאות הנמוכות יותר: ת"פ (מחוזי ת"א) 5686-02-11 **מדינת ישראל נ' מור פנחס** (נבו 25.01.2012; להלן: "**עניין פנחס**"); ת"פ 42170-11-14 **פרקליטות מחוז תל אביב פלילי נ' זרחי** (לא פורסם 22.06.2017; להלן: "**עניין זרחי**"); ת"פ (שלום אילת) 43565-05-11 **מדינת ישראל - פמ"ד נ' צופיה גל** (נבו 25.05.2014); ת"פ (שלום ים) 34356-03-18 **מדינת ישראל נ' דיאי** (לא פורסם 28.04.2019); ת"פ (שלום רמלה) 16723-06-10 **מדינת ישראל נ' עומרי אבו** (נבו 30.10.2012; להלן: "**עניין אבו**"); ת"פ (שלום ת"א) 1675/08 **מדינת ישראל נ' לאור שמואל ואח'** (נבו 10.12.2008) - לעניין נאשם 1; ת"פ (שלום ב"ש) 49735-09-11 **מדינת ישראל נ' תמם** (נבו 10.07.2012); ועפ"ג (מחוזי חי') 25795-01-15 **אדוארד מרקוס נ' מדינת ישראל** (נבו 26.02.2015; להלן: "**עניין מרקוס**").

לעניין עבירת החבלה ברשלנות הפנה לת"פ (שלום ת"א) 7775-06 **מ.י. פרקליטות מחוז ת"א - פלילי נ' שמש ואח'** (נבו 17.02.2010; להלן: "**עניין שמש**") - לעניין נאשם 1; ת"פ (שלום ת"א) 7775-06 **מ.י. פרקליטות מחוז ת"א - פלילי נ' שמש ואח'** (נבו 07.02.2011; להלן: "**עניין נפר**") - לעניין נאשם 2; ע"פ (מחוזי ת"א) 70914/06 **מדינת ישראל נ' משה בן יצחק קפלן** (נבו 29.08.2007); ע"פ (מחוזי ת"א) 71085-01 **עומרי אנואר נ' מדינת ישראל** (נבו 11.11.2002); ות"פ (שלום ת"א) 16437-07-16 **פרקליטות מחוז ת"א פלילי נ' שאואט ואח'** (לא פורסם 28.10.2018).

בנוסף, ב"כ נאשמת 1 הגיש פסיקה לעניין אי הרשעה ללא צורך בתסקיר וכן פסיקה של בתי משפט שלום לעניין ההתייחסות לאי הרשעה כחלק ממתחם העונש ההולם.

60. בהמשך לכך עתר ב"כ נאשמת 1 להימנע מהרשעת נאשמת 1, שכן לטענתו עניינה ונסיבותיה תואמים את דרישות הלכת כתב. בהקשר זה הדגיש ב"כ נאשמת 1 כי נסיבות ביצוע העבירה בעניינה מאפשרות, ואף מצדיקות, את ביטול הרשעתה שכן, לטענתו, הלכה למעשה אין מדובר במחדל מלא, מאחר שנאשמת 1 נקטה בכל הפעולות האופרטיביות הנדרשות, והתרשלותה הייתה רק בנקודה מסוימת; כי מדובר בעבירת רשלנות בלבד, ללא כוונה פלילית; כי היו גופים נוספים שהתרשלו באופן דומה ולא הועמדו לדין; כי רשלנותה נעשתה על דרך המחדל ולא על דרך המעשה; כי חלקה ביחס לאחרים לא היה גדול במיוחד; וכי רשלנותה הייתה כפסע בין פלילית לאזרחית.

61. עוד טען כי זוהי הרשעתה הראשונה והיחידה של נאשמת 1, כשלא נשקף ממנה סיכון לביצוע עבירות נוספות, והיא אינה פועלת באופן רשלני כדבר שבשגרה.
62. לעניין הנזק הצפוי לה כתוצאה מהרשעתה, טען כי נאשמת 1 עלולה להיפגע באופן דרמטי, שכן היא אדם צעיר שעוד מתפתח בתחום, היא מתנהלת באופן שוטף מול גופים ציבוריים, ולפניה עוד קידום ושיקום תעסוקתי ומשפחתי. כן שיתף כי מצבה המשפחתי אינו טוב, וכי רשת אורט מחכה לקבלת גזר הדין כדי להחליט בעניינה ובעניין הנאשמים האחרים.
63. לעניין נסיבותיה האישיות, הדגיש ב"כ נאשמת 1 כי נאשמת 1 הינה אם יחידנית לשלושה ילדים ובת נפלאה להוריה שהרימה את עצמה בשתי ידיה, כי מדובר באישה שתורמת לחברה ואשר רואה בסיוע בתחום החינוך שלירות חברתית, כי היא מתנהלת באדיבות, כי היא מצטיינת בעבודתה, וכי הקליפה החיצונית הקשוחה שלה אינה מייצגת את התוכן העדין והרגיש שלה.
64. כמו כן, ב"כ נאשמת 1 ציין כי היא שיתפה פעולה באופן מלא לאורך כל שלבי החקירה, וכן ציין את הימשכות ההליכים ואת עינוי הדין שנגרם לה כתוצאה מכך, אשר שינה את כל עולמה ותפקודה. בהקשר זה ביקש להדגיש כי הטלת עונש בריחוק מזמן ביצוע העבירה מאבד מכוח ההרתעה שלו, וכי הנאשם כבר נטל חלק לא קטן מעונשו כשחבר הדין התהפכה מעל לראשו במשך תקופה החורגת ממידת הסבירות. עוד הוסיף כי בכל מקרה בעניינה של נאשמת 1 כבר הושגה הרתעה.
65. ב"כ נאשמת 1 הוסיף כי יש אף להתחשב בכך שנאשמת 1 וילדיה כבר נפגעו כתוצאה מהפרסומים בתקשורת, וכי צלמים רדפו אחריה.
66. לפיכך, **ביקש ב"כ נאשמת 1 להורות על ביטול הרשעתה בדין.**
67. לעניין העונשים הכספיים ציין ב"כ נאשמת 1 כי לנאשמת 1 נסיבות אישיות מורכבות, אשר יקשו עליה ברמה הכספית, והדגיש כי מתנהל הליך אזרחי מקביל. בהמשך לכך טען כי עמדת המדינה להטלת פיצוי מקסימלי אינה צודקת ואינה תואמת את הפסיקה, **וכי ניתן להסתפק בפיצוי של עשרות אלפי שקלים.** כמו כן, טען כי לאור כך שהתנהגותה הייתה לעילא ולעילא, וכן מאחר והיא לא הרוויחה כל רווח כספי מהאירוע או מהאסון, אין מקום להטיל עליה קנס.

עיקרי טענות נאשמת 2 לעונש

68. ב"כ נאשמת 2 התנגד אף הוא לטענה כי נאשמת 2 לא הביעה אמפטיה לנפגעי העבירה, והדגיש כי אין קשר בין מיצוי זכותה של נאשמת 2 להתגונן ולנהל הליך משפטי, לבין הבעת אמפתיה. בהמשך לכך הוסיף והדגיש כי נאשמת 2 בעלת אמפתיה וכאב אמיתיים לקטינים נפגעי העבירה ולהוריהם, כי היא מייסרת את עצמה על מה שקרה להם, כי היא מצטערת על הסבל והכאב שנגרמו לילדים נפגעי העבירה ולהוריהם, וכי אין דבר שהיא רוצה בו יותר מאשר החלמתם המלאה, הצלחתם ושגשוגם האישי והמשפחתי.
69. לעניין מתחם העונש ההולם ביקש ב"כ נאשמת 2 להזכיר כי העבירה בה הורשעה נאשמת 2 היא עבירה חריגה במשפט הפלילי, אשר מבוססת על אשמה אובייקטיבית, ואשר לא בוצעה אגב ביצוע עבירות אחרות או הפרות אחרות שמשקפות יסוד של מודעות לסיכון.
70. ב"כ נאשמת 2 ביקש לשקול לקולה כי נאשמת 2 לא בחרה בניסוי מתוך גחמה אישית, וכי היא לא המציאה או

יזמה אותו בעצמה; כי הניסוי נכלל על דעתו של נאשם 4, אשר הוגדר על ידי בית המשפט כגורם מקצועי בכיר, באופן שמפחית ממידת אשמתה; וכי לא נקבעו לאירוע "מנהל על" ברור, או גבולות גזרה ברורים של אחריות וחלוקת תפקידים, כשלטענתו, לא דומה התרשלותו של גורם שהובהרו לו תחומי אחריות לרשלנותו של גורם בלתי מנוסה בהפקת אירועים שלא הובהרו לו תחומי אחריותו. בהקשר זה הפנה גם לע"פ (מחוזי ב"ש) 7001/04 **מדינת ישראל נ' עיריית באר שבע ואח'**, בעמ' 138 (נבו 07.09.2006). בהמשך לכך אף ביקש להדגיש כי האחראים למחדל זה לא הועמדו לדין על ידי המאשימה, וזאת ללא הצדקה, והפנה בעניין זה לפסק הדין בעניין **אסון ערד**, אותו הגישה המאשימה, שהלקח המרכזי שעולה ממנו הוא שחובה למנות גורם ריכוזי אחד ויחיד שיעסוק בתחום הבטיחות בלבד, דבר אשר הוביל לקביעת תקן 7 של המשטרה.

71. לעניין ההרתעה ביקש ב"כ נאשמת 2 להדגיש כי האינטרס הציבורי קיים דווקא בהרתעת תאגיד אורט ודרגיו הבכירים יותר. לצד זאת הוסיף כי, בכל מקרה, נאשמת 2 כבר הורתעה שכן לאחר קרות התאונה ביריד המדע סירבה להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים, בעוד הנהלת אורט החליטה להמשיך את הפעילות ללא מעורבותה, וכי בעקבות דרישת נאשמים 2 ו-4 מינתה רשת אורט יועץ בטיחות קבוע אשר מלווה כל פעילות מטעם מפ"ה, מאז ועד היום. כמו כן, ציין כי נאשמת 2 חדלה את פעילותה בפרויקט המד"צים עוד בשנת 2016.

72. ב"כ נאשמת 2 ביקש אף הוא לשקול את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה ואת עינוי הדין בהימשכות ההליכים, כשלטענתו הם אינם סבירים או מוצדקים, וכי לנאשמים ולסנגורים לא היה חלק בהם. כן הדגיש כי שיהיו ארוך שכזה לא עושה צדק עם קורבנות העבירה, לא משרת את תכלית הענישה, מביא לאובדן כוח ההרתעה, ומהווה כשלעצמו עינוי דין לנאשמים. בהקשר זה ביקש להפנות לע"פ 2103/07 **אביהו הורביץ נ' מדינת ישראל**, פסקה 337 (נבו 31.12.2008; להלן: "**עניין הורביץ**"), ע"פ (מחוזי ת"א) 62974-11-15 **מיכאל גביש נ' מ.י. פרקליטות מחוז ת"א - מיסוי וכלכלה** (נבו 28.09.2016), עניין גנאים, רע"פ 223/13 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, פסקה 29 (נבו 13.11.2013), ועניין מרקוס. כמו כן ביקש להפנות להנחיית היועמ"ש 4.1202 בעניין משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום, וכן להצעה לתיקון חוק העונשין, תיקון 128, בדבר הוספת סעיף 40א(1).

73. **לאור כלל האמור טען ב"כ נאשמת 2 כי מתחם העונש ההולם בעניין נאשמת 2 נע בין אי-הרשעה ושל"ץ לבין מאסר על תנאי.**

74. לתמיכה בטענתו למתחם זה, כמו גם בטענתו כי מדיניות הענישה הנוהגת אינה מתיישבת עם עמדת המאשימה לעונש מאסר בעבודות שירות, הגיש ב"כ נאשמת 2 פסיקה הכוללת גזרי דין והסדרים מותנים. כך, בנוסף לפסיקה שפורטה לעיל, הפנה ב"כ נאשמת 2 גם לפסקי הדין הבאים: עניין **עציוני**; ת"פ (שלום נצרת) 6774-11-09 **מדינת ישראל נ' משה אביטבול** (לא פורסם 17.01.2012); ע"פ 2862/12 **אהרון מילמן ואח' נ' מדינת ישראל** (נבו 24.01.2013); ועניין אבו.

כמו כן, הפנה להסדרים המותנים הבאים: תיק 3886/20 - פמ"ד; תיק 1725/15 - פמ"מ; תיק 2097/17 - פמת"א; תיק 3838/15 - פמת"א; תיק 5228/18 - פמ"מ; תיק 2776/16 - מח"ש; תיק 312/14 - פמ"צ; ותיק 3093/18 - פמ"צ.

75. לעניין נסיבותיה האישיות של נאשמת 2, טען בא כוחה כי אין לה עבר פלילי קודם, כי היא נשואה, אם ל-4 ילדים וסבתא לנכדים, וכי היא גידלה את ילדיה לערכים של תרומה ואהבת הארץ. כמו כן, נאשמת 2 זוכה להערכה רבה בקרב עמיתיה ומנהליה, כמי שעושה ופועלת לקידום ערכים חברתיים, התנדבות ומצוינות, והיא תרמה ותורמת רבות לתחום החינוך. בנוסף, לאורך השנים התנדבה נאשמת 2 ותרמה לזולת באופן מלא ובמסירות.

76. **לאור כלל האמור עתר ב"כ נאשמת 2 לבטל את הרשעתה של נאשמת 2 ולהשית עליה עונש של"ץ.**

77. לעניין שאלת הפיצוי טען ב"כ נאשמת 2 כי טענת המאשימה להטלת פיצוי מקסימלי על נאשמת 2 אינה מבוססת בפסיקה ואינה מידתית. כמו כן, ציין כי לבית המשפט אין את הכלים להעריך את הנזק שנגרם לילדים נפגעי העבירה, וכי על הדברים להתברר במסגרת התביעה האזרחית המתנהלת במקביל. בהתאם, **ביקש כי יקבעו פיצויים מתונים בהתאם לפסיקה.**

עיקרי טענות נאשם 4 לעונש

78. ב"כ נאשם 4 פתח את דבריו בהבעת הזדהות לסבל ולכאב שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה, להוריהם ולכלל המשפחה, וביקש לציין כי הדבר צוין על ידם במפורש בסיכומיהם.
79. **ב"כ נאשם 4 טען כי מתחם העונש ההולם בעניין נאשם 4 נע בין אי-הרשעה ושל"ץ לבין ענישה צופה פני עתיד.** בהקשר זה ביקש להפנות לפסיקה שהוגשה על ידי באי כוח נאשמות 1 ו-2.
80. בהמשך לכך ביקש להדגיש כי במסגרת השיקולים בקביעת המתחם יש להתחשב בכך שמדובר בעבירות שבוצעו על דרך המחדל, כשהמחשבה הפלילית העומדת בצידן הינה רשלנות; בכך שהדין הפלילי לא יוכל בכל מקרה לתת מענה לסבל של נפגעי העבירה; בחלופי הזמן, כשלטענתו ההליך המשפטי נוהל ביעילות וסביב שאלות מהותיות; בכך שכבר הופקו לקחים בעקבות המקרה, ואפילו טרם מתן הכרעת הדין; באחריותו ובחלקו של ט.ח., אשר התרשל גם הוא, וזאת גם אם לא היה מקום להעמידו לדין לאור גילו; בכך שהניסוי נבחר על ידי נאשמת 3; ובכך שמדובר באירוע תקדימי, שבוצע ללא גורם אחד ויחיד שישמש כ"מנהל על" והיה אחראי על כל האירוע ועל נושא הבטיחות, דבר שיצר בלבול, חוסר ידע והיעדר הבנה מה תפקידו של כל אחד.
81. עוד ביקש לשקול לקולה כי נאשם 4 לא לקח חלק בהכשרות ולא ידע שט.ח. אינו מד"צ; כי החומרים ופרטי הניסוי הועברו לנאשמת 1 ולגורמים באורט; כי החומרים היו גלויים באוהל; כי נאשם 4 כן דיווח מה עתיד לקרות; וכי הייתה לו ציפייה שהנתונים יועברו למהנדס הבטיחות ולמפיק מנאשמת 1, וכי מהנדס הבטיחות יטפל בנושא באופן מקצועי. כמו כן ביקש להדגיש שלא יכול להיות ספק שככל שהיו מוגשים תסקירים על ידי שירות המבחן, הם בהכרח היו חיוביים.
82. בהמשך לכך הפנה לעניין עציני, והדגיש כי הוא סבור שמדובר שם במקרה יותר חמור.
83. לעניין שיקול הרתעת הרבים, ביקש ב"כ נאשם 4 להדגיש כי רשת אורט אינה פועלת עוד באותה הדרך. כמו כן, לעניין שיקול הרתעת היחיד, ביקש להדגיש כי לאחר המקרה, נאשמים 2 ו-4 סירבו להמשיך לקחת חלק בפרויקט הקניונים, וזאת עוד בטרם החל המשפט, תוך הפרת הוראה מפורשת מהדרג הבכיר. לדבריו, אי מסוגלותם הנפשית והפיזית להמשיך ולקיים את הפרויקט מלמדת כי הפנמת האירוע והלקח הינם אמתיים.
84. לעניין שאלת ביטול ההרשעה ציין, כי על אף שנאשם 4 הינו פנסיונר כעת, עלול להיגרם לו נזק קונקרטי בכך שלא יוכל לקבל אשרת כניסה לארה"ב ("ויזה"), לה הוא זקוק מכיוון שבנו ונכדיו מתגוררים שם. בהקשר זה ביקש להדגיש כי קיימת פסיקה המרככת את דרישת הנזק הקונקרטי ומבקשת לשים משקל על הפגיעה בדימויו העצמי של האדם, וזאת גם ביחס לנאשמים מבוגרים יותר - כך הפנה לע"פ 8169/20 **חיים שלום נ' מדינת ישראל** (נבו 26.08.2021; להלן: "**עניין שלום**"). עוד הוסיף כי אין סיכוי שהנאשמים, וביניהם נאשם 4, יבצעו עבירה נוספת או דומה, והפנה בהקשר זה לעניין מרכוס, וכי נאשם 4 שימש במשך למעלה מ-40 שנה בתפקידי ניהול ללא אירועים דומים לאירוע שבעניינו, אשר מהווה אירוע חריג.

85. לענין נסיבותיו האישיות של נאשם 4, טען ב"כ נאשם 4 כי מדובר בנאשם בן 70, אב לשני בנים ביולוגיים ולשלושה ילדים מבת זוגו, וכן סב לתשעה נכדים. לדבריו, נאשם 4 הינו מורה ומחנך דגול, חקלאי ביסודו ובנשמתו, איש אדמה עם נפש של איש רוח ואיש ספר, שבזכות כישוריו הפך למי שעומד בחזית הטכנולוגית של מדינת ישראל ועמד בצמתים הכי חשובים שלה. כמו כן, ביקש לשתף בסיפור חייו של נאשם 4, אשר בין היתר, נולד למשפחה ישראלית, בן לאם יתומת שואת יהודי אירופה, אשר שירת בצבא ובמהלך שירותו נפגע מפיצוץ עז, שהותיר אותו נכה ומצולק. כחלק מהליך שיקומו הקשה, קיבל החלטה ללכת לתחום החינוך ולתת את כל כולו לבני הנוער, וזאת עשה, כאשר הוא שימש כחלק משמעותי בחייהם של ילדים, נערים ונערות לאורך השנים.

86. ב"כ נאשם 4 ביקש להדגיש כי בניגוד לנאמר בהכרעת הדין, האמפתיה שהביע ומביע נאשם 4 הינה אמתית, והוא כואב את הכאב על האירוע שקרה. לדבריו, על אף שהנאשמים רוצים לבקש סליחה, אין להם למי לפנות בגלל הנסיבות, כשנאשם 4 מאוד מתקשה עם כך שלא סולחים לו וסוחב את הדבר על גבו. כמו כן, ביקש להדגיש כי המתח הנפשי כתוצאה מהאירוע מלווה את נאשם 4 עד היום, וכי נאשם 4 סיים את חייו המקצועיים באקורד צורם, כאשר שליחות חייו הסתיימה בכתם כואב. בהמשך לכך אף ביקש להדגיש כי הכתבות שפורסמו על נאשם 4, והנאשמים האחרים, לרבות פרסום שמם, מהווים עונש בפני עצמו, וכי נאשם 4 שילם מחיר.

87. **לענין העונש עצמו טען ב"כ נאשם 4 כי הוא סבור שניתן להסתפק בשל"ץ לצד ביטול ההרשעה.**

88. לענין שאלת הפיצוי, ביקש ב"כ נאשם 4 להצטרף לדברי ב"כ הנאשמים האחרים בענין זה.

עיקרי טענות נאשם 6 לעונש

89. בראשית טיעוניה הדגישה ב"כ נאשם 6 כי גם נאשם 6 מצטער צער עמוק על המקרה, ומשתתף בצער הילדים והמשפחה.

90. ב"כ נאשם 6 הפנתה לנסיבות העובדתיות ולהכרעות המשפטיות, כפי שנקבעו בהכרעת הדין, הרלוונטיות לטעמה לענין גזירת העונש, הקשורות לחלקו של נאשם 6 ביריד המדע, לחלקם של הנאשמים האחרים, לידיעותיו ולאחריותו. כמו כן, ביקשה להזכיר כי נאשם 6 זוכה מהעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, והורשע רק בעבירה לפי סעיף 341 לחוק, הנחשבת קלה יותר, וכי יש לשים לב כי מדובר ברשלנות במחדל ולא במעשה. לטעמה, נסיבות עובדתיות והכרעות משפטיות אלה, אינן עולות בקנה אחד עם טיעוניה המאשימה.

91. בהמשך לכך, עמדה ב"כ נאשם 6 על כך שלטעמה, אין לקבל את טענת התביעה שמאחר ומדובר באירוע תקדימי, הוא בהכרח חמור יותר, ומכאן שיש למצות גם את הדין עם הנאשמים באופן תקדימי ולסטות ממתחם הענישה הנוהג, למען יראו וייראו, ולהטיל אות קין על הנאשמים. כמו כן, דחתה גם את טענת המאשימה כי יש מקום להטיל ענישה זהה על הנאשמים, וטענה תחת זאת כי יש מקום להבדיל בענישה שכן ישנם הבדלים בין הנאשמים, לרבות בסעיפי העבירה בהם הורשעו, וכי יש לדון כל נאשם בהתאם לחלקו, רשלנותו המסוימת, ונסיבותיו האישיות.

92. בהתאם לכך, **טענה כי מתחם העונש ההולם בענין נאשם 6 נע בין אי-הרשעה לבין מאסר בפועל**, וטענה כי נסיבות עניינו מטות את המאזניים לכיוון הקל יותר של הסקאלה.

93. לענין הפסיקה הנוהגת, הפנתה ב"כ נאשם 6 לפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הנאשמים האחרים. ב"כ נאשם 6 התייחסה גם לפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה וטענה כי מדובר בפסיקה שאיננה רלוונטית, שכן היא עוסקת במקרים בהם רמת הרשלנות והתוצאה היו חמורות בהרבה מעניינו.

94. לענין שאלת ביטול ההרשעה, ביקשה ב"כ נאשם 6 לטעון כי בענייננו לא נדרש להותיר את הרשעת נאשם 6 על כנה לצורך חינוכו ולימודו, או לצורך הוקעתו כעבריין לדורי דורות. לעמדתה, עמדת המאשימה בענין זה נקמנית ונסחפת. כמו כן, טענה כי בענייננו יש מקום לבטל את הרשעת נאשם 6 בשל חלופי הזמן; בשל נסיבותיו האישיות; בשל פגיעת ההרשעה בפרנסתו - הן מכיוון שהרשעה תפגע ביכולתו לקבל אשרת כניסה לארה"ב, שם הוא מארגן הרבה מאוד מהאירועים בעבודתו, והן מכיוון שהרשעה תפגע ביכולתו לעבוד עם גופים ביטחוניים, ובכלל. בהקשר זה הוסיפה כי כבר עכשיו ישנה השפעה למשפט על פרנסתו של נאשם 6, וזאת עקב פרסום הכרעת הדין במדיות השונות; ובשל כך שאירוע דומה לא קרה לנאשם בעבר בכל שנות עבודתו.

95. בנוסף, ב"כ נאשם 6 ביקשה להדגיש כי נאשם 6 מודע לגמרי לרשלנותו בענייננו, וכי מאז המקרה הוא אינו עובד בעבודות הקשורות בילדים, וכי הוא מכה על חטא ומביע צער עמוק.

96. לענין נסיבותיו האישיות של נאשם 6, שיתפה ב"כ נאשם 6 כי הוא בן 50, נשוי ואב לשני ילדים, שאחד מהם הוא בעל צרכים מיוחדים ומוגדר כנכה. כמו כן, הוסיפה כי פרנסתו של נאשם 6 נפגעה קשות בעקבות מגפת הקורונה, וכי רק לאחרונה הוא החל להתאושש.

97. לאור האמור, **טענה ב"כ נאשם 6 כי היא סבורה שיש להטיל על נאשם 6 של"ץ לצד ביטול הרשעתו.**

98. לענין הפיצוי טענה ב"כ נאשם 6 כי אין כל בסיס תקדימי למתן פיצוי מקסימלי במקרים דומים. כמו כן, הדגישה כי ברקע ישנה תביעה אזרחית וכי לבית המשפט האזרחי הכלים לקבלת ההחלטה בגין גובה הפיצוי, אשר ישולם על ידי חברות הביטוח, שלהם כס עמוק. **בהתאם, סברה כי ענייננו אינו מהמקרים המצדיקים פיצוי, אך יחד עם זאת, אם יקבע בית המשפט כי יש מקום להטלת פיצוי, הרי שהוא צריך להיות סמלי.**

99. לענין הקנס הדגישה ב"כ נאשם 6 כי היא סבורה שאין צורך בהטלת קנס מאחר שלא הייתה כוונה במעשים.

עיקרי טענות נאשם 7 לעונש

100. ב"כ נאשם 7 ביקש להדגיש כי גם נאשם 7 מצטער מאוד על התאונה ועל הנזקים שנגרמו לנפגעי העבירה.

101. בטיעונו ביקש להצטרף לטיעוני ב"כ הנאשמים האחרים בכל הנוגע לטענות הכלליות המשותפות לכלל הנאשמים, וביקש לראות בהם כטיעוניו.

102. עוד ביקש להדגיש באופן ספציפי כי ההליך המשפטי ארך זמן רב, וכי השיהוי רובץ לפתחה של המאשימה, שלקח לה כשנתיים וחצי להגיש כתב אישום.

103. בהתאם, **טען כי מתחם העונש ההולם בענין נאשם 7 נע בין אי-הרשעה לבין הרשעה לצד מאסר על תנאי, והפנה לפסיקה אותה הגישו ב"כ הנאשמים האחרים.**

104. ב"כ נאשם 7 טען כי עמדת המאשימה אינה פרופורציונאלית ואינה מידתית. כן ביקש להדגיש כי רמת הרשלנות בענייננו אינה הכי גבוהה מכיוון שלא הייתה נטילת סיכון מודעת; כי מדובר ברשלנות מקצועית, כשנאשם 7 סבר שהוא פועל כנדרש כפי שעבד תמיד, שיש לראות בה רשלנות מקצועית-אזרחית, ופחות רשלנות פלילית; כי נאשם 7 היה שכיר, כאשר הממונה עליו היה פעיל בתכנון ובפעילות, ועיקר המידע עבר דרכו; כי הרגולציה בתחום שבענייננו היא בעייתית ומעוותת, כשאין דין ברור; כי לא היה לאירוע "מנהל על", וזאת לא באשמת נאשם 7; כי אף שנקבע כי תכנית הבטיחות לא נערכה כנדרש, לא ניתן להתעלם מעדותה של גב' אולגה קגנוב, מנהלת אגף רישוי עסקים בעיריית תל אביב-יפו

בעת הרלוונטית לאירוע, כי כך נערכות תכניות בטיחות לעסק; כי יש לשקול את עדותו של רס"ב אמיר כהן, רכז רישוי עסקים במרחב ירקון במשטרה בעת הרלוונטית לאירוע, לפיה הוא לא בחן את התכנים שאמורים להיות באותו האוהל, וזאת גם אם נקבע בהכרעת הדין כי היה על נאשם 7 להתעניין ולבדוק מה מתקיים בתוך אוהל אורט; וכי נאשם 7 זוכה מהעבירה החמורה יותר לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, והורשע בעבירה קלה בהרבה, לפי סעיף 341 לחוק.

105. כמו כן, ב"כ נאשם 7 דחה את עמדת המאשימה כי יש להטיל על כלל הנאשמים ענישה אחידה של עבודות שירות, וטען כי אין מקום להטלת ענישה אחידה הן בשל הבדלי אחריות ורמות רשלנות, והן בשל הבדלים בנסיבות האישיות של כל נאשם.

106. לעניין נסיבותיו האישיות של נאשם 7 הדגיש כי מדובר בנאשם ללא עבר פלילי, בן 72, חולה, אשר למרות מצבו ממשיך לעבוד ומתקשה להתפרנס. כן הוסיף כי נאשם 7 המשיך לעבוד בתחום גם לאחר התאונה, כשהתביעה נמנעה מלהגיש בקשה להגבילו בעבודתו, אך הדגיש כי מאז התאונה הוא אינו מגיש חוות דעת בתחום הבטיחות ועוסק רק בתחום של בניין וקונסטרוקציה. בהמשך לכך ביקש לטעון כי לאור מוגבלותו של הנאשם בתנועה, יש מקום לעודדו להמשיך לעבוד ולהתפרנס בצורה מכובדת, כשהרשעת הנאשם והטלת עבודות שירות עליו יגרמו לו להפסיק לעבוד ויפגעו בפרנסתו. כמו כן, הוסיף כי נאשם 7 מתפקד בצורה מאוד מוגבלת, וכי לא בטוח שהוא יהיה כשיר לביצוע עבודות שירות.

107. בהתאם לאמור, ב"כ נאשם 7 ביקש לבטל את הרשעתו של נאשם 7 ולהטיל עליו של"ץ, ולחילופין, אם הרשעתו תיוותר על כנה, להשית עליו עונש של"ץ ומאסר על תנאי, תוך שהוא מדגיש כי נאשם 7 יתקשה לבצע גם את עבודות השל"ץ.

108. לעניין הפיצוי, ביקש ב"כ נאשם 7 לטעון כי אף שיש מקום להטלת פיצוי, הוא צריך להיות מתון בהרבה מהפיצוי אותו ביקשה המאשימה. לתמיכה בטענתו הפנה לת"פ (שלום כ"ס) 53721-05-15 **מדינת ישראל נ' שטאנג בניה והנדסה בע"מ** (נבו 13.06.2018), שם נידון הנאשם למספר חודשי עבודות שירות ולפיצוי בסך 25,000 ש"ח, ולתפ"ח 14-09-45563 (מחוזי ת"א) **מדינת ישראל נ' ברדה ואח'** (נבו 22.05.2014), שם נפסק פיצוי של 110,000 ש"ח. כן ביקש להדגיש כי מטרת הפיצויים אינה לבטא את הנזקים שנגרמו בפועל, שכן אין מדובר בהליך אזרחי ולא התקבלו חוות דעת מקצועיות לעניין הנזק.

דין והכרעה

שאלת ביטול ההרשעה

109. כאמור, במסגרת הטענות לעונש, ביקשו כלל הנאשמים לבטל את הרשעתם בדין, ופרטו את הסיבות לכך לטעמם.

110. כידוע, הכלל במשפט הפלילי הנו כי כאשר הוכחה אשמתו של אדם יש להרשיעו בדין.

כאמור בע"פ 5985/13 **הראל אבן נ' מדינת ישראל** (נבו 02.04.2014; להלן: "**עניין אבן**"): "...זהו פועל יוצא הכרחי וטבעי, ביטוי משפטי להפרת נורמה בדין הפלילי, על מנת להבטיח את תכליותיו. זוהי הדרך לציין את הפסול שבמעשה, להרתיע את היחיד ואת הרבים לשם מניעת הישנותו, ולעשות למען אכיפה אחידה ושוויונית" (ר' גם ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (נבו 31.12.2007; להלן: "**עניין לאופר**") והאסמכתאות הנוספות שם).

111. לצד זאת, המחוקק קבע חריג לכלל האמור, המעוגן בהוראת סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, אשר מסמך את בית המשפט שהרשיע נאשם לבטל את הרשעתו במסגרת גזר הדין, ולהטיל עליו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה. ויודגש, **הכלל הוא הרשעה והחריג הוא ביטול ההרשעה**. מכאן, שעל המבקש את ביטול ההרשעה מוטל הנטל לבסס את טענותיו, להציג מסמכים ואסמכתאות התומכים בהן, ולשכנע את בית המשפט כי הוא עומד כנדרש בכל אמות המידה שנקבעו בפסיקה לצורך הפעלת החריג לכלל.

112. בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: "**עניין כתב**") התווה בית המשפט העליון את אמות המידה המחייבות לשם חריגה מהכלל בדבר הרשעה. אמות מידה אלו אושרו על ידי בית המשפט העליון שוב ושוב בשלל החלטות מאז ההכרעה בעניין כתב ועד היום. לפי אמות המידה שהותוו בעניין כתב ניתן לחרוג מהכלל בדבר ההרשעה רק במצבים מיוחדים בהם נוצר יחס בלתי מידתי בין הפגיעה שצפויה לנאשם האינדיבידואלי אם יורשע, לבין מעשה העבירה שביצע.

מצב זה חל רק כאשר מוכח כדבעי קיומם של **שני תנאים מצטברים: ראשית**, יש להראות כי הרשעת הנאשם צפויה לפגוע **פגיעה חמורה בשיקומו ובמהלך חייו**, והפרשנות שהוענקה לתנאי זה בפסיקה קבעה שיש להצביע בעיקר על **פגיעה קונקרטי, וודאית וחמורה בפרנסתו של הנאשם; שנית**, יש להראות כי הימנעות מהרשעת הנאשם **לא תפגע באופן מהותי ביתר שיקולי הענישה**, בהתחשב בסוג העבירה וטיבה ובנסיבות הספציפיות של המקרה.

113. מאז עניין כתב הכירה הפסיקה במבחני משנה שונים כדי להדריך ולהכווין את בית המשפט במטלת האיזון העומדת בפניו בבואו להחליט האם נכון להימנע מהרשעת הנאשם שאשמתו הוכחה. כך נקבע, מחד גיסא, כי יש לבחון שיקולים שבאינטרס הציבורי-חברתי הכללי, כגון טיב העבירה וחומרתה, בשים לב לערכים החברתיים המוגנים ולמידת הפגיעה בהם; מידת פגיעת העבירה ותוצאותיה באחרים, ובעיקר בנפגעי העבירה; הרציונל שבבסיס הכלל המחייב הרשעה; משמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות, והמסר הציבורי המתחייב מהן; השפעת ההימנעות מהרשעה על ההליך הפלילי בכללותו והמסר החברתי שהימנעות מהרשעה עלול לאצור בחובו בנסיבות העניין הספציפי; הצורך בהרתעת הרבים; נסיבות ביצוע העבירה על ידי הנאשם; מעמדו ותפקידו של הנאשם, והקשר בינם לבין ביצוע העבירה; ועוד. מאידך גיסא, נקבע כי יש לבחון את שיקולי השיקום המתמקדים בנסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם, כגון עברו הפלילי והסבירות כי ישוב ויעבור עבירות; האם ביצוע העבירה מלמד על דפוס התנהגות כרוני של הנאשם, או שמא מדובר בהתנהגות מקרית ויחידה; האם הנאשם לקח אחריות והתחרט על ביצוע העבירה; השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם; השפעת ההרשעה על שיקומו של הנאשם; משמעות ההרשעה על דימויו העצמי של הנאשם; גילו של הנאשם, מצבו האישי והבריאותי; ועוד (עניין אבן; עניין כתב; עניין לאופר והאסמכתאות שם).

114. כאמור, מכיוון שהכלל הוא הרשעה והחריג הוא ביטול ההרשעה, הנטל להוכחת קיומם של התנאים המצדיקים חריגה מהכלל והימנעות מהרשעה, מוטל על הנאשם המבקש זאת, ועליו להוכיח כי שיקולי השיקום האינדיבידואליים בעניינו גוברים במידה רבה על שיקולי האינטרס הציבורי עד כי אין זה מידתי להותיר את הרשעתו על כנה (עניין אבן).

115. מאחר שחלק מהשיקולים שבאינטרס הציבורי-חברתי בעניינו, במסגרת בחינת **סוג העבירה וטיבה והנסיבות הספציפיות של המקרה**, הינם משותפים ונוגעים למאפייני העבירות שביצעו כלל הנאשמים, מצאתי לנכון לדון תחילה בשיקולים אלו במרוכז, ולאחר מכן, אדון בשיקולים שבאינטרס הציבורי-חברתי הנוגעים לכל נאשם, כמו גם בשיקולי השיקום המתמקדים בנסיבותיו האינדיבידואליות של כל נאשם.

שיקולים משותפים שבאינטרס הציבורי-חברתי במקרה דנן

עמוד 25

116. כאמור, בין ההיבטים שיש לשקול במסגרת השיקולים שבאינטרס הציבורי-חברתי הוא סוג העבירה, טיבה וחומרתה, ומשמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות, והמסר הציבורי המתחייב מהן.

117. כפי שסקרתי בהרחבה רבה בהכרעת הדין, עבירות הרשלנות הפלילית נעות על ציר המתח שבין מידת אשם פחותה לנוכח היעדר כוונה פלילית, מחד גיסא, לבין הערך העליון של קדושת חיי האדם ושמירה על שלמות גופו ונפשו, מידת הפגיעה בפועל בנפגעי העבירה, ופוטנציאל הסכנה והנזק שנתהוו, מאידך גיסא. כידוע, ככלל, עבירות הרשלנות נועדו להגן על חיי אדם ועל שלמות גופו, וזאת גם באותם מקרים שהמעשה או המחדל נעשו שלא מתוך כוונה פלילית. במילים אחרות, **מטרתן של עבירות הרשלנות היא להגביר את המודעות לסכנות ומניעתן, להכווין התנהגות ולייצר סטנדרט זהירות ראוי, והכל מתוך מטרה להגן על חיי אדם ועל שלמות גופו ונפשו של אדם, שלהם חשיבות ראשונה במעלה.**

118. בהתאם לכך, כבר נקבע בפסיקה כי אף שבשאלת ההימנעות מהרשעה עשויה להיות חשיבות לקביעה כי היסוד הנפשי המיוחס לנאשם הוא רשלנות, שהוא יסוד נפשי בעל דרגת אשם נמוכה במסגרת המשפט הפלילי, אין בכך כדי להפוך את היוצרות ולקבוע כלל לפיו בעבירות רשלנות ההרשעה היא דווקא החריג (עפ"ג (חי') 29756-03-21 **מדינת ישראל נ' ברכה** (נבו 06.05.2021; להלן: "**עניין ברכה**"), בקשת רשות ערעור על החלטה זו נדחתה במסגרת רע"פ 4209/21 **ברכה נ' מדינת ישראל** (נבו 27.06.2021)).

119. נוסף לכך, אני סבור כי דווקא בעבירות רשלנות, המלוות פעמים רבות ברף ענישה נמוך יחסית בשל היסוד הנפשי הנלווה אליהן, קיימת לעיתים חשיבות ציבורית וחברתית יתרה בהרשעת נאשמים שאשמתם הוכחה, וזאת בהתאם לנסיבות כל מקרה. לא פעם ההרשעה בעבירות אלה מאפשרת לבתי המשפט להדגיש את הטלת האחריות המשפטית והמוסרית על הנאשמים, לבטא את משמעותם הערכית של מעשיהם ומחדליהם, לבטא את חומרת פגיעתם בפועל בנפגעי העבירה או את חומרת פוטנציאל הפגיעה, להרתיע את היחיד והרבים, ולהעביר מסר חברתי ברור ותקיף על הדרך שיש לנהוג במקרים דומים, וזאת מבלי להטיל על נאשמים נורמטיביים ללא עבר פלילי עונשים חמורים במיוחד. על כן, הימנעות מהרשעה לצד ענישה ברף הנמוך יחסית עלולה לעיתים לעקר מתוכן את קביעת אשמו של הנאשם בעבירת רשלנות ובעיקר להביא לפגיעה בלתי מוצדקת ביתר שיקולי הענישה.

מסקנה זו מתחדדת ומתחזקת לנוכח הסינון המהותי שנערך כבר בשלב הכרעת הדין, כפי שנעשה גם בהכרעת הדין דנן, בין מעשים ומחדלים רשלניים שהוכחו אך אינם עולים כדי רמת הרשלנות המצדיקה הרשעה בפלילים (וראו חלק מנימוקי זיכויים של נאשמים 3 ו-5 בפרשה דנן) לבין מעשים ומחדלים רשלניים המגבשים סטייה ממשית ונכבדה מחובות הזהירות ומסטנדרט ההתנהגות הסביר המצופה העולים כדי רמת הרשלנות המצדיקה הרשעה בפלילים. סינון ראשוני זה מלמד כי עוצמת רשלנותם של הנאשמים שהורשעו מקימה חשיבות ציבורית וחברתית יתרה בהרשעתם, כך שעל פי רוב ביטול ההרשעה יחתור תחת חשיבות זו ויעקרה מתוכן.

יפים לעניין זה דברי כב' השופט סולברג בעניין אבן: "...ודוק: כלל וכלל אין מדובר באדישות פושעת מצדו של המערער, אך היה ברשלנותו "כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו לחבלה" (סעיף 338(א)(4) לחוק העונשין). **מבלעדי ההרשעה, יכולה להיות עמימות, ויהיה בכך כדי להחטיא את המטרה. כאמור, הנשיאה באחריות, במבט צופה פני עבר ועתידי, מחייבת הרשעה** [הדגשות שלי, י.ג.], וכן דברי כב' השופט רובינשטיין באותו עניין: "... לנטילת אחריות משמעות נורמטיבית מן המעלה הראשונה, וזו בראש וראשונה תכליתם של ההעמדה לדין וההליך שבעקבותיה, לרבות ההרשעה...".

120. מבחינת סוג העבירה וטיבה, באופן ספציפי לעניין עבירת הפזיזות והרשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק (שבגינה הורשעו נאשמים 1, 2 ו-4), הרי שמדובר בעבירה הנמצאת ברף הגבוה של עבירות הרשלנות, שלצידה עונש מרבי של

שלוש שנות מאסר, שהוא העונש הגבוה ביותר המוטל בגין עבירות רשלנות. בהקשר זה אפנה לניתוח הנרחב שנערך בהכרעת הדין באשר לחומרתה של עבירה זו, לערכים המוגנים העומדים בבסיסה, ולסכנות הממשיות והפוטנציאליות שעבירה זו מבקשת למנוע.

בחינת הפסיקה ביחס לעבירה זו מלמדת כי הגם שניתן למצוא מקרים בהם נמנע בית המשפט מהרשעת נאשם שנקבע כי ביצע את העבירה (ר' עניין פנחס) הרי שבמרבית המקרים החליטו בתי המשפט להותיר את הרשעת נאשם שנקבע כי ביצע את העבירה ודחו את הבקשות לביטול ההרשעה (ראה עניין ברכה (כאמור, בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה); עניין עציני; עניין זרחי; וע"פ (מחוזי ב"ש) 7444/02 קמק"ר ארמון נ' מדינת ישראל (נבו 23.03.2005)).

121. עבירת גרם חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק (שבגינה הורשעו נאשמים 6 ו-7) נמצאת ככלל ברף הנמוך יותר של עבירות הרשלנות, כשהעונש המרבי שבצידה הינו עד שנת מאסר. עם זאת, מדובר בעבירה כללית ורחבה ביותר, שמגוון המעשים והמחדלים המובילים להרשעה בה הוא גדול וכולל מנעד רחב, החל ממעשים ומחדלים נקודתיים ברף רשלנות ממשי אך לא גבוה מאוד ועד למעשים ולמחדלים יסודיים ונרחבים ברף רשלנות ממשי, נכבד וגבוה. כמו כן מדובר בעבירה הכוללת מנעד רחב מאוד של תוצאות וחבלות. מכאן, שעל אף העונש המרבי שנקבע לצדה של עבירה זו, הרי שבסופו של דבר חומרתה נלמדת בעיקר מהנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה, ופחות מטיב העבירה ומסוגה.

בחינת הפסיקה מלמדת כי בעבירה זו ניתן למצוא מקרים בהם בית המשפט נמנע מהרשעת נאשם שהוכח כי ביצע את העבירה המיוחסת לו (ראה ת"פ (שלום ת"א) 69982-07-19 מדינת ישראל נ' נתן נורל שטיירמן (נבו 10.02.2021)), לצד מקרים בהם בית המשפט החליט להרשיע נאשם שנקבע כי ביצע את העבירה (ראה רע"פ 619/18 בזינינסקי נ' מדינת ישראל (נבו 01.03.2018; להלן: "עניין בזינינסקי"); ת"פ (שלום ת"א) 51862-05-18 מדינת ישראל נ' קורין כהן (נבו 09.09.2020)), כאשר, כאמור, כל מקרה מוכרע בסופו של דבר בעיקר על בסיס הנסיבות הספציפיות שלו וחומרתן.

122. בהקשר זה ראוי לשוב ולהזכיר, כפי שפרטתי בהרחבה בהכרעת הדין, כי זיכויים של נאשמים 6 ו-7 מעבירת הפזיזות והרשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק מחמת הספק נבעה אך ורק מכך שלא התקיים בעניינם התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח, וכי חוסר מודעותם נבעה אך מכך שרשלנותם הייתה כה ממשית, עד שהם לא ידעו על קיומם של אש וכוהל באירוע, וזאת למרות שהם היו חייבים לדעת על כך. בהתאם, הרי שבמסגרת הנסיבות הספציפיות של המקרה, אין ללמוד מהרשעתם של נאשמים 6 ו-7 בעבירת החבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק, ולא בעבירת הפזיזות והרשלנות לפי סעיף 338 לחוק, כמלמדת על כך שעוצמת רשלנותם פחותה דווקא מרשלנותם של נאשמים 1, 2 ו-4, אשר הורשעו בעבירת הפזיזות והרשלנות.

יתרה מכך, בנסיבות העניין, וכפי שיובהר בהמשך, הרי שיש לראות בחוסר מודעותם של נאשמים 6 ו-7 לאש ולכוהל באירוע, בניגוד לחובתם וכתוצאה מרשלנותם הממשית, דווקא כנסיבה מחמירה, המלמדת על עוצמת התרשלנות גבוהה.

123. אם כן, מהאמור עולה כי גם בעבירת הפזיזות והרשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק וגם בעבירת החבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק הכלל הוא הרשעה וביטול ההרשעה הוא החריג, וההכרעה בעניין זה תלויה בעיקר בנסיבות הספציפיות של כל מקרה.

124. היבטים נוספים שיש לשקול במסגרת השיקולים שבאינטרס הציבורי-חברתי הם משמעותה של העבירה שנעברה מבחינת השלכתה על הנורמות החברתיות, והמסר הציבורי המתחייב מהן; השפעת אי ההרשעה על ההליך הפלילי בכללותו והמסר החברתי שאי הרשעה עלול לאצור בחובו בנסיבות העניין הספציפי; והצורך בהרתעת הרבים.

כפי שהרחבתי בהכרעת הדין, המקרה דנן הוא בעל נסיבות ייחודיות ותקדימיות. כך, עסקינן באירוע ציבורי רב משתתפים החב ברישיון עסק, אשר במסגרתו ביצעו תלמידים קטנים פעילויות וניסויים מדעיים בפני קהל רחב, לא ידוע, לא מוכר, מתחלף, מזדמן ורב גילאי, הכולל גם ילדים קטנים, שלהם מאפיינים ייחודיים, ואשר נוהל ואורגן על ידי רשת אורט, שהיא מוסד חינוכי, בפעם הראשונה בישראל. למעשה, במסגרת האירוע שבבסיס המקרה דנן השתלבו להם זה בזה גורמי סיכון מהותיים מעולם הפדגוגיה, החינוך והילדים, עם גורמי סיכון מהותיים מעולם הפקת האירועים רבי המשתתפים.

יחד עם זאת, ועל אף שפעלו במסגרת האירוע, במקביל ולעיתים באופן שלוב, גורמים משני העולמות, לא מונה לאירוע "מנהל-על" אחד שהיה אחראי לכלל האירוע, ולנושא הבטיחות בפרט, ולא נקבעו בין המעורבים השונים "גבולות גזרה" ברורים, ובפרט בתחום הבטיחות. במקום זאת, האחראים לאירוע ולבטיחותו, ובראשם הנאשמים שהורשעו, העדיפו להתעלם מההשתלבות התקדימית של גורמי סיכון אלה, להסתמך באופן עיוור על פועלם של אחרים ללא בסיס והצדקה לכך, ולהתנער מאחריות, תוך "גילגולה" זה על זה, ועל גורמים חיצוניים שונים.

יתרה מכך, הנאשמים התעלמו מסוגיית הבטיחות, נמנעו מהפעלת שיקול דעת בבטיחותי בסיסי, על אף אחריותם לבטיחות האירוע, ונעדרו הבנה והיכרות מספקת עם חובות הזהירות שחלות עליהם ושחייבו אותם בקשר לאירוע. מעשים ומחדלים אלה של הנאשמים מאופיינים במשנה חומרה בשל כך שהאירוע דנן נערך על ידי הנאשמים לראשונה בישראל, והם היו חסרי ניסיון, באופן שחייב אותם למתן תשומת לב מוגברת לתחום הבטיחות ולהשלכותיו.

אין ספק כי ייחודיות ותקדימיות נסיבות המקרה דנן, לצד תוצאותיו הקשות והחמורות, מקימים צורך חיוני ביותר לבסס ולהטמיע נורמות חברתיות ראויות באירועים כאלו ודומים להם; להעביר מסר ציבורי תקיף, חד וברור בדבר ההשלכות של אי עמידה בנורמות חברתיות ראויות אלה; להעביר מסר ערכי וחברתי בדבר המשקל המכריע שיש לערך קדושת החיים ושמירה על חייהם, גופם ונפשם של המשתתפים באירועים רבי משתתפים, ובפרט כאשר מדובר בקטנים; ולשים דגש מכריע על הרתעת הרבים כדי למנוע הישנות מקרים דומים (יצוין כי העובדה שבתוך רשת אורט הופקו לקחים וננקטו צעדים למניעת הישנות מקרים דומים אינה מבטלת את החשיבות הרבה שבהרתעת הרבים, שכן המסר ההרתעתי מיועד לכולי עלמא ולכל מי שיחפוץ בעתיד להפיק ולנהל אירוע בעל מאפיינים דומים, ולא רק לרשת אורט).

כל אלו מחייבים להדגיש את הטלת האחריות המשפטית והמוסרית על הנאשמים במקרה דנן, לבטא את משמעותם הערכית של מעשיהם ומחדליהם, לבטא את החומרה הרבה של פגיעתם בפועל בנפגעי העבירה ואת חומרת פוטנציאל הפגיעה, להרתיע את היחיד והרבים, ולהעביר מסר חברתי ברור, חד וחריף על הדרך שיש לנהוג במקרים דומים, וזאת ראשית ועיקר - בהותרת הרשעתם הפלילית של הנאשמים על כנה.

125. שיקול מרכזי משותף נוסף שיש להביא בחשבון במסגרת שיקולי האינטרס הציבורי-חברתי במקרה דנן הוא הנזק שנגרם ושהיה עלול להיגרם כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם הרשלניים של הנאשמים, וחומרת תוצאות המעשים והמחדלים.

ביום האירוע הגיעו נפגעי העבירה הקטנים עם אימותיהם ליריד מדע בכיכר ציבורית במטרה ללמוד וליהנות, ולצפות בניסויים מדעיים שהוצגו ביריד. למרבה הצער, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם של הנאשמים, נגרמו להם פגיעות רבות וחמורות מאוד, פיזיות ונפשיות, הן באופן ישיר מהתאונה עצמה והן באופן עקיף מהשלכותיה על המשך חייהם ועל הסובבים אותם.

כפי שעולה מהכרעת הדין, מכתב האישום, מהמסמכים שהגישה המאשימה במסגרת דיוני ההוכחות בהסכמה, ומעדויותיהם לעונש של הורי הקטנים נפגעי העבירה, בכל הנוגע לפגיעה הפיזית שנגרמה לקטנים כתוצאה ישירה מהאירוע: ע.פ. נכוה בגבה ובאוזנו; י.ל. (האח הגדול) נכוה בפניו, ונזקק לאשפוז ולהמשך טיפול רפואי לאחר מכן; ו.ל. (האח הצעיר) נכוה בפניו ובצווארו באופן קשה ביותר עד כי בתחילה היה חשש ממשי לחייו. תחילה אושפז בטיפול

נמרץ למשך מספר ימים, ובהמשך אושפז בבית החולים ושוחרר לסירוגין במשך תקופה, ולאחר מכן המשיך בהליך שיקום ממושך.

ישנה חומרה יתרה מבחינת הכאב והסבל של הקטינים נפגעי העבירה בכך שסוג הפגיעות שנגרמו להם הן כוויות ובכך שנפגעי העבירה הם ילדים קטנים. לפגיעות מעין אלה, בעיקר כשמדובר בילדים, מתלווים מורכבות וקושי בטיפול, המחייבים התמודדות קבועה ומתמשכת, מרגע הפגיעה ולכל החיים, המשפיעים באופן חוזר ונשנה בתחומי חיים רבים. בכלל זה נדרשו הקטינים נפגעי העבירה להחלפת תחבושות, למריחת משחות, לשימוש בחליפת לחץ מיוחדת, ללבישת מסכת פנים, ללבישת בגדים ארוכים להגנה מפני חשיפה לשמש, להתאמת ביתם לתנאים החדשים, ועוד. כמו כן, הם נדרשו לחיות במינימום חשיפה לשמש, דבר שהייתה לו השפעה, בין היתר, על מעגל חבריהם ואורחות חייהם. יוער בהקשר זה כי לצרכים האמורים ולהשפעת הפגיעה על אורחות חייהם ישנן גם השלכות כלכליות רבות וקשות.

יתרה מכך, מיקום הפגיעות בפני הקטינים נפגעי העבירה ובחלקים העליונים של גופם טומן בחובו חומרה רבה נוספת שכן הוא מנכיח באופן תמידי את הפגיעה, הן בעיני הקטינים נפגעי העבירה והן בעיני כל מי שפוגש בהם. בנוסף, מיקום זה אף עשוי להקשות במיוחד על הטיפול לאור מיקומו הרגיש וכן על נקיטת צעדים נוספים לטיפול אסתטי מתוך פחד להחמרת המצב.

לצד הפגיעות הפיזיות, מעדויות הורי הקטינים נפגעי העבירה עולות גם הפגיעות הנפשיות והרגשיות הקשות שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה, שלא יכול להיות ספק כי הן עלולות עוד להחמיר בהמשך חייהם, בעיקר בהינתן שמדובר בצעירים שכל השלבים החשובים והקריטיים בהתפתחותם האישית והחברתית עוד לפנייהם. הקטינים נפגעי העבירה צריכים להתמודד עם הטראומה של אירועי אותו היום, הם נאלצו להתמודד עם החשש לחייו של י.ל. (האח הצעיר), עם סיזימים חוזרים, עם שינוי באורח חייהם, עם שינוי בדמותם ובמראם, עם היחס של הסביבה אליהם ולמראה שלהם, ועוד.

כמו כן, התרשמתי כי המקרה דנן השפיע גם על אורח חייהם של הקטינים נפגעי העבירה ושל משפחתם בפועל, על הצלחתם בלימודים, על מעגליהם החברתיים, על ביטחונם העצמי, ועוד.

יש לשים לב כי ממד נוסף של חומרה הוא בכך שהקטינים נפגעי העבירה נפגעו בעודם ילדים קטנים - בכיתות ב' ו-ג'. פגיעה כה משמעותית בגיל כל כך צעיר היא בעלת משמעות עצומה והרסנית לילדותם, להתבגרותם ולבגרותם. הפגיעה תלווה אותם, הן נפשית והן פיזית, למעשה במשך כמעט כל חייהם, כשבכל שלב בהתבגרותם יהיה עליהם להתמודד עם השלכות וקשיים חדשים הנובעים ממנה, שאת חלקם לא בהכרח יהיה ניתן לצפות קודם לכן. כך, ניתן רק לשער כיצד יבואו הפגיעות והשלכותיהם לידי ביטוי כשהקטינים יבקשו להתגייס לצבא (כשמעדותו של ניר, אביהם של נפגעי העבירה הקטינים י.ל. וי.ל., עולה כי הקשיים וההשלכות של שלב זה כבר החלו לצוף), בהגיעם לשוק העבודה, בחיפושם אחר בן או בת זוג לחלוק עימם את חייהם, בהיותם הורים ועוד.

לצד הפגיעה בקטינים נפגעי העבירה עצמם, יש מקום להדגיש גם את הנזק שנגרם ושאינו עלול להיגרם ללימור ולהילית, אימותיהם של הקטינים נפגעי העבירה, אשר נכחו במקום האירוע בזמן התרחשות האירועים, ואשר נאלצו לראות את האש אוזחת בילדיהן הקטינים ולכבות אותם במו ידיהן. כפי שעלה מעדויותיהן של הילית ולימור, הטראומה עדיין נוכחות בחייהן גם בחלוף 8 שנים לאחר האירוע, ולצד ההתמודדות עם הנזק האמור שנגרם לילדיהן הן נאלצות להתמודד גם עם השלכות הנזק הנפשי הישיר שנגרם להן. כך, שיתפה הילית כי היא נמנעה מלהגיע לדינוי ההוכחות בשל החלטה להתנתק באופן מוחלט מהמקרה. כמו כן, לימור שיתפה כי היא פוסט-טראומטית, וכי היא עד היום חשה אשמה שהיא בחרה לכבות קודם את י.ל. (האח הבוגר) ולא את י.ל. (האח הצעיר) ושאלו אם הייתה עושה אחרת הנזק שהיה נגרם לו היה קטן יותר.

כמו כן, קיימת פגיעה נוספת בלימור ובהילית, כמו גם בניר, הנובעת מהפגיעה הישירה בקטינים נפגעי העבירה. ההורים

שיתפו באשמה שהם חשים, ברגשות הכישלון שלהם כהורים, בהשפעת המקרה דנן על יחסיהם הבין אישיים, ובפרט על הזוגיות שלהם, על הצורך להיות זמינים כל הזמן לצרכי ילדיהם, על ההשלכות על עיסוקם, על החיים בחוסר וודאות ובאובדן שליטה מוחלט, ועל הורות של חוסר אונים.

בנוסף, היקף ההתמודדות עם הפגיעה אינו מצומצם רק למי שנכח ממש במקרה דנן ונפגע באופן ישיר ממנו, והוא מתפרס על מעגלים רבים ורחבים, על משפחות הקטינים נפגעי העבירה ועל חבריהם הקרובים.

מכל האמור עולה כי הפגיעות שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה במקרה דנן, להוריהם, למשפחתם, לחבריהם הקרובים, ולמעגלים הרבים והרחבים שסביבם, הן חריגות וייחודיות ביותר, והן הופכות את תוצאות המעשים והמחדלים של הנאשמים לחמורות, תוצאות המצויות ברף החומרה הגבוה של פגיעות מסוג זה.

חומרתן הייחודית והחריגה של תוצאות המקרה דנן מחייבת גם היא להדגיש את הטלת האחריות המשפטית והמוסרית על הנאשמים, לבטא את משמעותם הערכית של מעשיהם ומחדליהם, לבטא את חומרת פגיעתם בפועל בנפגעי העבירה ואת חומרת פוטנציאל הפגיעה, להרתיע את היחיד והרבים, ולהעביר מסר חברתי ברור ותקיף על הדרך שיש לנהוג במקרים דומים, וזאת ראשית ועיקר - בהותרת הרשעתם הפלילית של הנאשמים על כנה.

126. אם כן, מכלל האמור עולה כי אף שסוג העבירות בהן הורשעו הנאשמים מאפשר, במקרים המתאימים, לנקוט בחריג של ביטול ההרשעה, הרי שביחס לסוג עבירות אלו מתקיימים גם שיקולים ואינטרסים חברתיים-ציבוריים כבדי משקל כנגד ביטול ההרשעה. יתרה מכך, כאמור, במקרה דנן מתקיימים שיקולים ואינטרסים חברתיים-ציבוריים, משותפים וספציפיים, כבדי משקל במיוחד, אשר תומכים בהותרת הרשעתם של הנאשמים על כנה.

127. מנגד, יש לשקול, כאמור, כי בעבירות רשלנות מידת האשם הפלילי היא פחותה מלכתחילה, לנוכח היעדר כוונה פלילית, וברי כי לאיש מהנאשמים לא הייתה כל כוונה שמי מבאי אירוע יריד המדע יפגע בצורה כלשהי ובוודאי שלא הייתה להם כל כוונה שנפגעי העבירה הקטינים ומשפחותיהם יפגעו באופן בו נפגעו. כן מובן, כפי שאף עלה בבירור בטיעונים לעונש ובדברי הנאשמים עצמם, כי הם מצרים צער רב מאוד על הפגיעה בנפגעי העבירה ובמשפחותיהם וכואבים את כאבם עד היום. לצד זאת יש לזכור כי במסגרת ניהול המשפט ועד להכרעת הדין איש מהנאשמים לא בחר לקבל אחריות משפטית על מעשיו ועל מחדליו שהובילו לפגיעות הקשות בנפגעי העבירה ובמשפחותיהם.

כמו כן, יש לשקול כי עיקר רשלנותם של הנאשמים באה לידי ביטוי במחדלים ולא במעשים. עם זאת, לנוכח עוצמת מחדליהם באי הפעלת שיקול דעת בטיחותי, באי קיום שיח בטיחותי, בהתעלמות מנורות אזהרה בטיחותיות ברורות, ובהיעדר מודעות לחובותיהם הבטיחותיות על פי תפקידים ואחריותם, אין לנתן זה משקל ממשי לקולה במקרה דנן.

128. בנוסף, יש מקום להתייחס בשלב זה לטענות ההגנה בדבר השיהוי בהגשת כתב האישום ובדבר חלוף הזמן מאז האירוע ועד היום. אכן, שיהוי משמעותי בהגשת כתב האישום יכול להוות שיקול גם במסגרת השיקולים בבחינת שאלת ביטול ההרשעה, וזאת מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק (והבטלות היחסית), ובפרט כאשר השיהוי גרם לעיוות דין או לעינוי דין חריג. כמו כן, גם חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה ועד ליום גזירת הדין מהווה שיקול רלוונטי במסגרת בחינת שאלת ביטול ההרשעה, לנוכח הכרסום בשיקולי ההרתעה ולנוכח התגברות משקל שיקולי השיקום והשינוי שחל ב"י הנאשם עם חלוף הזמן. כך, בעניין גנאים ציין בית המשפט: "...נקבע בפסיקה כי חלוף הזמן יכול להוות שיקול, במקרים מסוימים, שלא להרשיע נאשם, וקל וחומר, בעבירה מסוג עוון שנעברה במחדל והיא מסווגת כעבירת רשלנות." עם זאת, נקבע בפסיקה, כי על כל מקרה להיבחן לגופו ולפי נסיבותיו, לרבות בחינת משך הזמן שחלף, הסיבות לחלוף הזמן, הנזקים שנגרמו לנאשם וכו', ורק במקרים חריגים יצדיקו שיהוי וחלוף הזמן את ביטול ההרשעה, ובמרבית המקרים אלו יהיו שיקול לעניין העונש ולא לעניין ההרשעה (ר' עניין הורביץ).

בעניינו, האירוע התרחש בחודש מרץ 2014 ואילו כתב האישום הוגש בחודש אוקטובר 2016, קרי כשנתיים וחצי לאחר האירוע. אכן מדובר בזמן לא מבוטל שחלף עד להגשת כתב האישום, שיש בו כדי לפגוע בנאשמים ובזכויותיהם, ואולם בהתחשב במורכבות החקירה, בריבוי החשודים והעדים שנחקרו ובהיקף החומרים שנאספו, אין המדובר בשיהוי קיצוני.

בנוסף, מאז שהוגש כתב האישום ועד לגזירת הדין חלפו כחמש וחצי שנים. גם פרק זמן זה הוא משמעותי, ויש בו כדי לכרסם במידת מה בשיקולי ההרתעה ולחזק את שיקולי השיקום. עם זאת, יש לזכור כי הסיבה המרכזית לזמן הרב שחלף היא בחירתם של כלל הנאשמים לכפור ולנהל משפט הוכחות. מובן כי זכותם של הנאשמים לעמוד על חפותם וודאי שאין לזקוף לחובתם את בחירתם לנהל משפט הוכחות. כמו כן ראוי לציין כי הנאשמים ובאי כוחם לא הכבידו על ניהול ההליך והצדדים הגיעו פעמים רבות להסכמות דיוניות וראייתיות שחסכו זמן שיפוטי רב ויקר. אולם, ברי כי גם לא ניתן לזקוף את הזמן שחלף לחובת המאשימה או לחובת נפגעי העבירה ומשפחותיהם. גם המאשימה ניהלה את ההליך ביעילות המרבית, תוך הסכמות דיוניות וראייתיות רבות, וסיוע והקלה לבאי כוח הנאשמים ככל יכולתה.

משך הזמן שחלף נבע מטעמים ומאילוצים שאינם רובצים לפתחו של איש - מקיומם של הליכים מקדמיים שכללו מאמצי גישור, מניהול הליך הוכחות מלא עד תום בעניינם של שבעה נאשמים, שיוצגו על ידי סניגורים מלומדים שעשו כל שביכולתם על מנת להגן על מרשיהם, ממורכבות התיק, מריבוי הראיות והמסמכים שהוגשו ונבחנו, מהימשכות העדויות של חלק מהעדים, מהקושי הטבעי בתיאום מועדי דיונים בין יומנם העמוס של שבעה סניגורים לבין יומנה העמוס של המאשימה לבין יומנו העמוס של בית המשפט, וכן ממגפת הקורונה שהובילה לדחיות ולעיכובים רבים ולא צפויים בשל סגרים ובשל מגבלות שונות שהוטלו בהמשך ושהקשו על קיום דיונים מרובי משתתפים.

משכך, לא ניתן לומר שבמקרה דנן נגרם למי מהנאשמים עינוי דין קיצוני ובלתי סביר. כמו כן, חרף חלוף הזמן הליך ההוכחות נוהל באופן מלא, יסודי ואפקטיבי, תוך שמרבית הנאשמים אף הגישו ראיות נוספות מטעמם, ועל כן לא ניתן לומר שנגרם למי מהנאשמים עיוות דין בשל חלוף הזמן. בנוסף, מכיוון שמדובר בנאשמים נורמטיביים וחיוביים, אשר בשים לב לטיב העבירות בהן עסקינן לא נזקקו להליך טיפולי-שיקומי מיוחד ומשמעותי, לא ניתן גם לומר שהזמן שחלף הביא עמו שינוי דרמטי בחיי הנאשמים מבחינת שיקולי השיקום. זאת ועוד, יש לזכור גם את משקלם הרב של שיקולי ההרתעה בנסיבות הייחודיות של המקרה דנן, כפי שפורטו לעיל, וכן את משקלו של שיקול ההלימה בעיקר לנוכח הפגיעה הקשה מאוד בנפגעי העבירה ובמשפחותיהם.

129. יצוין כי בעניין גנאים, בשונה מעניינו, הוגש כתב האישום רק בחלוף חמש שנים ממועד ביצוע העבירה, כשלא היה מדובר בפרשה מסובכת. כמו כן, בית המשפט שם קבע כי "...הרשעת המערער כיום, לאחר שנקפו אחת עשרה שנה מהאירוע, נראית לי תוצאה קשה למערער ובלתי מידתית...". עוד יש לציין כי בעניין גנאים מצא בית המשפט, ללא קשר לשאלת השיהוי, כי באותן נסיבות אין מקום לחשש כי ביטול ההרשעה יפגע ביסוד ההרתעה או בשוויון בפני החוק. נסיבות אלה, אינן מתקיימות בעניינו. כאמור, בעניינו קיימים שיקולים ואינטרסים חברתיים ציבוריים כבדי משקל הנוגדים את ביטול ההרשעה.

130. אשר על כן, הגם שיש להעניק משקל מסוים לשיהוי בהגשת כתב האישום ולזמן שחלף מאז ביצוע העבירה ועד היום, הרי שבנסיבות המקרה דנן לא ניתן לומר שהשיהוי וחלוף הזמן גרמו לעיוות דין, לחוסר צדק או לעינוי דין חריג, לא סביר ולא מידתי למי מהנאשמים, או שהם גרמו לכרסום דרמטי בשיקולי ההרתעה או להתעצמות דרמטית של שיקולי השיקום.

מכאן, שאין בשיקולי השיהוי וחלוף הזמן כדי להכריע את הכף בשאלת ביטול ההרשעה, ואין הם יכולים, בנסיבות המקרה דנן, להוות משקל נגד מספק לשיקולים הרבים וכבדי המשקל התומכים בהותרת ההרשעה על כנה, כפי שפורטו לעיל.

הכרעה בשאלת ביטול ההרשעה ביחס לכל נאשם

131. טרם אדון בנפרד בנסיבות המקרה הספציפיות הנוגעות לכל אחד מהנאשמים ובנסיבותיו האישיות, יש מקום להקדים ולהזכיר כי, כידוע, כל הליך פלילי פוגע בנאשם, שכן הוא מלווה, בין היתר, באשם עברייני, פגיעה בשם הטוב, ואפשרות פגיעה בעיסוק. יחד עם זאת, כדי להוכיח שיש מקום לחרוג מהכלל האמור המורה על הרשעת נאשם שהוכחה אשמתו על הנאשם להוכיח גם **נזקים קונקרטיים, ודאיים וחמורים** שיגרמו לו ולשיקומו, ובעיקר לפרנסתו, באם יורשע, ואין זה מספיק להצביע על נזק כללי שעלול להיגרם לו (עניין בזיזנסקי; רע"פ 2155/18 **ביבי נ' מדינת ישראל** (נבו) 02.05.2018); רע"פ 7224/14 **פרנסקי נ' מדינת ישראל** (נבו) 10.11.2014).

132. כמו כן, ככלל, מעצם טיבן של עבירות הרשלנות בכלל, ושל עבירות רשלנות מצד אנשי מקצוע במסגרת ביצוע עבודתם בפרט, על פי רוב מדובר בנאשמים נורמטיביים, חיוביים, נעדרי עבר פלילי, שלעיתים קרובות הם עתירי זכויות ובעלי הישגים מקצועיים ואישיים רבים. בכלל זה, עדויות האופי אודות נאשמים מעין אלה הן על פי רוב מרשימות ומעוררות הערכה רבה.

אף שוודאי שיש מקום לתת משקל לנתונים אלה במסגרת מכלול השיקולים לזכותם של הנאשמים, הרי שיש לזכור שמאפיינים אלה נפוצים ומשותפים למרבית הנאשמים בעבירות רשלנות מעין אלה, כך שלא מדובר בנתונים ייחודיים או חריגים שיש הצדקה להעניק להם משקל רב ודומיננטי. בנוסף, יש לנתונים אלו גם משקל לחובתם של הנאשמים, במישור העונשי, שכן רמת הציפייה הנורמטיבית מנאשמים מסוג זה היא גבוהה יותר, דווקא בשל רקעם ומעמדם המקצועי. לכן, ברי כי אין בכוחם של נתונים ומאפיינים אלה להיות בעלי משקל נכבד או מכריע בשאלת ביטול ההרשעה בכלל, ובשאלת הנזק הקונקרטי שנגרם לאותם נאשמים בפרט.

נאשמת 1

133. כאמור, ב"כ נאשמת 1 עמד על כך שבעניינה של נאשמת 1 יש מקום להעדיף את שיקולי שיקומה על פני שיקולי האינטרס הציבורי-חברתי. הוא הדגיש כי נסיבות ביצוע העבירה בעניינה מצדיקות את ביטול הרשעתה, מאחר שלטענתו אין לראות במחדלה כמחדל מלא, שכן היא נקטה בכל הפעולות האופרטיביות הנדרשות, והתרשלותה הייתה נקודתית. לטענתו, חלקה ביחס לנאשמים האחרים לא היה גדול במיוחד, ורשלנותה הייתה כפסע בין רשלנות פלילית לאזרחית. עוד ביקש לחזור ולהזכיר כי נאשמת 1 הורשעה בעבירת רשלנות בלבד, ללא כוונה פלילית, וכי רשלנותה נעשתה על דרך המחדל ולא על דרך המעשה. בנוסף, טען כי יש להתחשב בכך שהיו גופים נוספים שהתרשלו באופן דומה ולא הועמדו לדין. ב"כ נאשמת 1 אף ביקש להבהיר כי מדובר בהרשעתה הראשונה והיחידה, כי לא נשקף ממנה סיכון לביצוע עבירות נוספות, וכי היא אינה פועלת באופן רשלני כדבר שבשגרה.

לצד דברים אלה טען ב"כ נאשמת 1 כי היא צפויה להיפגע באופן דרמטי אם תיוותר הרשעתה, שכן היא אישה צעירה שעוד מתפתחת בתחום עיסוקה, היא מתנהלת באופן שוטף מול גופים ציבוריים, ולפניה עוד קידום ושיקום תעסוקתי ומשפחתי. עוד שיתף כי מצבה המשפחתי אינו טוב, וכי רשת אורט מחכה לקבלת גזר הדין לצורך החלטה בעניינה.

134. כאמור, לנאשמת 1 אין עבר פלילי ומדובר בהרשעתה הראשונה והיחידה. כמו כן, השכלתה, הרקע המקצועי וניסיונה המקצועי חיוביים מאוד ומרשימים, ולאור הראיות שהוצגו בעניינה נכון אני לקבל כי התרשלותה במקרה דנן אכן מהווה מעידה חד פעמית וחריגה בקריירה המקצועית שלה, וכי ברי שלא נשקף ממנה סיכון לביצוע עבירות נוספות.

135. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, סבורני כי נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשמת 1, כשהן מצטרפות לאמור לעיל ביחס לשיקולים ולאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל בנוגע לסוג העבירה בה הורשעה ובנוגע לנסיבות

הספציפיות לביצוע העבירה במקרה דנן המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בשיקולים העומדים מנגד כפי שפורטו לעיל, אין מאפשרות את ביטול הרשעתה בדין.

136. כפי שקבעתי בהכרעת הדין, נאשמת 1 שימשה בתפקיד מרכזי ומשמעותי ביותר, כמנהלת האירוע בפועל, לרבות אל מול הרשויות והגורמים המאשרים, וכמפיקה העליונה שלו. על אף תפקיד משמעותי זה והאחריות והסמכות הנלוות לו, נאשמת 1 התרשלה בתפקידה, לא הפעילה שיקול דעת בטיחותי, לא קיימה שיח בטיחותי עם כלל הגורמים, לא ווידאה שתכני הפעילויות נבחנים בטיחותית, לא העבירה את כל המידע שהיה בידיה לגורמים הרלוונטיים, וכלל לא נתנה דעתה לשאלות בטיחותיות שעולות, או עשויות לעלות, במסגרת האירוע אותו היא ניהלה והפיקה. כמו כן, בהכרעת הדין קבעתי כי רשלנותה של נאשמת 1 הייתה ממשית ונכבדה, כך שלא ניתן לתת משקל רב לטענות כי מחדלה "אינו מחדל מלא" או כי מדובר בהתרשלות נקודתית. אף אם, במסגרת תכנון האירוע, הפקתו וניהולו, נאשמת 1 ביצעה פעולות אופרטיביות רבות נוספות כנדרש, אין בכך כדי למזער או לעמעם את התרשלותה הממשית והנכבדה בתחום בטיחות האירוע, וזאת לנוכח תפקידה המרכזי והמשמעותי כמנהלת האירוע בפועל וכמפיקה העליונה שלו, והאחריות והסמכות הנלוות לו, לנוכח היעדר הפעלת שיקול דעת בטיחותי, לנוכח אי קיום שיח בטיחותי עם כלל הגורמים הרלוונטיים, ולנוכח העובדה שלא העבירה את כל המידע שהיה בידיה לגורמים הרלוונטיים ובפרט בנוגע לתוכן הפעילויות ולחומרים שישמשו באוהל אורט.

בנוסף, הקביעה כי מודעותה לקיומם של אש ושל כוהל באירוע, אשר התבססה על "עצימת עיניים" ולא על ידיעה פוזיטיבית בפועל, מלמדת, מחד גיסא, כי התרשלותה שונה מהתרשלותו של מי שידע בפועל על קיומם וחדל מלפעול בנושא מבחינה בטיחותית, אך מאידך גיסא היא גם מלמדת על כך שנאשמת 1 עצמה את עיניה לנוכח חשד ברור שעמד לפניה לשימוש באש ובכוהל באוהל אורט וחדלה מלפעול לבירור בטיחותי של חשד זה. נוסף לכך, היא אף נמנעה מהעברת כל המידע בנוגע לאש ולכוהל שהיה בידיה לגורמים הרלוונטיים. לנוכח תפקידה המרכזי והמשמעותי כמנהלת האירוע בפועל וכמפיקה העליונה שלו, והאחריות והסמכות הנלוות לו, מחדלים אלו הם משמעותיים ונכבדים ביותר כך שיש בהם כדי לשלול את הטענות שחלקה ביחס לנאשמים האחרים לא היה גדול במיוחד ורשלנותה הייתה כפסע מרשלנות אזרחית.

לטענה כי היו גופים נוספים שהתרשלו באופן דומה לנאשמת 1 ולא הועמדו לדין התייחסתי בהרחבה בהכרעת הדין במסגרת הטענות לאכיפה בררנית, וקבעתי כי לא עומדת לנאשמת 1 טענת אכיפה בררנית, שכן רשלנותה ומחדליה שונים וחמורים יותר מרשלנותם וממחדליהם של גורמים אחרים, ככל שהיו. הגם שיש מקום להעניק לטענה זו משקל מסוים במסגרת השיקולים בשאלת ביטול ההרשעה, בנסיבות המקרה דנן, אין בכוחה של הטענה להוות גורם מכריע בשאלת ביטול ההרשעה, שכן, כאמור, רשלנותם ומחדליהם של הנאשמים שונים וחמורים יותר מרשלנותם וממחדליהם של גורמים אחרים. סבורני כי השלב הנכון להעניק לטענות אלו משקל ממשי יותר, בנסיבות המקרה דנן, הנו שלב קביעת העונש.

137. לא יכול להיות ספק כי ישנה חשיבות ציבורית וחברתית רבה בהטלת אחריות בדמות הרשעה על מי ששימשה בתפקיד מפתח והייתה במעגל העשייה הפנימי ביותר של אירוע ציבורי רב משתתפים הנערך על ידי מוסד חינוכי בפני קהל רחב, לא ידוע, לא מוכר ורב גילאי, הכולל קטנים. על בתי המשפט לשלוח מסר ציבורי וחברתי ברור, תקיף ומרתיע בדבר אחריותו של בעל תפקיד מעין זה בנסיבות דומות, ובמיוחד באירועים ציבוריים הכוללים השתתפות של קטנים, כדי למנוע את הישנותם של מקרים דומים.

138. לפיכך, בחינת נסיבות ביצוע העבירה בעניינה של נאשמת 1, כשהן מצטרפות לנסיבות ביצוע העבירה המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בכל השיקולים שמנגד, מעלה כי ביטול הרשעתה יפגע במידה רבה מדי ביתר שיקולי הענישה, בערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשעה, ובשיקולים ציבוריים וחברתיים חשובים

נוספים, ועל כן נאשמת 1 אינה עומדת בתנאי הראשון שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

139. בנוסף, אני סבור גם שנאשמת 1 לא עומדת בנטל המוטל עליה להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, ודאי וחמור לשיקומה, לחייה ובעיקר לפרנסתה באם הרשעתה תיוותר על כנה. אף שניתן להניח כי הרשעה, מעצם טבעה, עלולה להוות מכשול מסוים בהמשך התפתחותה המקצועית של נאשמת 1, הרי שלא הוצגו ראיות המלמדות על נזקים קונקרטיים, ודאיים וחמורים שיגרמו לה, לשיקומה ולפרנסתה באם תיוותר הרשעתה על כנה. כך, על אף הטענה כי הרשעתה תגרום לה לנזק דרמטי שכן היא מתנהלת באופן שוטף מול גופים ציבוריים, ולפניה קידום ושיקום תעסוקתי, לא הוצגה בפני כל ראייה לכך שהדבר אכן יהווה מכשול ודאי שימנע ממנה להמשיך ולעבוד מול גופים ציבוריים או להתקדם בעבודתה. כמו כן, גם הטענה כי רשת אורט מחכה לקבלת גזר הדין לצורך החלטה בעניינה של נאשמת 1 לא גובתה בראיות המלמדות על כך שהותרת הרשעתה על כנה תוביל לפיטוריה או לשינוי מהותי לרעה במצבה התעסוקתי. יתרה מכך, אפשרות מעין זו אף לא הועלתה במסגרת המכתב שהוגש מטעם מנכ"ל אורט, מר צבי פלג (במסגרת אסופת המסמכים יג/1), שהוא הגורם המרכזי המוסמך להכריע בעניין עתידה המקצועי של נאשמת 1, וממכתבו דווקא עולה כי הוא מעריך אותה ואת עבודתה מאוד וסבור כי היא עובדת מקצועית ומסורה, וזאת על אף מודעותו להרשעתה.

140. לפיכך, בהתאם לראיות שהובאו, מצאתי כי הנזק שעלול להיגרם לנאשמת 1 באם הרשעתה תיוותר על כנה הוא נזק כללי, שאינו עולה כדי הדרישה להוכחת נזק קונקרטי, וודאי וחמור לשיקומה, לחייה ולפרנסתה של נאשמת 1. לכן, נאשמת 1 אינה עומדת גם בתנאי השני שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

141. אדגיש ואציין כי לא נעלמו מעיני כלל הראיות והעדויות שהובאו לעניין העונש מטעמה של נאשמת 1, המלמדות על אופייה החיובי, על אישיותה המיוחדת, על תרומתה לסביבתה, על זכויותיה הרבות, על רקעה ההשכלתי והמקצועי המרשים והראוי להערכה, ועל נסיבותיה האישיות והמשפחתיות המורכבות. כמו כן, לא נעלמו מעיני דבריה של נאשמת 1 בדברה האחרון, לרבות הבעת הצער הרב בגין הפגיעה בילדים נפגעי העבירה ובמשפחותיהם. עם זאת, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לשיקולים החברתיים והציבוריים כבדי המשקל המחייבים את הותרת ההרשעה על כנה, סבורני כי אין בכל אלו כדי להטות את הכף ולשנות את המסקנה כי עניינה של נאשמת 1 אינו עומד בשני התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

142. אם כן, באיזון שבין סוג העבירה בה הורשעה נאשמת 1, טיבה, מטרות, הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסה, והשיקולים והאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל הנוגדים את ביטול ההרשעה שבצידה במקרה דנן; הנסיבות המיוחדות והתקדימיות ביותר של המקרה דנן; הנזק החמור שנגרם לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם והנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשיה ומחדליה של נאשמת 1; וחלקה המרכזי של נאשמת 1 כאמור, והתרשלותה הממשית והנכבדה בתחום הבטיחות באירוע; לבין הנזק הכללי לכאורה שעלול להיגרם לנאשמת 1, לשיקומה ולפרנסתה כתוצאה מהרשעתה, אף בהינתן רקעה החיובי ביותר ונסיבותיה האישיות, וכן לבין יתר השיקולים שמנגד - מוביל למסקנה כי עניינה של נאשמת 1 אינו מאותם מקרים חריגים המצדיקים את ביטול ההרשעה.

143. בהתאם לכך, אני קובע כי בעניינה של נאשמת 1 אין מקום לחרוג מהכלל בדבר הרשעה, ועל כן אני מותיר את הרשעתה על כנה.

נאשמת 2

144. ב"כ נאשמת 2 טען גם הוא כי יש לבטל את הרשעתה של נאשמת 2. לדבריו, הגשת כתב האישום שנתיים וחצי לאחר קרות המקרה דנן, והתארכות ההליכים, שאינה לפתחם של הנאשמים ובאי כוחם, מביאה לשיהוי ולעינוי דין בלתי סבירים ומוצדקים המחייבים את ביטול ההרשעה בנסיבות מיוחדות אלה. עוד ביקש להדגיש כי אף שנאשמת 2 נכשלה,

כשלונה אינו מבטל את היותה אדם שחיי את חייו על פי ערכי המוסר הנכונים והטובים וכי היא תרמה לחברה תרומה מהותית. ב"כ נאשמת 2 הדגיש כי אין בביטול הרשעתה כדי להמעיט בזכויות נפגעי העבירה או מעוצמת הנזק שנגרם, אך יש בו כדי לתת ביטוי לכך שהאחראים למחדל ולכשל המרכזי בפרשה - של אי מינוי "מנהל על" אחד והצבת גבולות גזרה לאחראים באירוע - לא הועמדו לדין.

145. לאחר בחינת הדברים, אני סבור כי גם בנסיבות עניינה של נאשמת 2 לא ניתן להימנע מהרשעתה.

146. גם לנאשמת 2 אין עבר פלילי ומדובר בהרשעתה הראשונה והיחידה. כמו כן, גם השכלתה, הרקע המקצועי וניסיונה המקצועי חיוביים מאוד ומרשימים. לאור הראיות שהוצגו בעניינה נכון אני לקבל כי התרשלותה במקרה דנן אכן מהווה מעידה חד פעמית וחריגה בקריירה המקצועית שלה, וכי ברי שלא נשקף ממנה סיכון לביצוע עבירות נוספות, וזאת במיוחד לאור הצעדים שנקטה מאז המקרה דנן, לרבות סירובה להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים ודרישתה, ביחד עם נאשם 4, כי רשת אורט תמנה יועץ בטיחות כדי ללוות את הפעילויות העתידיות.

147. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, סבורני כי נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשמת 2, כשהן מצטרפות לאמור לעיל ביחס לשיקולים ולאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל בנוגע לסוג העבירה בה הורשעה ובנוגע לנסיבות הספציפיות לביצוע העבירה במקרה דנן המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בשיקולים העומדים מנגד כפי שפורטו לעיל, אינן מאפשרות את ביטול הרשעתה בדין.

148. כעולה מהכרעת הדין, מעשיה ומחדליה של נאשמת 2 מגבשים רשלנות ממשית ונכבדה, ואף מצויים ברף חומרה גבוהה של עבירת הרשלנות בה הורשעה. כך, נאשמת 2 לא עמדה בחובות הזהירות החלות עליה, וזאת על אף תפקידה המרכזי, המשמעותי והנרחב כאחראית מרכזית מטעם מפ"ה לתכנון, ארגון, ניהול והפקת יריד המדע ואוהל אורט, ואחריותה במסגרת תפקיד זה על התכנים ועל התלמידים המציגים, לרבות בתחום הבטיחות; נאשמת 2 הייתה אחראית להכללת ניסוי הסירה במסגרת אוהל אורט, כשהיא יודעת שמשמעות החלטה זו שיבוצע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובחומרים דליקים ומסוכנים, במסגרת אירוע ציבורי, באוהל, על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה וללא פיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו; נאשמת 2 הכירה היטב את ניסוי הסירה, את אופן ביצועו, את מרכיביו ואת השימוש באש ובחומרים לקיחים במסגרתו; נאשמת 2 לקחה חלק בהפקת יריד ניו יורק ובהתכתבות ניו יורק, על תובנותיה הבטיחותיות, וידעה, או הייתה חייבת לדעת, על קיומן של נורות אזהרה בזהירות אודות ההשלכות הבטיחותיות ואודות המסוכנות האפשרית של ביצוע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובכוהל באוהל, במרחב ציבורי, במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים הפתוח לקהל הרחב; על אף ידיעתה כי נורות האזהרה הבטיחותיות והשאלות הבטיחותיות שעלו במסגרת התכתבות ניו יורק נותרו פתוחות, לא נבחנו, ולא הועברו לבחינה של הגורמים הרלוונטיים ביריד המדע, נאשמת 2 החליטה בכל זאת לכלול את ניסוי הסירה באירוע; ונאשמת 2 יכולה הייתה למנוע את תוצאות התאונה המצערת ללא השקעת מאמצים או משאבים מיוחדת ומבלי לסכל את מטרת האירוע מבחינת אורט.

149. לאור האמור, הרי שלא יכול להיות ספק בדבר החשיבות הציבורית והחברתית הרבה שיש בהטלת אחריות בדמות הרשעה על נאשמת 2, אשר הייתה במעגל הקרוב ביותר לפעילויות ולניסויים שהתקיימו באירוע, אשר היו בידה את כל הכלים לעמוד בתפקידה, אשר לא הפעילה שיקול דעת בטיחותי במסגרת תפקידה, ואשר התרשלותה הייתה ממשית ונכבדה. יתרה מכך, קיימת חשיבות רבה בשליחת מסר ציבורי וחברתי ברור, תקיף ומרתיע, לעניין אחריותו של בעל תפקיד כשל נאשמת 2 בנסיבות דומות ולחשיבות הפן הבטיחותי באירועים ציבוריים בהם משתתפים קטינים, הן כמציגים והן כקהל, ובמיוחד כאשר הם כוללים שימוש באש ובחומרים לקיחים.

150. לפיכך, בחינת נסיבות ביצוע העבירה בעניינה של נאשמת 2, כשהן מצטרפות לנסיבות ביצוע העבירה המשותפות

לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בכל השיקולים שמנגד, מעלה כי ביטול הרשעתה יפגע במידה רבה מדי ביתר שיקולי הענישה, בערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשעה, ובשיקולים ציבוריים וחברתיים חשובים נוספים, ועל כן גם נאשמת 2 אינה עומדת בתנאי הראשון שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

151. בנוסף, אני סבור שגם נאשמת 2 לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, ודאי וחמור לשיקומה, לחייה ובעיקר לפרנסתה באם הרשעתה תיוותר על כנה. אף שניתן להניח כי הרשעה, מעצם טבעה, ובפרט שעה שמדובר באדם חיובי, תורם ונורמטיבי, עלולה להוות מכשול מסוים בהמשך התפתחותה המקצועית של נאשמת 2, הרי שלא הוצגו ראיות המלמדות על נזקים קונקרטיים, ודאיים וחמורים שיגרמו לה, לשיקומה ולפרנסתה באם תיוותר הרשעתה על כנה.

152. לפיכך, בהתאם לראיות שהובאו, מצאתי כי הנזק שעלול להיגרם לנאשמת 2 באם הרשעתה תיוותר על כנה הוא נזק כללי, שאינו עולה כדי הדרישה להוכחת נזק קונקרטי, וודאי וחמור לשיקומה, לחייה ולפרנסתה של נאשמת 2. לכן, נאשמת 2 אינה עומדת גם בתנאי השני שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

153. אדגיש ואציין כי לא נעלמו מעיני כלל הראיות והעדויות שהובאו לעניין העונש מטעמה של נאשמת 2, המלמדות על אופייה החיובי מאוד, על אישיותה המיוחדת, על תרומתה לזולת, לחלש ולסביבה, על זכויותיה הרבות ותרומתה הרבה בעבודתה בתחום החינוך, על רקעה ההשכלתי והמקצועי המרשים והראוי להערכה, ועל נסיבותיה האישיות. כמו כן, לא נעלמו מעיני דבריה של נאשמת 2 בדברה האחרון, לרבות הבעת הצער הרב בגין הפגיעה בילדים נפגעי העבירה ובמשפחותיהם והקושי שנושאת עמה נאשמת 2 עד היום כתוצאה מהאירוע. כמו כן, שקלתי את הצעדים המקצועיים המעשיים שנקטה נאשמת 2 מאז המקרה דנן, ועוד לפני תחילת ההליכים המשפטיים, לרבות סירובה להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים ודרישתה, ביחד עם נאשם 4, כי רשת אורט תמנה יועץ בטיחות כדי ללוות את הפעילויות העתידיות. עם זאת, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לשיקולים החברתיים והציבוריים כבדי המשקל המחייבים את הותרת ההרשעה על כנה, סבורני כי אין בכל אלו כדי להטות את הכף ולשנות את המסקנה כי עניינה של נאשמת 2 אינו עומד בשני התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול הרשעתה.

154. בכל הנוגע לטענות ב"כ נאשמת 2 לעניין השיהוי בהגשת כתב האישום ולעניין חלופי הזמן מאז ביצוע העבירה כגורמים המצדיקים את ביטול ההרשעה בעניינה, ראו התייחסותי לסוגיה זו לעיל בחלק המשותף לכלל הנאשמים, לרבות התייחסותי לפסיקה אליה הפנתה ההגנה, ולמסקנתי שם, לפיה אין בשיהוי ובחלופי הזמן במקרה דנן כדי להטות את הכף אל עבר ביטול ההרשעה. הדברים יפים ונכונים אף ביתר שאת בנוגע לנאשמת 2 לנוכח נסיבות ביצוע העבירה הספציפיות על ידה, כאמור לעיל.

עוד יוער כי בפסקי הדין האחרים אליהם הפנה ב"כ נאשמת 2 לא בוטלה הרשעת הנאשמים משיקולי שיהוי, אלא משיקולים אחרים.

155. אם כן, באיזון שבין סוג העבירה בה הורשעה נאשמת 2, טיבה, מטרתה, הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסה, והשיקולים והאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל הנוגדים את ביטול ההרשעה שבצידה במקרה דנן; הנסיבות המיוחדות והתקדימיות ביותר של המקרה דנן; הנזק החמור שנגרם לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם והנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשיה ומחדליה של נאשמת 2; וחלקה המרכזי של נאשמת 2 כאמור, והתרשלותה הממשית והנכבדה במיוחד בתחום הבטיחות באירוע; לבין הנזק הכללי לכאורה שעלול להיגרם לנאשמת 2, לשיקומה ולפרנסתה כתוצאה מהרשעתה, אף בהינתן רקעה החיובי ביותר ונסיבותיה האישיות, וכן לבין יתר השיקולים שמנגד - מוביל למסקנה כי עניינה של נאשמת 2 אינו מאותם מקרים חריגים המצדיקים את ביטול ההרשעה.

156. בהתאם לכך, אני קובע כי גם בעניינה של נאשמת 2 אין מקום לחרוג מהכלל בדבר הרשעה, ועל כן אני

מותיר את הרשעתה על כנה.

נאשם 4

157. ב"כ נאשם 4 טען אף הוא כי יש להימנע מהרשעתו של נאשם 4. בהקשר זה טען, בין היתר, כי הנאשם כבן 70 וכי הוא נוהג לבקר את בנו ונכדיו שמתגוררים בארה"ב, כחלק משגרת חייו. לטענתו, הרשעת נאשם 4 תגרום לו נזק קונקרטי שכן הוא לא יוכל לקבל ויזה לארה"ב ולנסוע לבקרם. כמו כן, הדגיש כי קיים בפסיקה ריכוך של חובת הנזק הקונקרטי, המאפשרת להימנע מהרשעה גם במצבים בהם הדימוי העצמי של האדם ייפגע כתוצאה מההרשעה.

158. לאחר בחינת הדברים, אני סבור כי גם בנסיבות עניינו של נאשם 4 לא ניתן להימנע מהרשעתו.

159. גם לנאשם 4, שהוא כבן 70 ולאחר פרישה ואינו עוסק עוד פורמלית בתחום החינוך, אין עבר פלילי ומדובר בהרשעתו הראשונה והיחידה. אין חולק כי מדובר באדם נורמטיבי, איכותי, ערכי, מרשים וחיובי ביותר, שתרם רבות למערכת החינוך בישראל בכלל ולבני נוער רבים באופן פרטני, ואין חולק שהשכלתו, הרקע המקצועי שלו וניסיונו המקצועי חיוביים מאוד ומרשימים ביותר. כך גם אין חולק כי אופיו, אישיותו, קורות חייו ותרומתו לזולת, למדינה ולמשפחתו מרשימים ומעוררי הערכה רבה. לאור הראיות שהוצגו בעניינו נכון אני לקבל כי התרשלותו במקרה דנן אכן מהווה מעידה חד פעמית וחריגה בקריירה המקצועית האיכותית, הענפה והמרשימה שלו, וכי ברי שלא נשקף ממנו סיכון לביצוע עבירות נוספות. זאת, במיוחד לאור הצעדים שנקט מאז המקרה דנן, בסמוך לאחר המקרה ועוד בטרם הוגש כתב האישום, לרבות סירובו להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים ודרישתו, ביחד עם נאשמת 2, כי רשת אורט תמנה יועץ בטיחות כדי ללוות את הפעילויות העתידיות.

160. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, סבורני כי נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשם 4, כשהן מצטרפות לאמור לעיל ביחס לשיקולים ולאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל בנוגע לסוג העבירה בה הורשע ובנוגע לנסיבות הספציפיות לביצוע העבירה במקרה דנן המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בשיקולים העומדים מנגד כפי שפורטו לעיל, אינן מאפשרות את ביטול הרשעתו בדיון.

161. כפי שקבעתי בהכרעת הדין, נאשם 4 היה בעל השכלה, מומחיות, ניסיון מקצועי ומעמד מקצועי בכיר באורט, אשר חייבו אותו להיות ער במיוחד להשלכות הבטיחותיות שעלולות להיות לביצוע ניסוי הכולל שימוש באש ובכוהל באירוע ציבורי רב משתתפים, בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה ופיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו. על אף זאת, נאשם 4 התרשל במידה ממשית ונכבדה בתפקידו וכלל באופן מודע, יחד עם נאשמת 2, ביצוע ניסוי הכולל אש גלויה וכוהל על ידי תלמידים קטינים במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים הפתוח לקהל הרחב ולילדים קטנים, מבלי להפעיל שיקול דעת בטיחותי ומבלי לקיים כל שיח בטיחותי עם כלל הגורמים הרלוונטיים. חמור מכך, במסגרת התכתבות ניו יורק ותובנותיה עלו בפני נאשם 4 נורות אזהרה בזהירות בנוגע לבטיחות ביצוע ניסוי הסירה בתנאים דומים ובנוגע לסיכונים הטמונים בו, ונאשם 4 התעלם מהן חרף העובדה שבדיקתן לא מוצתה, ונמנע מלבחון אותן בעצמו או להעבירן לבדיקתם של גורמים רלוונטיים אחרים טרם ההחלטה על הכללת ניסוי הסירה ביריד המדע.

162. נסיבות אלה אינן מאפשרות להימנע מהרשעת נאשם 4, שכן ישנה חשיבות ציבורית וחברתית בהטלת אחריות בדמות הרשעה על מי שהיווה גורם מקצועי בכיר בתחום, אשר היו בידיו הכלים המקצועיים והידע למנוע את התרחשות התאונה, ואשר לא הפעיל כל שיקול דעת בטיחותי במסגרת תפקידו חרף נורות אזהרה בטיחותיות בזהירות שדלקו לנגד עיניו. בהתאם, בית המשפט נדרש להעביר מסר ציבורי וחברתי ברור, תקיף ומרתיע, לפיו על גורמים מקצועיים בכירים להפעיל שיקול דעת בטיחותי כדי למנוע תאונות, במיוחד באירועים בהם מעורבים קטינים, כמבצעים וכקהל, ואשר

נעשה בהם שימוש באש ובחומרים לקיחים, וביתר שאת כאשר דולקות נורות אזהרה בטיחותיות ברורות בנושא.

163. לפיכך, בחינת נסיבות ביצוע העבירה בעניינו של נאשם 4, כשהן מצטרפות לנסיבות ביצוע העבירה המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בכל השיקולים שמנגד, מעלה כי ביטול הרשעתו יפגע במידה רבה מדי ביתר שיקולי הענישה, בערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשע, ובשיקולים ציבוריים וחברתיים חשובים נוספים, ועל כן גם נאשם 4 אינו עומד בתנאי הראשון שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

164. בנוסף, אני גם סבור שנאשם 4 לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, ודאי וחמור לשיקומו, לחייו ובעיקר לפרנסתו באם הרשעתו תיוותר על כנה. אף שניתן להניח כי הרשעה, מעצם טבעה, ובפרט שעה שמדובר באדם חיובי, תורם ונורמטיבי, עלולה להערים קשיים בחייו של נאשם 4, הרי שלא הוצגו ראיות המלמדות על נזקים קונקרטיים, ודאיים וחמורים שיגרמו לו, לשיקומו ולפרנסתו באם תיוותר הרשעתו על כנה.

לעניין הנזק הרלוונטי הנטען מפי נאשם 4, לא מצאתי כי הנזק הצפוי לו עולה כדי נזק קונקרטי, וודאי וחמור כנדרש על פי ההלכה. גם אם ישנה אפשרות שלא תוארך/תינתן לנאשם 4 אשרת כניסה לארה"ב, באופן שיקשה עליו לראות את בנו ואת נכדיו, הרי שההחלטה שלא להעניק אשרת כניסה לארה"ב משיקולי הרשעה אינה וודאית במקרה דנן והיא נתונה לשיקול דעתם של הגורמים המנהליים הרלוונטיים ברשויות האמריקאיות. בית המשפט אינו נוהג להתערב בשיקול דעתם המקצועי של גורמים מנהליים, ובוודאי לא של גורמים מנהליים ממדינות זרות. כמו כן, אף אם תפגע יכולתו של נאשם 4 להיכנס לארה"ב, אין מניעה שיפגוש את בנו ואת נכדיו בישראל או במדינה אחרת שאינה דורשת אשרת כניסה, כך שהנזק בפועל אינו חמור. משכך, אין המדובר בנזק קונקרטי, וודאי וחמור.

כמו כן, לא מצאתי שנסיבות עניינו דומות לעניין שלום, אליו הפנה ב"כ נאשם 4. כך, בניגוד לעניינו, הרשעת המערערים באותו עניין וגזר דינם על ידי בית המשפט קמא הסתמכו על כתב האישום המקורי שהוגש כנגד המערערים, ולא על כתב האישום המתוקן בו הודו, ובית המשפט העליון מצא כי הייתה בכך משום החמרה. כמו כן, בית המשפט העליון מצא כי הותרת ההרשעה על כנה באותו עניין עשויה לחשוף כל אחד מהמערערים לפגיעה במשלח ידו, ואילו בעניינו נאשם 4 כבר מצוי בפרישה ועל כן הרשעתו לא תפגע בפרנסתו.

לאור האמור, אני סבור כי הנזק שהוצג בעניינו של נאשם 4, אינו קונקרטי, ודאי וחמור, ומכאן שהוא אינו מצדיק חריגה מהכלל המחייב את הרשעת מי שהוכחה אשמתו.

165. אדגיש ואציין כי לא נעלמו מעיני כלל הראיות והעדויות שהובאו לעניין העונש מטעמו של נאשם 4, המלמדות על אופיו החיובי מאוד, על אישיותו המיוחדת ויוצאת הדופן, על היותו אדם ערכי ואלטרואיסט ששימש דוגמא אישית ומודל לחיקוי לרבים, על תרומתו הרבה מאוד לאורך שנים לבני נוער, לזולת, לחלש, למדינה ולסביבה, ולמשפחתו, על זכויותיו הרבות ותרומתו הרבה בעבודתו בתחום החינוך המדעי בישראל, על רקעו ההשכלתי והמקצועי המרשים והראוי להערכה, ועל נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והבריאותיות. על רקע נתוניו אלו מובן וברור כי הרשעתו של נאשם 4 בשלב זה בחייו האישיים והמקצועיים, בסופה של קריירה מפוארת, מהווה אקורד סיום צורם ועצוב שיש בה כדי להעיב על הישגיו ועל תרומתו במשך כל חייו המרשימים. כמו כן, לא נעלמו מעיני דבריו המרגשים של נאשם 4 בדברו האחרון, לרבות הבעת הצער הרב בגין הפגיעה בקטנים נפגעי העבירה ובמשפחותיהם והקושי הרב שנשאו עמו נאשם 4 עד היום כתוצאה מהאירוע. כמו כן, שקלתי את הצעדים המקצועיים המעשיים שנקט נאשם 4 מאז המקרה דנן, בסמוך לאחר האירוע ועוד לפני תחילת ההליכים המשפטיים, לרבות סירובו להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים ודרישתו, ביחד עם נאשמת 2, כי רשת אורט תמנה יועץ בטיחות כדי ללוות את הפעילויות העתידיות. עם זאת, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לשיקולים החברתיים והציבוריים כבדי המשקל המחייבים את הותרת ההרשעה על כנה, סבורני כי אין בכל אלו כדי להטות את הכף ולשנות את המסקנה כי עניינו של נאשם 4 אינו עומד בשני התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך

ביטול הרשעתו.

166. אם כן, באיזון שבין סוג העבירה בה הורשע נאשם 4, טיבה, מטרות, הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסה, והשיקולים והאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל הנוגדים את ביטול ההרשעה שבצידה במקרה דנן; הנסיבות המיוחדות והתקדימיות ביותר של המקרה דנן; הנזק החמור שנגרם לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם והנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשיו ומחדליו של נאשם 4; והשכלתו, מומחיותו, ניסיונו המקצועי ובכירותו המקצועית באורט כאמור, כמו גם התרשלותו הממשית והנכבדה כפי שקבעתי בהכרעת הדין; לבין הנזק הבלתי וודאי והלא חמור שעלול להיגרם לנאשם 4, לשיקומו ולחיייו כתוצאה מהרשעתו, אף בהינתן רקעו החיובי ביותר ונסיבותיו האישיות, וכן לבין יתר השיקולים שמנגד - מוביל למסקנה כי עניינו של נאשם 4 אינו מאותם מקרים חריגים המצדיקים את ביטול ההרשעה.

167. בהתאם לכך, אני קובע כי גם בעניינו של נאשם 4 אין מקום לחרוג מהכלל בדבר הרשעה, ועל כן אני מותיר את הרשעתו על כנה.

נאשם 6

168. ב"כ נאשם 6 טענה כי נסיבותיו של נאשם 6 מצדיקות הימנעות מהרשעה, וזאת מאחר שלטעמה רשלנותו אינה עולה כדי הפקרות, וכן לאור הנזק שיגרם לפרנסתו באם תיוותר הרשעתו על כנה. לדבריה, וכעולה מדבריו האחרון של נאשם 6, מכיוון שמדובר בהרשעה בעבירת רשלנות במסגרת עיסוקו ותחום עבודתו, ומכיוון שחלק נכבד מעיסוקו של נאשם 6 כולל עבודה עם גופים ציבוריים וכן הפקת אירועים בחו"ל ובארצות הברית בפרט (שם נדרשת אשרת כניסה), הרי שהיא תפגע ביכולתו לקבל עבודות בעתיד ומכאן שתפגע במשלח ידו. עוד נטען כי נאשם 6 עובד כיום באופן מאסיבי עם גופים ביטחוניים שונים בישראל, וכי הוא לא יוכל עוד לגשת למכרזים בגופים אלה ונוספים אם הרשעתו תיוותר על כנה. לתמיכה בטענה זו צוין כי עצם פרסומה של הכרעת הדין בתקשורת כבר השפיע על היקף עבודתו, שכן היא עוררה שאלות וחששות מצד לקוחותיו ולקוחות פוטנציאליים. כמו כן, צוין כי הפגיעה בפרנסתו כעת היא קשה במיוחד, מאחר שנאשם 6 ועסקו נפגעו קשות בזמן מגפת הקורונה, במהלכה לא התקיימו אירועים רבי משתתפים.

לתמיכה באמור הוגשו המסמכים **יג/6-יג/9** הכוללים מכתבי תודה והערכה מלקוחותיו, חשבונות על ביצוע עבודות בארה"ב, כתבות שפורסמו בעקבות הכרעת הדין ובהם מצוין שמו, וכן תצלומי מסך של תוצאות חיפושים במנוע החיפוש "גוגל" של שמו בעברית ובאנגלית.

169. בדבריו האחרון בפני חזר נאשם 6 על הפגיעה האמורה והוסיף כי הוא אינו חושב שהוא יוכל למצוא עבודה כשכיר במקצוע שלו או במקצוע דומה, וכי הוא לא הצליח לעשות כן בזמן מגפת הקורונה.

170. לאחר בחינת הדברים, אני סבור כי גם בנסיבות עניינו של נאשם 6 לא ניתן להימנע מהרשעתו.

171. גם לנאשם 6 אין עבר פלילי ומדובר בהרשעתו הראשונה והיחידה. מדבריו ומהמסמכים שהוגשו בעניינו עולה כי ניתן לקבל את הטענה שהאירוע דנן מהווה מעידה חד פעמית וחריגה שאינה מאפיינת את התנהלותו המקצועית ארוכת השנים של נאשם 6, וכי נאשם 6 הפנים את הלקחים המקצועיים. דומה כי אין חולק שנאשם 6 הוא אדם נורמטיבי, איכותי, ערכי ומוכשר, שהנו בעל רקע מקצועי עשיר ומרשים בתחום הפקת האירועים, ובמסגרתו הוא צבר ניסיון רב, זכה להוקרה ולהערכה מקצועית רבה, והיה שותף גם להפקות ציבוריות רבות וחשובות שתרמו לקידום תדמיתה החיובית של מדינת ישראל בעולם. כך גם אין חולק כי אופיו ותרומתו למשפחתו, אשר מתמודדת עם קשיים רבים, מרשימים ומעוררי הערכה.

172. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, סבורני כי נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשם 6, כשהן מצטרפות לאמור לעיל ביחס לשיקולים ולאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל בנוגע לסוג העבירה בה הורשע ובנוגע לנסיבות הספציפיות לביצוע העבירה במקרה דנן המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בשיקולים העומדים מנגד כפי שפורטו לעיל, אינן מאפשרות את ביטול הרשעתו בדיון.

173. כעולה מהכרעת הדיון, ועל אף שהורשע בעבירה של חבלה ברשלנות ולא בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות, כפי שהוסבר לעיל, רשלנותו של נאשם 6 הייתה נכבדה וממשית והתרשלותו נמצאת ברף הגבוה של עבירת החבלה ברשלנות. נאשם 6 היה בעל תפקיד מרכזי ומשמעותי במיוחד באירוע, לרבות בתחום בטיחות האירוע, כמפיק המקצועי בפועל של יריד המדע ואוהל אורט, וכמי ש"ידו בכל ויד כל בו". כמו כן, נאשם 6 היה הגורם המקשר שבין אורט ואנשיה לבין נאשם 7, מהנדס הבטיחות של האירוע, והגורמים המאשרים. במסגרת תפקיד זה נאשם 6 היה אחראי על כלל ההיבטים האירגוניים וההפקתיים של האירוע, לרבות השגת האישורים החוקיים הנדרשים לאירוע, ובכלל זאת היה אחראי על כלל ההיבטים הבטיחותיים של הפקת האירוע, ובפרט על העברת הפרטים המלאים והמדויקים של תכני האירוע ושל החומרים שישמשו בהם, לבחינה בטיחותית של גורמי המקצוע והגורמים המאשרים. בנוסף, על אף שנאשם 6 ידע כי הוא אינו יודע באופן מפורט, מדויק ומלא מהן הפעילויות האינטראקטיביות, ההדגמות, הניסויים והפרויקטים המדעיים שיבוצעו באוהל אורט על ידי תלמידים קטנים, ומהם החומרים שעתיד להיעשות בהם שימוש במסגרתם, הוא נמנע מלדרוש לקבל מידע חשוב זה והעדיף להסתמך תחת זאת על המידע החלקי והחסר שהועבר לו.

174. זה המקום להזכיר שוב כי מצאתי לזכות את נאשם 6 מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק מחמת הספק אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח. חוסר מודעותו האמורה נבעה אך מכך שרשלנותו הייתה כה ממשית עד שלא ידע על קיומם של אש וכוהל באירוע, על אף שהיה חייב לדעת על כך, ועל כן ברי כי זיכויו לא נבע מכך שעוצמת רשלנותו לא הספיקה להרשעתו בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. עוצמת רשלנותו הייתה ממשית ונכבדה ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. מכיוון שחוסר מודעותו להחזקה נבע רק מרשלנותו שלו, הרי שבמסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה על ידו אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. בהתאם לכך, במקרה דנן, אין לראות בהרשעתו בעבירה המסווגת בדרגת חומרה פחותה כמלמדת על רף רשלנות נמוך יותר, אלא להפך, ועל כן אין ביזיויו מהעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק כדי לחזק את הטענה לביטול הרשעתו.

175. נסיבות אלו אינן מאפשרות הימנעות מהרשעתו של נאשם 6 בנסיבות העניין. כמו כן, אני סבור כי בנסיבות עניינו של נאשם 6 ישנה חשיבות מיוחדת להרשעתו, שכן מדובר במפיק אשר התרשל בביצוע ליבת העבודה המקצועית שלשמה נשכרו שירותיו. ישנה חשיבות ציבורית וחברתית מוגברת בהטלת אחריות בדמות הרשעה על מפיק מקצועי, שהוא בעל מקצוע מומחה, שנשכר לבצע עבודה והתרשל בביצוע הליבה של עבודה זו, קרי שמירה על בטיחות האירוע תוך הפעלת שיקול דעת בטיחותי, קיום שיח בטיחותי ובחינה בטיחותית קפדנית של התכנים והחומרים באירוע. בית המשפט נדרש להעביר מסר ציבורי וחברתי ברור, תקיף ומרתיע בדבר אחריותו של בעל מקצוע, ובפרט של מפיק בפועל של אירוע ציבורי רב משתתפים, בנסיבות דומות, ובמיוחד כאשר מדובר באירוע בו משתתפים קטנים, כמצגים וכקהל.

176. לפיכך, בחינת נסיבות ביצוע העבירה בעניינו של נאשם 6, כשהן מצטרפות לנסיבות ביצוע העבירה המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בכל השיקולים שמנגד, מעלה כי ביטול הרשעתו יפגע במידה רבה מדי ביתר שיקולי הענישה, בערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשע, ובשיקולים ציבוריים וחברתיים חשובים נוספים, ועל כן גם נאשם 6 אינו עומד בתנאי הראשון שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

177. בנוסף, אני גם סבור שנאשם 6 לא עומד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, ודאי וחמור לשיקומו,

לחיי ובעיקר לפרנסתו באם הרשעתו תיוותר על כנה.

ראשית, מהמסמכים שהוצגו ומהעדויות שנשמעו לא עולה כי הנזק שעלול להיגרם לנאשם 6 ולעסקו באם הרשעתו תיוותר על כנה הוא וודאי וכי היקף הנזק הצפוי הוא חמור. כך, לא הוצגו בפני מסמכים שמהם ניתן ללמוד ברמה גבוהה של וודאות כי כלל לקוחותיו של נאשם 6, הקיימים והפוטנציאליים, לא יעסיקו אותו לנוכח הרשעתו. כמו כן, לא הוצגו בפני מסמכים מהם ניתן ללמוד כי הרשעתו תמנע ממנו, באופן קטגורי וודאי, קבלת אשרת כניסה מתאימה לארה"ב. כאמור, ההחלטה שלא להעניק אשרת כניסה לארה"ב משיקולי הרשעה אינה וודאית והיא נתונה לשיקול דעתם המקצועי של הגורמים המנהליים הרלוונטיים ברשויות האמריקאיות, ובית המשפט אינו נוהג להתערב בהחלטותיהם של גורמים מנהליים מקצועיים, ובוודאי לא של גורמים מנהליים ממדינות זרות. כן, לא הוצגו מסמכים המלמדים בוודאות ובאופן גורף כי נאשם 6 ועסקו לא יוכלו לגשת למכרזים של גופים ביטחוניים ואחרים באם הרשעתו תיוותר על כנה.

שנית, כעולה מדבריהם של ב"כ נאשם 6 ומדבריו של נאשם 6 עצמו, עצם קביעת אחריותו של נאשם 6 וחבותו ברשלנות פלילית, כפי שנקבעו בהכרעת הדין, כבר פורסמו, ומכיוון שביטול הרשעה אינו מבטל את עצם קביעת האחריות, החבות והרשלנות הרי שביטול הרשעתו לא עשוי להפחית מעוצמת הפגיעה בעיסוקו באופן משמעותי.

178. אדגיש ואציין כי לא נעלמו מעיני כלל הראיות והעדויות שהובאו לענין העונש מטעמו של נאשם 6, המלמדות על אופיו החיובי, על אישיותו, על רקעו וניסיונו המקצועי המרשים והראוי להערכה, על היותו איש מקצוע מוכשר ומוערך מאוד, שבנה את עסקו בעשר אצבעותיו והגיע להישגים מרשימים, על תרומתו לקידום תדמיתה החיובית של מדינת ישראל בעולם, על שירותו הצבאי האיכותי והתורם, ועל נסיבותיו האישיות והמשפחתיות הייחודיות והמורכבות. על רקע נתונים אלו מובן כי הרשעתו של נאשם 6 היא קשה ומטילה כתם של ממש עליו ועל הקריירה המקצועית שלו. כמו כן, לא נעלמו מעיני דבריו המרגשים של נאשם 6 בדברו האחרון, לרבות הבעת הצער הרב בגין הפגיעה בקטינים נפגעי העבירה ובמשפחותיהם והקושי הרב שנושא עמו נאשם 6 עד היום כתוצאה מהאירוע, במיוחד לנוכח נסיבותיו האישיות שלו והתמודדותו עם גידול ילד בעל מוגבלות וצרכים מיוחדים. עם זאת, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לשיקולים החברתיים והציבוריים כבדי המשקל המחייבים את הותרת ההרשעה על כנה, סבורני כי אין בכל אלו כדי להטות את הכף ולשנות את המסקנה כי עניינו של נאשם 6 אינו עומד בשני התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול הרשעתו.

179. לאור האמור, אני סבור כי הנזק שהוצג בעניינו של נאשם 6 אינו קונקרטי, ודאי וחמור, ומכאן שהוא אינו מצדיק חריגה מהכלל המחייב את הרשעת מי שהוכחה אשמתו.

180. אם כן, באיזון שבין סוג העבירה בה הורשע נאשם 6, טיבה, מטרות, הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסה, והשיקולים והאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל הנוגדים את ביטול הרשעה שבצידה במקרה דנן; הנסיבות המיוחדות והתקדימיות ביותר של המקרה דנן; הנזק החמור שנגרם לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם והנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשיו ומחדליו של נאשם 6; ותפקידו ואחריותו של נאשם 6 כמפיק בפועל של האירוע, וכמי שאחראי לבטיחותו, כמו גם התרשלנותו הממשית והנכבדה כפי שקבעתי בהכרעת הדין; לבין הנזק הבלתי וודאי שעלול להיגרם לנאשם 6, לשיקומו ולחיייו כתוצאה מהרשעתו, אף בהינתן רקעו החיובי ביותר ונסיבותיו האישיות, וכן לבין יתר השיקולים שמנגד - מוביל למסקנה כי עניינו של נאשם 6 אינו מאותם מקרים חריגים המצדיקים את ביטול ההרשעה. אציין כי גם אם הייתי מקבל את טענת נאשם 6 לפיה הרשעתו תגרום לו לנזק קונקרטי, הרי שבכל מקרה אין המדובר בנזק חמור במידה המצדיקה את העדפת האינטרס האישי של נאשם 6 על פני האינטרסים החברתיים-ציבוריים במקרה דנן.

181. בהתאם לכך, אני קובע כי גם בעניינו של נאשם 6 אין מקום לחרוג מהכלל בדבר הרשעה, ועל כן אני מותיר את הרשעתו על כנה.

נאשם 7

182. גם ב"כ נאשם 7 טען כי יש להימנע מהרשעתו. לדבריו, נאשם 7 מתקשה להתפרנס, ופרנסתו היחידה כיום כרוכה במתן חוות דעת מקצועיות, כשהרשעה עלולה לפגוע בפרנסתו זו. עוד הוסיף כי לנוכח מצבו הבריאותי ומוגבלותו בתנועה יש לעודד אותו להמשיך לעבוד ולהתפרנס בצורה מכבדת.

183. לאחר בחינת הדברים, אני סבור כי גם בנסיבות עניינו של נאשם 7 לא ניתן להימנע מהרשעתו.

184. גם לנאשם 7 אין עבר פלילי ומדובר בהרשעתו הראשונה והיחידה. דומה כי אין חולק שגם נאשם 7 הוא אדם נורמטיבי, בעל רקע מקצועי עשיר וניסיון רב שנים.

185. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, סבורני כי נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשם 7, כשהן מצטרפות לאמור לעיל ביחס לשיקולים ולאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל בנוגע לסוג העבירה בה הורשע ובנוגע לנסיבות הספציפיות לביצוע העבירה במקרה דנן המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בשיקולים העומדים מנגד כפי שפורטו לעיל, אין מאפשרות את ביטול הרשעתו בדיון.

186. לאחר שבחנתי את נסיבות ביצוע העבירה על ידי נאשם 7, מצאתי כי הן מלמדות על רמת רשלנות גבוהה שאינה מאפשרת את ביטול ההרשעה. על אף שנאשם 7 הורשע בעבירה של חבלה ברשלנות ולא בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות, כפי שהוסבר לעיל ובהכרעת הדיון, רשלנותו של נאשם 7 הייתה נכבדה וממשית והוא כשל באופן בסיסי במילוי חובותיו המקצועיות כאחראי המרכזי על בטיחות האירוע, כך שרשלנותו נמצאת ברף הגבוה של עבירת החבלה ברשלנות. הלכה למעשה נאשם 7 נשכר במיוחד כדי לשמש כמהנדס הבטיחות של האירוע וכעורך תכנית הבטיחות של האירוע, וככזה הוא היה האחראי הראשי לבטיחות האירוע. בהתאם לכך גורמים שונים, לרבות הגופים המאשרים, הסתמכו על עבודתו המקצועית בתחום הבטיחות, על המסמכים שערך והוגשו באופן רשמי, על הצהרותיו המקצועיות במסמכים אלו ועל חתימתו על מסמכים אלו שנועדה לאשר כי הוא אכן קיים את מלוא חובותיו על פי כל דין כמהנדס הבטיחות וכעורך תכנית הבטיחות של האירוע. אלא שנאשם 7 עשה דין לעצמו, צמצם על דעת עצמו את חובותיו לאין שיעור ביחס לחובות המוטלות עליו מכוח הדיון, הנהלים, הכללים, ההנחיות והדרישות, בחר לבצע את תפקידו רק בהתאם לתפיסתו המקצועית המצמצמת והפסולה, וערך את תכנית הבטיחות באופן לקוי, חסר ורשלני. כישלונו הבסיסי של נאשם 7 בעמידה בחובות הזהירות המוטלות עליו סיכן באופן ממשי את משתתפי יריד המדע ואוהל אורט ואת הקהל המבקר, סיכון שאף התממש, למרבה הצער, וגרם לפגיעה הקשה בנפגעי העבירה הקטינים.

187. יתרה מכך, דבריו של נאשם 7 בעדותו במהלך שמיעת הראיות בתיק ואף בדברו האחרון בפני במסגרת הטיועונים לעונש בדבר היקף חובותיו והגדרת תפקידו כמהנדס בטיחות מלמדים, למרבה הצער, על עקביות ועל דבקות בתפיסה המקצועית השגויה מהיסוד של תפקיד מהנדס הבטיחות, באופן שאינו מאפשר להימנע מהרשעה בעניינו.

188. זה המקום להזכיר שוב כי מצאתי לזכות את נאשם 7 מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק מחמת הספק אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח. חוסר מודעותו האמורה נבעה אך מכך שרשלנותו הייתה כה ממשית ונכבדה עד שלא ידע על קיומם של אש וכוהל באירוע, על אף שהיה חייב לדעת על כך, ועל כן ברי כי זיכוי לא נבע מכך שעוצמת רשלנותו לא הספיקה להרשעתו בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. כאמור, עוצמת רשלנותו של נאשם 7 הייתה ממשית ונכבדה ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. מכיוון שחוסר מודעותו להחזקה נבע רק מרשלנותו שלו, הרי שבמסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה על ידו אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. בהתאם לכך, במקרה דנן, אין לראות בהרשעתו בעבירה המסווגת בדרגת חומרה פחותה כמלמדת על רף רשלנות נמוך יותר,

אלא להפך, ועל כן אין בזיכויו מהעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק כדי לחזק את הטענה לביטול הרשעתו.

189. נסיבות אלו אינן מאפשרות הימנעות מהרשעתו של נאשם 7 במקרה דנן. אני סבור כי בנסיבות עניינו של נאשם 7 ישנה חשיבות מיוחדת להרשעתו, שכן מדובר במהנדס בטיחות באירוע רב משתתפים, בו לקחו חלק קטינים, הן כמציגים והן כקהל, אשר התרשל התרשל ממשית ונכבדה בביצוע ליבת העבודה המקצועית שלשמה נשכרו שירותיו. ישנה חשיבות ציבורית וחברתית מוגברת בהטלת אחריות בדמות הרשעה על מהנדס בטיחות מקצועי, שהוא בעל מקצוע מומחה בתחום הבטיחות, שנשכר לבצע עבודה שכל מהותה היא שמירה על בטיחותם ועל שלומם של המשתתפים באירוע, והוא התרשל בביצוע הליכה של עבודה זו. בית המשפט נדרש להעביר מסר ציבורי וחברתי ברור, תקיף ומרתיע בדבר אחריותו של בעל מקצוע, ובפרט של מהנדס בטיחות של אירוע ציבורי רב משתתפים, בנסיבות דומות, ובמיוחד כאשר מדובר באירוע בו משתתפים קטינים, כמציגים וקהל.

190. לפיכך, בחינת נסיבות ביצוע העבירה בעניינו של נאשם 7, כשהן מצטרפות לנסיבות ביצוע העבירה המשותפות לכלל הנאשמים, ואף בהתחשב בכל השיקולים שמנגד, מעלה כי ביטול הרשעתו יפגע במידה רבה מדי ביתר שיקולי הענישה, בערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירה בה הורשע, ובשיקולים ציבוריים וחברתיים חשובים נוספים, ועל כן גם נאשם 7 אינו עומד בתנאי הראשון שנקבע בפסיקה לצורך ביטול ההרשעה.

191. בנוסף, אני גם סבור שנאשם 7 לא עומד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, ודאי וחמור לשיקומו, לחייו ובעיקר לפרנסתו באם הרשעתו תיוותר על כנה.

נאשם 7 לא הציג ראיות ומסמכים המלמדים על כך שהרשעתו תוביל לגדיעת פרנסתו באופן ובמידה המגבשים נזק קונקרטי, ודאי וחמור. למעשה, מטענותיו של נאשם 7 עלה כי הוא אינו עוסק יותר כמהנדס בטיחות או בעריכת תכניות בטיחות לאירועים ומסתפק בכתיבת חוות דעת מקצועיות בתחומים בהם הוא מתמחה כמהנדס. לא הובאו ראיות המלמדות על כך שנאשם 7 לא יוכל להמשיך ולעסוק בעיסוק זה באם הרשעתו תיוותר על כנה, ובוודאי שלא הובאו ראיות המלמדות על כך שייגרם לו ולפרנסתו זנזק קונקרטי, ודאי וחמור. אף אם אקבל כי הרשעת נאשם 7 תגרם לנזק מסוים ואף משמעותי לפרנסתו ולשיקומו, אין בכך כדי להוביל לביטול הרשעתו, שכן בנסיבות המקרה דנן הנזק שעלול להיגרם לו אינו חמור דיו בכדי שיהיה בו כדי להביא להעדפת האינטרס האישי שלו על פני האינטרסים הציבוריים והחברתיים כבדי המשקל שמנגד.

192. אדגיש ואציין כי לא נעלמו מעיני כלל הראיות והעדויות שהובאו לענין העונש מטעמו של נאשם 7, המלמדות על נסיבותיו האישיות, המקצועיות והבריאותיות, וכן לא התעלמתי מגילו וממצבו הבריאותי של נאשם 7. ברי כי בשים לב לנסיבותיו האישיות, לגילו ולמצבו הבריאותי של נאשם 7, הרשעתו היא קשה ומטילה כתם של ממש עליו ועל עבודתו המקצועית כמהנדס. עם זאת, בשים לב לכלל האמור לעיל, ובפרט לשיקולים החברתיים והציבוריים כבדי המשקל המחייבים את הותרת ההרשעה על כנה, סבורני כי אין בכל אלו כדי להטות את הכף ולשנות את המסקנה כי עניינו של נאשם 7 אינו עומד בשני התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול הרשעתו.

193. לאור האמור, אני סבור כי הנזק שהוצג בעניינו של נאשם 7 איננו קונקרטי, ודאי וחמור, ומכאן שהוא אינו מצדיק חריגה מהכלל המחייב את הרשעת מי שהוכחה אשמתו.

194. אם כן, באיזון שבין סוג העבירה בה הורשע נאשם 7, טיבה, מטרות, הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסה, והשיקולים והאינטרסים החברתיים-ציבוריים כבדי המשקל הנוגדים את ביטול ההרשעה שבצידה במקרה דנן; שיקולי הרתעת היחיד; הנסיבות המיוחדות והתקדימיות ביותר של המקרה דנן; הנזק החמור שנגרם לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם והנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה ממעשיו ומחדליו של נאשם 7; ותפקידו ואחריותו של נאשם 7 כמהנדס הבטיחות וכעורך תכנית הבטיחות של האירוע, וכאחראי הראשי לבטיחותו, כמו גם התרשלותו הממשית

והנכבדה כפי שקבעתי בהכרעת הדין; לבין הנזק הבלתי וודאי שעלול להיגרם לנאשם 7, לשיקומו ולחייו כתוצאה מהרשעתו, אף בהינתן נסיבותיו האישיות, מצבו הבריאותי וגילו, וכן לבין יתר השיקולים שמנגד - מוביל למסקנה כי עניינו של נאשם 7 אינו מאותם מקרים חריגים המצדיקים את ביטול ההרשעה.

195. בהתאם לכך, אני קובע כי גם בעניינו של נאשם 7 אין מקום לחרוג מהכלל בדבר הרשעה, ועל כן אני מותיר את הרשעתו על כנה.

מתחמי העונש ההולמים

196. לאחר שקבעתי כי אין לבטל את הרשעתם של הנאשמים, ובהתאם להוראת תיקון 113 לחוק העונשין, יש לקבוע, בטרם קביעת העונש המתאים לכל נאשם, מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצעו הנאשמים בהתאם לעקרון ההלימה ותוך התחשבות בערכים החברתיים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו

197. בהכרעת הדין ניתחתי בהרחבה את עבירת מעשה הפזיזות והרשלנות באש ובחומר לקיח, עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק (בה הורשעו נאשמים 1, 2 ו-4), ואת עבירת הגרם חבלה ברשלנות, עבירה לפי סעיף 341 לחוק (בה הורשעו נאשמים 6 ו-7). כמו כן ניתחתי את הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיסן של עבירות אלו, את הסכנות הממשיות והפוטנציאליות שעבירות אלה מבקשות למנוע ואת מאפייני חומרתן. אזכיר בקצרה כי הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס עבירות אלו הם ראשית ועיקר **עקרון קדושת החיים וכן הגנה ושמירה על ביטחון הציבור, בטיחותו, שלומו ובריאותו**. בנוסף קבעתי כי מטרתן של עבירות אלו, בהיותן עבירות רשלנות, היא להכווין התנהגות ולייצר סטנדרט זהירות ראוי, בכלל, ובכל הנוגע לשימוש באש ובחומר לקיח בפרט.

198. כאמור, עבירת הפזיזות והרשלנות נמצאת ברף החומרה הגבוה של עבירות הרשלנות, לנוכח הסיכון הרב ופוטנציאל הנזק הרב במצבי הסיכון הייחודיים שהיא מבקשת למנוע, כשלצידה עונש מקסימלי של שלוש שנות מאסר, שהוא העונש החמור ביותר המוטל בגין עבירות רשלנות. המחוקק סבר שהמשקל שיש להעניק לערכים החברתיים המוגנים האמורים הוא ניכר במיוחד, עד כי נקבע שניתן להרשיע אדם בפלילים בגין עצם יצירת הסיכון לפגיעה בהם, כאשר מדובר במצבים המקימים סיכון מובנה ממשי לפגיעה בהם, הן מבחינת ההסתברות להתממשות הסיכון והן מבחינת היקף הנזק הפוטנציאלי, כפי המפורט בסעיף 338 לחוק (ע"פ 7193/04 **ולדימיר יקירביץ' נ' מדינת ישראל** (נבו 30.04.2007), עפ"ג (מחוזי מרכז) 33250-12-18 **אופיר עלימה נ' מדינת ישראל** (נבו 17.04.2019)).

199. עבירת גרם חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק (שבגינה הורשעו נאשמים 6 ו-7) נמצאת ככלל ברף החומרה הנמוך יותר של עבירות הרשלנות, כשהעונש המרבי שבצידה הינו עד שנת מאסר. עם זאת, מדובר בעבירה כללית ורחבה ביותר, שמגוון המעשים והמחדלים המובילים להרשעה בה הוא גדול וכולל מנעד רחב, החל ממעשים ומחדלים נקודתיים ברף רשלנות ממשי אך לא גבוה מאוד ועד למעשים ולמחדלים יסודיים ונרחבים ברף רשלנות ממשי, נכבד וגבוה. כמו כן מדובר בעבירה הכוללת מנעד רחב מאוד של תוצאות וחבלות. מכאן, שעל אף העונש המרבי שנקבע לצדה של עבירה זו, הרי שבסופו של דבר חומרתה וחומרת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים האמורים בביצועה נלמדת בעיקר מהנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה וחומרתן הקונקרטית, ופחות מטיב העבירה ומסוגה.

200. בהקשר זה יש מקום להדגיש שוב, כפי שפורט לעיל ויורחב עוד בהמשך, כי בנסיבות המקרה דנן, לנוכח מעשיהם

ומחדליהם של נאשמים 6 ו-7, אין לראות בזיכויים מעבירת הפזיזות והרשלנות והרשעתם תחת זאת בעבירת גרם החבלה ברשלנות כמלמדים על פגיעה פחותה בערכים המוגנים על ידם. דווקא עוצמת רשלנותם הגבוהה, אשר הביאה לכך שלא התקיים בעניינם התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולתה של עבירת הפזיזות והרשלנות, מלמדת על חומרת מעשיהם ומחדליהם ועל כך שמידת פגיעתם בערכים החברתיים המוגנים אינה פחותה ממידת פגיעתם של נאשמים 1, 2 ו-4. על כן, במסגרת בחינת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ובקביעת מתחם העונש ההולם בעת גזירת הדין אין חשיבות רבה לכך שנאשמים 6 ו-7 הורשעו בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. זאת, חרף ההבדלים בעונש המרבי בין שתי העבירות, ומתוך הקרבה הברורה בערכים החברתיים המוגנים בשתי העבירות והדמיון בנסיבות הקונקרטיות של ביצוע העבירות דנן ושל מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים, המאפשרים קביעת מתחמי ענישה דומים ביחס לשתי העבירות במקרה דנן, וכן בשים לב לכך שמתחמי הענישה שייקבעו והעונשים שייגזרו אינם קרובים לעונש המרבי הקבוע לצד העבירה לפי סעיף 341 לחוק.

201. בנסיבות הקונקרטיות של המקרה דנן, על הערכים החברתיים המוגנים הבסיסיים של עקרון קדושת החיים ושל הגנה ושמירה על ביטחון הציבור, בטיחותו, שלומו ובריאותו, יש להוסיף גם את הערכים החברתיים המוגנים של **שמירה על שלומם, בריאותם, ביטחונם ובטיחותם של קטינים, בכלל, ובפרט מצד האחראים עליהם והאחראים לשלומם, וביתר שאת כאשר מדובר בהשתתפות קטינים בפעילויות שיש בהן סיכון מובנה, ושל שמירה והגנה על שלומם, בריאותם, ביטחונם ובטיחותם של המשתתפים באירועים מאורגנים רבי משתתפים מצד האחראים לאירוע, להפקתו, לניהולו ולבטיחותו.**

202. לנוכח הרשלנות הממשית והנכבדה של כל אחד מהנאשמים שהורשעו, תוך שלגבי חלקם עצמת הרשלנות היא אף גבוהה, לנוכח הנסיבות הייחודיות והתקדימיות של האירוע ששילב בין אירוע רב משתתפים חב ברישיון עסק הפתוח לקהל הרחב שבו הוצג ניסוי מדעי באש גלויה ובכוהל, לבין אירוע המופק על ידי מוסד חינוכי ואשר כולל פעילויות המוצגות על ידי תלמידים קטינים בפני קהל הכולל גם ילדים קטנים, ולנוכח חומרתה הרבה מאוד של הפגיעה הפיסית בקטינים נפגעי העבירה והפגיעות הנפשיות והנוספות בקטינים נפגעי העבירה ובמשפחותיהם, מחד גיסא, ולנוכח העובדה שמדובר בעבירות רשלנות שבוצעו ללא כוונה, מאידך גיסא - מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים דנן הנה גבוהה.

מדיניות הענישה הנוהגת

203. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות מעלה כי טווח הענישה הנוהגת ביחס לעבירת הפזיזות והרשלנות וביחס לעבירות גרם חבלה ברשלנות הוא רחב יחסית ותלוי בעיקר בנסיבות ביצוע העבירה הקונקרטיות של כל מקרה, ברקע לביצוע העבירה ובתוצאת העבירה. יוער, לענין עבירת הפזיזות והרשלנות באש ובחומר לקיח, כי נראה שמרבית כתבי האישום שהוגשו בעבירה זו בשנים האחרונות התייחסו למעשים של החזקה ומכירה של מכלי גז באופן ובנסיבות העלולות לסכן את הציבור, קרי בנסיבות השונות מנסיבות עניינו. כמו כן, נראה שחלק נרחב מכתבי האישום שהוגשו בעבירת גרם החבלה ברשלנות בשנים האחרונות עוסק בנסיבות של תאונות עבודה שבמסגרתן נחבלו עובדים, קרי בנסיבות השונות מנסיבות עניינו.

204. כאמור לעיל ובהכרעת הדין, נסיבות עניינו הן ייחודיות ותקדימיות, באשר הן מתייחסות לאירוע ייחודי ששילב בין חובות זהירות מעולם הפקת האירועים רבי המשתתפים (אירוע רב משתתפים החב ברישיון עסק והפתוח לקהל הרחב, לרבות ילדים קטנים, שבו הוצג ניסוי מדעי באש גלויה ובכוהל) לבין חובות זהירות מעולם החינוך והפדגוגיה (אירוע המופק על ידי מוסד חינוכי, ואשר כולל פעילויות מדעיות, לרבות באש גלויה ובכוהל, המוצגות על ידי תלמידים קטינים בפני קהל הכולל גם ילדים קטנים). קשה למצוא בפסיקה אירוע ייחודי זה או דומה, המשלב חובות זהירות כאמור, ועל

כן קשה לגזור גזירה שווה במדויק מהפסיקה הנוהגת לענייננו.

באופן כללי, ולאחר עיון בפסיקה הנוהגת, ניתן לומר כי נסיבות ענייננו חמורות יותר ממרבית המקרים הדומים בנסיבותיהם המובאים בפסיקה, הן מבחינת כמות חובות הזהירות שהופרו וחשיבותן והיקף הרשלנות ועוצמתה, והן מבחינת חומרת החבלות והנזקים הגופניים, הנפשיים והאחרים שנגרמו לילדים נפגעי העבירה ולמשפחותיהם.

יחד עם זאת, אפנה למספר פסקי דין בעלי רלוונטיות מסוימת לענייננו, שמהם ניתן ללמוד על מדיניות הענישה, שיש בה כדי לסייע חלקית בגיבוש מתחם העונש ההולם בענייננו, תוך ביצוע האבחונים הנדרשים לעומת נסיבות המקרה דנן:

204.1. **בעניין עציני**, נדחתה בקשת רשות ערעור של המבקשת, נעדרת עבר פלילי, שהורשעה, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. המבקשת הורשעה בכך שבמסגרת אירועי חנוכה הפעילה ביחד עם אישה נוספת דוכן "שעשועי מדע" וכחלק מהפעלתו עשתה שימוש בחומר דליק מסוג אתאנול. במהלך הפעילות שפכה המבקשת בשוגג חומר דליק על קטין שהשתתף באירוע, וכתוצאה מכך אחזה אש בבגדיו ובשיערו ונגרמו לו כוויות והוא נזקק למספר ניתוחים. במסגרת גזר הדין **ביטל בית משפט השלום את הרשעת המבקשת (הנאשמת שם) וגזר עליה 180 שעות של"ץ**, כשהוא קובע שהרשעת המבקשת תחסום את הדרך בפניה מלהמשיך ולעסוק במקצועה, כשמנגד הרשעתה לא תשנה במאום את מצב הקטין או את יכולתו לתבוע את נזקיו בהליך אזרחי.

ערעור המדינה לבית המשפט המחוזי לעניין ביטול ההרשעה והחזרת התיק לבית המשפט קמא לצורך גזירת העונש מחדש התקבל, ובית המשפט המחוזי קבע כי באותו עניין הנסיבות האישיות אינן גוברות על האינטרס הציבורי שבהרשעה. יחד עם זאת, **בהסכמת המדינה לא הורה בית המשפט המחוזי על החזרת התיק לבית המשפט קמא לצורך קביעת העונש, והותיר את העונש על כנו.**

כאמור, בקשת רשות ערעור המבקשת לבית המשפט העליון נדחתה, כשצוין שם, למעלה מן הדרוש כי: "...אמנם קרוב לוודאי שלהרשעתה בפלילים תהיה השפעה קשה על עתידה של המבקשת, אולם לא ניתן מנגד להתעלם מכך שדווקא היא, שהוסמכה בתחום מדעי הרפואה, ביוטכנולוגיה וכימיה, ועוסקת בתחום זה, תקפיד שבעתים בעת השימוש בחומרים מסוכנים אל מול קהל, ותקפיד לנקוט בכל אמצעי הזהירות הנדרשים לשם מניעתן של מקרים כגון התוצאה הקשה שהתרחשה בפועל. בנסיבות אלו לא היה מנוס מההרשעה, חרף הפגיעה שגלומה מטבע הדברים בהרשעה זו".

לא נעלם מעיני שבמובנים רבים נסיבותיו של עניין זה עשויות להיראות דומות לענייננו. עם זאת יש לשים לב כי באותו עניין, סוגיית העונש הסתיימה בהסכמה ולא בהכרעה מנומקת, ובית המשפט המחוזי לא החזיר את הדיון בעונש לבית המשפט קמא, ומכאן שהעונש שנגזר על המבקשת (המשיבה בערעור למחוזי) אינו בהכרח העונש שהיה נגזר עליה אילו מלכתחילה הייתה נותרת הרשעתה על כנה. כמו כן, וזהו העיקר, בענייננו מתקיימות נסיבות משמעותיות ומהותיות לחומרה שלא קיימות באותו עניין, לרבות העובדה שהאירוע דנן היה אירוע רב משתתפים החב ברישיון עסק, על כל חובות הזהירות הנגזרות מכך ביחס לנאשמים השונים בהתאם לתפקידם, העובדה שבענייננו נפגעו ונחבלו שלושה ילדים קטינים, העובדה שבענייננו הניסוי הוצג על ידי תלמיד קטין ללא פיקוח והשגחה ממשיים, העובדה שבענייניו קדם לאירוע אירוע דומה קודם שבו נדלקו, או היו חייבות להידלק, נורות אזהרה בטיחותיות בנוגע לביצוע הניסוי בנסיבות דומות ונורות אזהרה אלו לא נבדקו, ועוד.

204.2. **בעניין פנחס** הודו הנאשמים במסגרת הסדר טיעון בעבירת מעשה פזיזות ורשלנות באש לפי

סעיף 338(א)(3) לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן אחת הנאשמות הייתה בעלת חנות למכר מוצרי ביגוד והנעלה בקניון, שנוהלה יחדיו על ידי הנאשמים. בצמוד לחנות מוקם מחסן ששימש לאחסון סחורת החנות. הנאשמים הדליקו חנוכייה משמן בחנות, ובהמשך העבירו אותה למחסן בעודה דולקת, תוך שהם מניחים אותה על מדף אמצעי בכוננית פלסטיק במקום שבו הוחזק גם בקבוק טרפנטין. הנאשמים הלכו לביתם לאחר ששכחו את החנוכייה, וכתוצאה מכך נגרמה שריפה במחסן שגרמה לנזק לרכוש. **בית המשפט נמנע מהרשעת הנאשמים והטיל על כל אחד מהם 140 שעות של"ץ.**

נסיבות ענייננו חמורות בהרבה מנסיבות המקרה בעניין פנחס, הן מבחינת היקף הרשלנות ועוצמתה, ובעיקר מבחינת הנזקים שנגרמו, באשר שם, בניגוד לענייננו, נגרם רק נזק לרכוש ולא נגרם כל נזק לגוף ולנפש כתוצאה מרשלנות הנאשמים, בעוד בענייננו, כמפורט לעיל, נגרמו נזקים קשים וחמורים לקטינים נפגעי העבירה ולמשפחותיהם.

204.3. **בעניין נחום** הורשעו הנאשמים, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, בעבירה של גרימת שריפה ברשלנות לפי סעיף 449 רישא לחוק, בעבירה של עיסוק בעבודות גז לפי סעיף 25(א) לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989, ובעבירה של ניהול עסק טעון רישוי ללא רישיון עסק לפי סעיפים 4 ו-14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1986. באותו עניין ניהלו הנאשמים עסק של מסגרייה ומקום לאחסון ומילוי בלוני גז בתוך מתחם מסחרי, שהיו בו חנות לחומרי בניין, משרדים ומחסן. העסק נוהל ללא רישיון בשל העדר אישור מטעם רשות הכבאות, על רקע ליקויים בנושא כיבוי אש שלא הוסדרו. הנאשמים החזיקו בעסק מתקן מאולתר למילוי אמגזיות ללא אמצעי בטיחות, ועקב עבודות ריתוך שהתבצעו במסגרייה הסמוכה, ניצת הגז ופרצה שריפה גדולה. בעקבות כך, נשרפו החנות, המסגרייה, פאב סמוך, ונגרם נזק למבנים סמוכים ולמספר רב של מכוניות שחנו בסמוך. כמו כן, 5 בני אדם פונו לבתי חולים בשל תופעות לוואי עקב השריפה. **בית המשפט קבע בעניינו של נאשם 1 מתחם ענישה שנע בין 4 ל-12 חודשי מאסר, ובעניינו של נאשם 2 מתחם ענישה שנע בין 6 ל-15 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית. בהתאם, גזר בית המשפט על נאשם 1 מאסר בפועל בן 5 חודשים ועל נאשם 2 גזר מאסר בפועל בן 8 חודשים.**

204.4. **בעניין זרחי** הורשע הנאשם בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, לאחר ניהול הוכחות. באותו מקרה ביצע הנאשם, קבלן זיפות, עם פועל אחר עבודות זיפות בגג בניין, שבמהלכן נעשה שימוש באש באופן רשלני. כתוצאה ממעשיו נגרם נזק לרכוש ולחיייהם של חתולים ששהו בדירת אחד הדיירים. **בית המשפט קיבל את המתחם שהוצע על ידי התביעה שהינו מאסר על תנאי ועד מאסר לריצוי בעבודות שירות, והטיל על הנאשם 3 חודשי עבודות שירות.**

יצוין בהקשר זה כי בניגוד לענייננו, לא נגרם נזק לבני אדם כתוצאה מרשלנותו של הנאשם.

204.5. **בעניין חי נח** הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בעבירת מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. על פי עובדות כתב האישום החזיק במכוניתו כמות גדולה של נפצים בכוונה למכרם. הנאשם צרף שני תיקים נוספים בעבירות סמים ותעבורה. בעניין התיק העיקרי **קבע בית המשפט מתחם עונש הולם הנע בין ענישה מוחשית משמעותית (אשר עשויה, בין היתר, לכלול רכיב של קנס כספי) ועד מספר בודד של חודשי מאסר בפועל.** בית המשפט

מצא לסטות ממתחמי העונש ההולמים מטעמי שיקום, וגזר על הנאשם 300 שעות של"ץ
ועונשים נלווים, בגין כלל התיקים.

204.6. **בעניין אנבארה** הורשע הנאשם על בסיס הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירת מעשה פזיזות ורשלנות בצוותא לפי סעיף 338(א)(3) לחוק ביחד עם סעיף 29 לחוק (בשני אישומים) ובעבירה של הפרעה לשוטט בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק. על פי העובדות הנוגעות לעבירת הפזיזות והרשלנות, הנאשם, בעל עבר פלילי קודם בעבירות שונות, עבד אצל בנו, בעל עסק לאספקת גז, וסייע לו להחזיק, לאחסן ולשנע מיכלי גז"מ בשני מועדים. **בית המשפט קבע מתחם עונש הולם כולל לכלל האירועים הנע בין חודשי מאסר ספורים לבין 12 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 3 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וענישה נלווית.**

204.7. במסגרת **עניין בזינסקי** נידון עניינו של המבקש - סמנכ"ל תפעול בחברות ניהול, הממונה על כלל העובדים ועל ביצוע עבודות אחזקה ותפעול בחברות ניהול, ומי שהתנהג כאחראי בטיחות בחברות הניהול, לרבות בקניון בו התרחשה התאונה - אשר הודה בעבירה של חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק. בקצרה, על פי כתב האישום, המבקש התרשל בכך שנמנע מטיפול בפתח מסוכן שנוצר במעקה זכוכית כתוצאה מנשירת אחת מפלטות הזכוכית שבו. כתוצאה מרשלנות זו נפל קטין דרך הפתח, איבד את הכרתו ואובחן כסובל משבר דחיסה בגולגולת ומהמטומה. הקטין נזקק לטיפול רפואי ואשפוז במשך 10 ימים. **בית משפט השלום נמנע מלהרשיע את המבקש (הנאשם באותו עניין) והטיל עליו צו של"צ בהיקף של 200 שעות ופיצויים בסך של 8,000 ש"ח.** בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה **והרשיע את המבקש (המשיב באותו עניין), אך הותיר את העונש על כנו.** בית המשפט העליון דחה את בקשת המבקש לרשות ערעור.

204.8. **בעניין שמש**, הורשע הנאשם בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, לאחר שנשמעה פרשת התביעה ובמועד שנקבע לשמיעת פרשת ההגנה, בעבירת חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק. באותה פרשה נחבלה קשה אביזרנית בהצגה, כשבמהלך החזרה הטרומ גנרלית, נדרשה לסייע, יחד עם אחרים, לעובדי הבמה להניח פרטי תפאורה על במה מתרוממת, ובעת שהבמה הופעלה והייתה בתנועה נתפס שיערה באחד מברגי ההתנעה שלא מוגן, התלפף סביב הבורג ושיערה וקרקה פתה נתלשו. הנאשם 1 היה מהנדס בטיחות מטעם חברה שנשכרה על ידי ההפקה לשם "קבלת יעוץ וטיפול בנושאי בטיחות ובטחון במהלך הפקת ההצגה". בית המשפט דחה את בקשת הנאשם לבטל את הרשעתו, ובמסגרת גזר הדין גזר עליו **6 חודשי מאסר על תנאי, 7,000 ש"ח קנס ופיצוי בסך 50,000 ש"ח.** בית המשפט קבע באותו עניין, בין היתר, כי אין להתעלם מחלקו של הנאשם 1 ביחס לחלקם של האחרים בשרשרת המחדלים שהביאו לתאונה, כי יש לתת משקל לכך שההליך האזרחי הסתיים ולהתנהלות הנאשם 1 כנתבע במסגרת זו - אשר סיים את ההליך האזרחי מבלי להתנותו בכל הסדר בהליך הפלילי, וכי הוא התרשם שהנאשם נוטל בכנות אחריות מלאה למעשיו וניתן להניח שהוא הפיק את הלקח מכישלונו שילווה אותו בהמשך דרכו.

204.9. **בעניין נופר**, שעניינו באותו מקרה של **עניין שמש**, הודה הנאשם 2 בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר דיוני סגור, בעבירת חבלה ברשלנות לפי סעיף 341 לחוק. בהתאם להסדר בין הצדדים נגזרו על נאשם 2 **200 שעות של"צ.** בית המשפט ציין כי הוא מצא לקבל את ההסדר **על אף היותו מקל עם הנאשם 2**, שכן הוא אינו נוגד את האינטרס הציבורי, היותו נעדר עבר

פלילי, בשל התיקון המשמעותי בכתב האישום והחיסכון בזמן שיפוטי.

כעת אפנה למספר מקרים שנסיבותיהם רחוקות יותר מנסיבות עניינו, אך בכל זאת ניתן ללמוד מהם, באופן כללי, על מדיניות הענישה הנוהגת:

204.10. **בעניין אסון הר הרצל** נידונה תאונה שאירעה ברחבת הטקסים בהר הרצל בירושלים, כאשר במהלך חזרה של חיילי צה"ל לקראת טקס הדלקת המשואות בערב יום העצמאות, קרס מבנה שהוקם במקום כדי לשאת ציוד תאורה, הגברה והקרנה, ונלכדו תחתיו מספר חיילים שלא הצליחו להימלט. התאונה גרמה למותה של קצינה ולחבלות קשות בשניים נוספים. שלושה נאשמים הורשעו במהלך בירור האשמות, לגבי אחד בוטל האישום, ושניים נוספים הורשעו לאחר ניהול הוכחות.

נאשמים 5 ו-6 הורשעו לאחר ניהול הוכחות בעבירה של גרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק, ובשתי עבירות של חבלה ברשלנות, לפי סעיף 341 לחוק. נאשם 5 היה מהנדס מנוסה וותיק, אשר קיבל על עצמו לתכנן את המבנה כדי להבטיח את תקינותו ויציבותו. נאשם 6 קיבל על עצמו וביצע בפועל את תפקיד יועץ הבטיחות של הטקס, תפקיד אותו מילא לאורך שנים טרם שנת האסון.

בית המשפט קבע מתחם עונש הולם הנע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל. בהתאם, גזר על נאשם 5 400 שעות של"ץ, מאסר מותנה ופיצויים בגובה 5,000 ש"ח לכל אחד מהנפגעים, לרבות עזבון המנוחה, ועל נאשם 6 גזר 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר מותנה ופיצויים בסך 4,500 ש"ח לכל אחד מהנפגעים, לרבות עזבון המנוחה. יוער כי בית המשפט הטיל תשלום פיצויים גם על הנאשמים הנוספים שהורשעו בפרשה בגובה של 46,000 ש"ח לכל אחד מהנפגעים, לרבות עזבון המנוחה.

לעניין עונשו החריג של נאשם 5 קבע בית המשפט כי הסטייה המשמעותית נעשתה בשל מצבו הבריאותי והנפשי הקשה של נאשם 5, כפי שעלה מהתרשמותם של קצינת המבחן, חוות הדעת של הפסיכיאטר המחוזי וחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות.

בע"פ (מחוזי י-ם) 12107-09-18 **אורן אהרן ורשבסקי נ' מדינת ישראל** (נבו 06.01.2019) נידון, בין היתר, ערעורם של נאשמים 5, 6 והמאשימה על גזר הדין. במסגרת ערעורו של נאשם 6 הגיעו הצדדים להסדר לפיו נאשם 6 יחזור בו מערעורו על הכרעת הדין ויגזרו עליו **6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ופיצוי בסך 10,000 ש"ח.**

ערעורו של נאשם 5 על חומרת העונש נדחה ואילו ערעור המדינה התקבל, כך שהוטלו עליו **9 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.**

204.11. ברע"פ 8646/20 **עותניאל מדר נ' מדינת ישראל** (נבו 30.12.2020) נדחתה בקשת רשות ערעור של המבקש, בעל עבר פלילי בתחום התכנון והבניה בגין ביצוע עבודות ללא היתר, שהורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק, ובעבירת חבלה ברשלנות, לפי סעיף 341 לחוק. בנסיבות המקרה שימש המבקש כמהנדס קונסטרוקציה והוזמן לבדוק גופי תאורה באולם אירועים. בין הגופים היה גם גוף תאורה לא תיקני ששימש כגוף התאורה המרכזי במקום, ואשר נבנה על ידי אחראי התאורה באולם, באישור בעלי האולם, על אף שלא הייתה בידיו השכלה הנדסית. אף שאחראי התאורה לא הבהיר כי המתקן תוכנן והותקן על ידו, גם המבקש נמנע

מבירור מי תיכנן אותו, לא הבהיר כי הוא לא היה מורשה לבחון את תקינות גוף התאורה, ולא ערך את הבדיקות הנחוצות לאישור בטיחות. בסמוך לאחר הבדיקה שערך, מסר המבקש לאחראי התאורה אישור לפיו גוף התאורה אינו מהווה סכנה. במהלך אירוע קרס גוף התאורה וגרם למותה של אחת ממשתתפות האירוע ולפציעתם של 17 אנשים נוספים. **המבקש נידון ל-10 חודשי מאסר בפועל.**

בהקשר זה יש מקום להביא את דברי כבוד השופט אלרון בפסק הדין: "...בעלי מקצוע המופקדים על בטיחות הציבור נדרשים לנקוט במשנה זהירות בטרם הם מאשרים את תקינותו של מתקן העלול להוות סכנה לשלום הציבור. לא ניתן להשלים עם מצב שבו איש מקצוע מוסמך מאשר את תקינותו של מתקן זה או אחר מבלי שהשלים את בדיקתו כנדרש, ועליו לצפות את האפשרות כי התנהלות רשלנית מעין זו עלולה לגבות את חייהם של אחרים".

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה וקביעת מתחם העונש ההולם

205. בקביעת מתחם העונש ההולם יש לשקול את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

206. אף שבענייננו מדובר באירוע אחד ובמסכת אירועים כללית אחת והנאשמים הורשעו בעבירות דומות (נאשמים 1, 2 ו-4 בעבירת מעשה פזיזות ורשלנות באש ובחומר לקיח ונאשמים 6 ו-7 בעבירת גרם חבלה ברשלנות), הרי שעקרון ההלימה מחייב לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הספציפיות לכל נאשם, לרבות מידת אשמתו, טיב התרשלנותו, עוצמתה ותרומתה לתוצאה, ובהתאם לקבוע ביחס לכל נאשם מתחם עונש הולם ספציפי לו.

207. למען הנוחות, ומאחר שקיימות נסיבות רבות, לחומרה ולקולה, הקשורות בביצוע העבירות הנוגעות לכלל הנאשמים, אבחן תחילה נסיבות אלה, ולאחר מכן אבחן את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות הנוגעות לכל נאשם באופן פרטני.

208. ראשית, במסגרת השיקולים לקולה, יש מקום להזכיר שוב כי הנאשמים הורשעו בעבירות שהיסוד הנפשי שבבסיסן הוא רשלנות, שכאמור, הינו יסוד נפשי בעל דרגת אשם נמוכה במשפט הפלילי, אשם אובייקטיבי. בהתאם, אין חולק כי לא הייתה כל כוונה פלילית מצד מי מהנאשמים לגרום לתאונה או לתוצאותיה, והם גם לא הפרו במודע חוקים או תקנות. כמו כן, רשלנות הנאשמים הייתה בתחום המקצועי, והנאשמים לא ביצעו את העבירה אגב ביצוע עבירות או הפרות דין אחרות.

209. עוד יש לשקול לקולה כי הנאשמים עברו את העבירות על פי רוב על דרך המחדלים, ולא על דרך המעשים, דבר שיש בו כדי להפחית במידת מה את חומרת הנסיבות. לצד זאת, חומרת המחדלים של כלל הנאשמים, היקף הפרת חובות הזהירות מצדם ועוצמת רשלנותם מצמצמים את המשמעות שניתן להעניק לכך שהעבירות נעברו על דרך המחדלים.

210. בנוסף, יש מקום לשקול לקולה גם את חלקו של ט.ח., התלמיד שביצע את ניסוי הסירה במקרה דנן, ביחס לתאונה ולתוצאותיה הקשות. אין חולק כי ט.ח. ביצע את הניסוי באופן לקוי ובניגוד להנחיות שקיבל בהכשרה המקדימה, ובכך היה הגורם הישיר לתאונה. יחד עם זאת, אני סבור שאין מקום לתת לנתון זה משקל רב מדי לקולה, מאחר שקיימים הבדלים מהותיים ורלוונטיים בין רשלנותו של ט.ח. לבין רשלנותם של הנאשמים. כפי שצוין בהכרעת הדין, אף אם מעשיו של ט.ח. היוו את הסיבה הישירה לחבלות שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה, הרי שט.ח. היה תלמיד קטין בעת האירוע, אשר פעל במסגרת פעילות של המוסד החינוכי בו למד ומטעמו, והיה נתון למרותם של האחראים עליו מטעם

המוסד החינוכי אורט, וביניהם נאשמים 1, 2 ו-4, אשר קבעתי כי היה עליהם לצפות את האפשרות הסבירה שט.ח. יפר את הוראות הניסוי שנמסרו לו.

211. כמו כן, יש לשקול לקולה את העובדה כי האחריות לכך שלא מונה לאירוע "מנהל-על" אחד שיהיה אחראי לכלל האירוע, ולנושא הבטיחות בפרט, ולכך שלא נקבעו בין המעורבים השונים "גבולות גזרה" חדים וברורים של אחריות, בפרט בתחום הבטיחות, אינה רובצת לפתחו של מי מהנאשמים, ולפחות חלק מהאחרים לכך לא הועמדו לדין. לצד זאת, יש להדגיש כי אין בכך כדי להפחית משמעותית מרשלנותם של הנאשמים לנוכח התעלמותם מהשתלבות גורמי הסיכון, לנוכח הסתמכותם באופן עיוור על פועלם של אחרים ללא כל בסיס והצדקה, לנוכח התנערותם מאחריות ו"גילגולה" על אחרים, לנוכח הימנעותם מהפעלת שיקול דעת בטיחותי בסיסי לאירוע ולבטיחותו והימנעותם מקיום שיח בטיחותי, ולנוכח היעדר הבנה והיכרות מספקת מצידם עם חובות הזהירות שחלות עליהם, אשר חייבו אותם בזמן האירוע. כאמור בהכרעת הדין, דווקא אי מינוי "מנהל על" אחד והיעדר חלוקות אחריות ברורה בין המעורבים השונים חייבו אותם לנקוט במשנה זהירות ולהקפיד הקפדה יתרה, במיוחד בתחום הבטיחות, וככל שמי מהם סבר שהוא אינו כשיר לעמוד בחובותיו היה עליו להודיע על כך לממוניו ולסרב ליטול על עצמו את התפקיד.

212. בנוסף, יש לשקול לקולה כי היו גורמים נוספים, פרט לנאשמים, שהתרשלו במקרה דנן ושרשלנותם תרמה גם היא לקרות האירוע במידה מסוימת, אך לצד זאת יש להבהיר ולהדגיש, כפי שפורט בהכרעת הדין, כי איש מאותם גורמים לא התרשל באותה המידה והעוצמה כפי שהתרשלו הנאשמים וכי רשלנותם של אותם גורמים, בשונה מרשלנות הנאשמים, לא עולה כדי רשלנות פלילית.

213. לחומרה יש לשקול תחילה את הנסיבות הייחודיות והתקדימיות של האירוע, ואת העובדה שהנאשמים כולם כשלו בקיום חובות הזהירות המוגברות שהוטלו עליהם בשל ייחודיות ותקדימיות זו. התאונה התרחשה במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים החב ברישיון עסק, שבמסגרתו ביצעו תלמידים קטינים פעילויות וניסויים מדעיים, לרבות ניסוי באש גלויה ובכוהל, בפני קהל רחב, לא ידוע, לא מוכר, מתחלף, מזדמן ורב גילאי, אשר כלל גם ילדים קטנים, שלהם מאפיינים ייחודיים, ואירוע זה הופק ונוהל על ידי רשת אורט, שהיא מוסד חינוכי, בפעם הראשונה בישראל. על אף שדובר באירוע ייחודי ותקדימי, על אף שהוא הופק ונוהל על ידי רשת אורט לראשונה בישראל ולכן חייב היערכות מוגברת והקפדה יתרה, על אף שבאירוע השתלבו גורמי סיכון מעולם הפדגוגיה, החינוך והילדים בגורמי סיכון מעולם הפקת האירועים רבי המשתתפים, על אף שלא מונה לאירוע "מנהל-על" אחד שיהיה אחראי לכלל האירוע, ולנושא הבטיחות בפרט, ועל אף שלא נקבעו בין המעורבים השונים משני העולמות "גבולות גזרה" חדים וברורים, בפרט בתחום הבטיחות - כלל הנאשמים, שהיו אחראים לאירוע ולבטיחותו, התעלמו מהשתלבות גורמי הסיכון האמורים, הסתמכו באופן עיוור על פועלם של אחרים ללא כל בסיס והצדקה, התנערו מאחריות ו"גילגלו" אותה זה על זה, ועל גורמים חיצוניים, לא הפעילו כל שיקול דעת בטיחותי בסיסי לאירוע ולבטיחותו, לא קיימו כלל שיח בטיחותי ממשי, ונעדרו הבנה והיכרות מספקת עם חובות הזהירות שחלות עליהם ושחייבו אותם בזמן האירוע.

214. עוד יש לשקול לחומרה כי עסקינן בניסוי מדעי שהיה כרוך בשימוש באש גלויה ובכוהל, שהוצג בפעילות פתוחה לקהל הרחב, על ידי תלמידים קטינים בכיתה י"א, ללא פיקוח צמוד של מורה או מבוגר אחר, שהוצג לקהל הרחב מחוץ למסגרת החינוכית לראשונה, כשהמשתתפים בארגון האירוע אינם ממסגרת אורגנית אחת ולחלקם כלל אין הכרות מוקדמת זה עם זה, כשהפעילות מתבצעת לאורך יום שלם באופן חזרתי, כשאופי הקהל המיועד אינו ידוע ומדובר בקהל מתחלף, וכשגיל הקהל אינו מוגבל. כל אלה חייבו בהכרח הפעלת אמצעי זהירות מוגברים במיוחד מצד הנאשמים, שהיו חסרי ניסיון ממשי קודם בארגון אירועים דומים בישראל.

215. כמו כן, יש לשקול לחומרה, את התמונה העגומה שהצטיירה במסגרת הכרעת הדין ולפיה, מעבר לטעותו הברורה של התלמיד הקטין שהציג את הניסוי שגרם לתאונה המצערת, התאונה נושא גזר דין זה היא פרי באושים מקומם של

רשלנות ממשית ומתמשכת, התעלמות מסוגיית הבטיחות והיעדר הפעלת שיקול דעת בטיחותי בסיסי מצד האחראים לאירוע ולבטיחותו ומצד האחראים על תוכן הפעילויות ועל התלמידים המציגים, קרי הנאשמים; של היעדר הבנה והיכרות מספקת של הנאשמים האחראים לאירוע ולבטיחותו עם חובות הזהירות שחלו עליהם וחייבו אותם באירוע; של התעלמות מוחלטת מנורות אזהרה שדלקו באור בזהירות ביחס לסיכונים הבטיחותיים הכרוכים בהצגת הניסוי המדובר באירוע; של "תרבות הסמוך" - בדמות "הסתמכות עיוורת" על ניסיון קודם בלתי רלוונטי ודבקות פסולה במנטרה מקוממת לפיה ניסוי באש ובכוהל המבוצע על ידי תלמידים קטנים אינו מסוכן ויהי מה, בכל תנאי ונסיבה, ובדמות "הסתמכות עיוורת" על פעולתם של אחרים ללא בסיס והצדקה לכך; ושל התנערות מאחריות ו"גלגול" אחריות מצד האחראים לאירוע ולבטיחותו ומצד האחראים לתוכן הפעילויות ולתלמידים המציגים - זה על זה, ועל גורמים חיצוניים שונים.

כפי שנקבע בהכרעת הדין, כל אחד מהנאשמים המורשעים היה אחראי, בהתרשלותו הוא, במעשיו ובמחדליו, ליצירת התנאים ההכרחיים לרשלנותם של הנאשמים האחרים, אשר לא הייתה דבר שלא ניתן לצפותו. כך, פעולתו של כל נאשם מורשע היוותה חוליה הכרחית בשרשרת האירועים שהובילה לתאונה, והכשירה את הקרקע לרשלנות הנאשמים האחרים, כאשר פעולתו מצטברת לפעולותיהם של שאר הנאשמים.

216. בנוסף, יש להעניק משקל רב ביותר לחומרה לנזק העצום שנגרם בפועל לקטנים נפגעי העבירה ולמשפחותיהם, ולנזק שהיה עלול להיגרם. כפי שפרטתי בהרחבה לעיל, מכתב האישום, מהמסמכים שהוגשו במסגרת דיוני ההוכחות בהסכמה, ומעדויות הורי הקטנים נפגעי העבירה עולה חומרתן היתרה של הכוויות והחבלות שנגרמו לנפגעי העבירה הקטנים, הן מבחינת הכאב, הסבל והאימה שנגרמו, נגרמים ויגרמו להם בעתיד, הן מבחינת המורכבות והקושי שבטיפול בפגיעות אלה, והן מבחינת ההתמודדות והמשך ההתמודדות עם הפגיעות הפיזיות והנפשיות מרגע התאונה ולמשך כל חייהם, לרבות הטראומה והפוסט-טראומה, החרדות, הסינטיים, אובדן הילדות ואתגרי ההתבגרות, חורבן חיי החברה והקשיים העצומים ביחסים הבין-אישיים.

כדי לא להאריך בשנית, אפנה בהקשר זה לאמור לעיל בדבר החומרה והיקף הפגיעות והנזקים, הפיסיים, הנפשיים, המשפחתיים, הזוגיים, התעסוקתיים, הכלכליים והאחרים, שנגרמו לקטנים נפגעי העבירה, להוריהם, ולמעגלי המשפחה והחברים והקרובים אליהם כתוצאה ממעשי הנאשמים. יחד עם זאת, יש מקום להזכיר ולהדגיש את מיקומן של הפגיעות והחבלות על פניהם של הקטנים ובחלקים העליונים של גופם, שנגרמו כתוצאה מאי התחשבות במאפייניהם הייחודיים של קטנים באירוע, לרבות גובהם הנמוך, אשר מנציחה את הפגיעה באופן תמידי והיא נוכחת, ותהא נוכחת, כל העת ובכל שלב עתידי בחייהם של הקטנים, הן בעיני הקטנים נפגעי העבירה עצמם והן בעיני כל מי שפוגש ויפגוש אותם, מבלי שתהיה להם אפשרות להימלט ממנה.

יתרה מכך, היות והקטנים נפגעי העבירה נפגעו בעת שהיו ילדים קטנים, המשמעות של הפגיעה היא עצומה והרסנית, על ילדותם, על התבגרותם ועל בגרותם. כפי שעלה מדברי לימור, אימם של הקטנים י.ל. ו.ל., בעדותה לעונש - האסון פגש את נפגעי העבירה והמשפחה בתור ילדים, הוא פוגש אותם כעת בתור נערים, תוך שהוא מלווה במחירים חדשים שהם טרם הכירו, והם אינם יודעים כיצד הוא יפגוש אותם בעתיד בתור גברים צעירים, ומה יהיה מחירו בהמשך.

עוד יש לשוב ולהדגיש במסגרת שיקול זה כי היקף הנזק אינו מוגבל אך לקטנים נפגעי העבירה עצמם, והיקף ההתמודדות עם הפגיעה נרחב ביותר והוא כולל מעגלים רבים ורחבים, בעלי השפעה אדירה, גם על הורי הקטנים נפגעי העבירה, משפחותיהם וחבריהם הקרובים. בהקשר לפגיעה הקשה בהוריהם של נפגעי העבירה יש להוסיף את הסבל העצום שחוו אימהות הקטנים בעת האירוע עצמו, עת נאלצו לחזות באש אוזת בילדיהם הקטנים, ולימור אף נאלצה להתמודד עם הבחירה האיומה למי מילדיה עליה לסייע תחילה; את תחושת החרדה העצומה בימים הראשונים כאשר נשקפה סכנת חיים לאחד הילדים; את הרצון התמידי להקל על הכאב האינסופי של הילדים ולהגן עליהם מפני

המציאות הקשה והבלתי נמנעת; את תחושות חוסר האונים, הכישלון ההורי והאשמה שמלוות את ההורים (ללא הצדקה אובייקטיבית, כמובן); את הפסקת החיים האישיים, המשפחתיים, הזוגיים והחברתיים הרגילים ומעבר לחיים כמעט סיעודיים; ואת הרס העתיד המשפחתי שהפך להיות ממוקד בטיפול בילדים.

217. יש לשקול לחומרה גם את הקלות הרבה שבה היה ניתן למנוע את הנזק במקרה דנן. מניעת הנזק הייתה פשוטה יחסית ולא דרשה השקעת משאבים ניכרת מצד הנאשמים. ניתן היה להחליט שלא לכלול את ניסוי הסירה במסגרת אוהל אורט ויריד המדע, מבלי לפגוע במימוש מטרות האירוע בכלל ומבחינת אורט בפרט (כעולה מהתכתבות ניו יורק ניסוי הסירה כלל לא היה הכרחי). ניתן היה להחליט על הוספת מורה מקצועי שיפקח וישיג בצמידות על אופן ביצוע ניסוי הכולל אש גלויה וכוהל על ידי תלמידים במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים. ניתן היה להתקין אמצעי מיגון, הפרדה או הרחקה בין הקהל לבין הניסוי, וליצור הגבהות שיאפשרו לילדים קטנים לצפות בביצוע הניסוי ממרחק בטוח. וניתן היה לפעול בדרכים נוספות אחרות, שאת חלקן מניתי במסגרת הכרעת הדין. בהקשר זה אף חשוב לשוב ולהזכיר כי מטרת האירוע מבחינת אורט הייתה בעיקרה שיווקית-מיתוגית, וכי ניתן היה להשיג מטרה זו בקלות גם ללא הכללת ניסוי הסירה. בהתאם, לקיחת הסיכון על ידי הנאשמים בנסיבות אלה עלתה באופן ניכר ביותר על התועלת שצמחה ממנו, בוודאי בשים לב לחשיבות הערך העליון של קדושת החיים ושמירת הגוף.

218. לנוכח כלל האמור לעיל, לאחר בחינת מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים במקרה דנן, לאחר בחינת הענישה הנוהגת במקרים דומים, לאחר עריכת איזון בין הנסיבות לחומרה ולקולה הקשורות בביצוע העבירות ואשר משותפות לכלל הנאשמים, ובטרם אתיחס לנסיבות ביצוע העבירה הקונקרטיות לכל נאשם ולמתחם העונש ההולם בעניינו - סבורני כי, באופן כללי, מתחם העונש ההולם ביחס לאירוע דנן נע בין עונש מאסר על תנאי, לצד עונשים נלווים, לבין מספר חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.

נאשמת 1

219. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הנוגעות באופן ספציפי לנאשמת 1, בנוסף לנסיבות המשותפות לעיל, יש לשקול לחומרה את רשלנותה הממשית והנכבדה; את חלקה המשמעותי והמרכזי בתכנון, ארגון, ניהול והפקת יריד המדע ואוהל אורט, כמנהלת האירוע בפועל וכמפיקה העליונה שלו, הן כלפי יתר האחראים על האירוע והן כלפי גורמי חוץ, ואת אחריותה במסגרת תפקיד זה, לרבות בתחום הבטיחות, והכל כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין; את ידיעתה (לחילופין מכוח עצימת עיניים) שבאוהל אורט עתיד להתבצע ניסוי הכולל שימוש באש וכוהל על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא ידוע ורב גילאי, הכולל גם קטינים, וזאת ללא פיקוח צמוד של מבוגר; כי על אף שהייתה חסרת ניסיון ממשי קודם בארגון אירוע מעין זה, היא לא הקפידה הקפדה יתרה, בעיקר בתחום הבטיחות; את מידת יכולתה לצפות את משמעות רשלנותה; וכי היא לא העבירה את כל המידע שהיה בידיה לגורמים הרלוונטיים, וכלל לא נתנה דעתה לשאלות בטיחותיות שעולות, או עשויות לעלות, במסגרת האירוע אותו היא ניהלה והפיקה, לא הפעילה שיקול דעת בטיחותי, לא קיימה שיח בטיחותי עם כלל הגורמים ולא ווידאה שתכני הפעילויות נבחנים בטיחותית.

220. מנגד, יש לשקול לקולה כי נאשמת 1 לא הייתה אחראית באופן ישיר על הפעילויות שבוצעו במסגרת האירוע; את קביעתי בהכרעת הדין כי יש לראות את נאשמת 1 לחילופין כמי שהייתה מודעת בפועל לשימוש באש וכוהל באוהל אורט על בסיס "עצימת עיניים" (ור' בהקשר זה סעיפים 1329-1341 בהכרעת הדין); וכי נאשמת 1 הקצתה תקציבים ושכרה בשם אורט את שירותיו של נאשם 6, אשר שכר את שירותיהם של חברת מסטרמן ונאשם 7 וכן מהנדס נוסף, לצורך הפקת יריד המדע והשגת האישורים הנדרשים, לרבות רישיון העסק, הגם שהתרשלה בהעברת המידע החיוני לנאשם 6, שהיה בידה.

221. לצד זאת, כאמור, אין בידי לקבל את הטענה כי מחדלה של נאשמת 1 "אינו מחדל מלא" או כי מדובר בהתרשלות נקודתית. אף אם, במסגרת תכנון האירוע, הפקתו וניהולו, נאשמת 1 ביצעה פעולות אופרטיביות רבות נוספות כנדרש ופעלה במקצועיות וביסודיות, אין בכך כדי למזער או לעמעם את התרשלותה הממשית והנכבדה בתחום בטיחות האירוע.

בנוסף, הקביעה כי מודעותה לקיומם של אש ושל כוהל באירוע התבססה על "עצימת עיניים" ולא על ידיעה פוזיטיבית בפועל, מלמדת, מחד גיסא, כי התרשלותה שונה מהתרשלותו של מי שידע בפועל על קיומם וחדל מלפעול בנושא מבחינה בטיחותית, אך מאידך גיסא היא גם מלמדת על כך שנאשמת 1 עצמה את עיניה לנוכח חשד ברור שעמד לפניה לשימוש באש ובכוהל באוהל אורט וחדלה מלפעול לבידור בטיחותי של חשד זה. נוסף לכך, היא אף נמנעה מהעברת כל המידע בנוגע לאש ולכוהל שהיה בידיה לגורמים הרלוונטיים. לנוכח תפקידה המרכזי והמשמעותי כמנהלת האירוע בפועל וכמפיקה העליונה שלו, והאחריות והסמכות הנלוות לו, מחדלים אלו הם משמעותיים ונכבדים כך שיש בהם כדי לשלול את הטענות שחלקה ביחס לנאשמים האחרים לא היה גדול במיוחד ושרשלנותה הייתה כפסע מרשלנות אזרחית.

222. בהתאם לאמור אני סבור **כי מתחם העונש ההולם ביחס לנאשמת 1 בענייננו נע בין מספר נמוך של חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית, לבין 7 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.**

223. במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

נאשמת 2

224. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הנוגעות באופן ספציפי לנאשמת 2, בנוסף לנסיבות המשותפות לעיל, יש לשקול לחומרה את רשלנותה הממשית והנכבדה, המצויה ברף חומרה גבוה של עבירת הרשלנות בה הורשעה; את חלקה המשמעותי, המרכזי והנרחב כאחראית מרכזית מטעם מפ"ה לתכנון, ארגון, ניהול והפקת יריד המדע ואוהל אורט, ואת אחריותה הישירה, ב"מעגל האחריות הראשון", במסגרת תפקיד זה על התכנים ועל התלמידים המציגים, לרבות בתחום הבטיחות, והכל כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין; את היותה האחראית להכללת ניסוי הסירה במסגרת אוהל אורט, כשהיא יודעת שמשמעות החלטה זו היא שיבוץ ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובחומרים דליקים, במסגרת אירוע ציבורי, באוהל, על ידי תלמידים קטינים, בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה וללא פיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו; את היכרותה עם ניסוי הסירה, מרכיבי והשימוש באש ובחומרים לקיחים במסגרתו; את נורות האזהרה הבהקות שהיו חייבות להידלק אצלה בנוגע להשלכות הבטיחותיות והמסוכנות האפשריות של ביצוע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובכוהל באוהל, במרחב ציבורי, במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים הפתוח לקהל הרחב, לנוכח התכתבות ניו יורק וחלקה בה, ואת התעלמותה מנורות אזהרה אלו; את ידיעתה כי השאלות הבטיחותיות שעלו במסגרת התכתבות ניו יורק נותרו ללא מענה, לא נבחנו, ולא הועברו לבחינה של הגורמים הרלוונטיים טרם החליטה לכלול את ניסוי הסירה באירוע, ואת החלטתה לכלול בכל זאת את הניסוי באירוע; את יכולתה למנוע את תוצאות התאונה המצערת ללא השקעת מאמצים או משאבים מיוחדת ומבלי לסכל את מטרת האירוע מבחינת אורט; ואת מידת יכולתה לצפות את משמעות רשלנותה.

225. מנגד, יש לשקול לקולה כי לנאשמת 2 לא היה עבר מקצועי בתחום המדעים וכי היא כללה את ניסוי הסירה על דעתו המקצועית של נאשם 4, אשר שימש גורם מקצועי בכיר בתחום זה באורט. בנוסף, יש לשקול כי נאשמת 2 ביצעה פעולות רבות ושונות לשם קיום האירוע בצורה מקצועית, ובכלל זה גם דאגה לקיום הכשרות לתלמידים שהציגו את הניסויים וכן העבירה לנאשמת 1 את רשימת הניסויים והפעילויות ואת רשימת הציוד לפעילויות ולניסויים, אשר כללה גם את הדרישה ל-40 קופסאות גפרורים ו-10 ליטר של כוהל. כמו כן, לאחר קרות המקרה דנן סירבה נאשמת 2 להמשיך

ולקחת חלק בפרויקט הקניונים, וכן, בעקבות דרישתה ביחד עם נאשם 4, מינתה רשת אורט יועץ בטיחות קבוע אשר מלווה כיום כל פעילות מטעם מפ"ה.

226. לצד זאת, אין בידי לקבל את הטענה כי עוצמת רשלנותה של נאשמת 2 פוחתת משמעותית מכיוון שהייתה גורם בלתי מנוסה בהפקת אירועים שלא הובהרו לו תחומי אחריותו, ומכיוון שלא מונה "מנהל על" לאירוע ולא נקבעו גבולות גזרה ברורים לאחריותם של המעורבים השונים באירוע. הגם שנאשמת 2 לא הייתה בעלת תפקיד בכיר בהנהלת אורט, והגם שאכן לא מונה "מנהל על" יחיד וברור לאירוע ולא נקבעו גבולות גזרה ברורים של אחריות, ועל אף שמחדלים אלו אינם רובצים לפתחה של נאשמת 2, אין בכך כדי להפחית משמעותית מהאמור לעיל בעניין התעלמותה מהשתלבות גורמי הסיכון, מהסתמכותה באופן עיוור על פועלם של אחרים ללא כל בסיס והצדקה, מהתנערותה מאחריות ו"גילגולה" על אחרים, מאי הפעלתה כל שיקול דעת בטיחותי בסיסי לאירוע ולבטיחותו והימנעותה מקיום שיח בטיחותי, ומהיעדרות הבנה והיכרות מספקת מצידה עם חובות הזהירות שחלות עליה, אשר חייבו אותה בזמן האירוע. דווקא חוסר הניסיון של נאשמת 2 בהפקת אירועים דומים חייב אותה לנקוט במשנה זהירות ולהקפיד הקפדה יתרה, במיוחד בתחום הבטיחות, וככל שסברה שהיא אינה כשירה לעמוד בחובותיה היה עליה להודיע על כך לממוניה ולסרב ליטול עליה את התפקיד.

227. בהתאם לאמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם ביחס לנאשמת 2 בענייננו נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית, לבין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.

228. במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

נאשם 4

229. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הנוגעות באופן ספציפי לנאשם 4, בנוסף לנסיבות המשותפות לעיל, יש לשקול לחומרה את רשלנותו הממשית והנכבדה, ואת העובדה כי על אף השכלתו האקדמאית, מומחיותו, ניסיונו המקצועי ובכירותו המקצועית באורט, כפי שפורטו בהרחבה בהכרעת הדין, הוא התרשל באופן ממשי וסטה מסטנדרט ההתנהגות המצופה ממנו. עוד יש לשקול לחומרה את תפקידו הניהולי המרכזי והמהותי בפרויקט הקניונים, ביריד המדע, באוהל אורט, ובהכנות אליהם, ואת אחריותו במסגרת תפקיד זה, לרבות בתחום הבטיחות, והכל כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין; את אחריותו להכללת ניסוי הסירה במסגרת אוהל אורט, כשהוא יודע, או צריך לדעת, שמשמעות החלטה זו היא שיבוצע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובחומרים דליקים במסגרת אירוע ציבורי, באוהל, על ידי תלמידים קטינים בפני קהל רחב, מזדמן, לא מוכר, לא ידוע ורב גילאי, הכולל קטינים, ללא השגחה וללא פיקוח צמוד של מורה מקצועי, או לכל הפחות מבוגר כלשהו; את היכרותו עם ניסוי הסירה, מרכיביו והשימוש באש ובחומרים לקיחים במסגרתו; את נורות האזהרה הבהקות שהיו חייבות להידלק אצלו בנוגע להשלכות הבטיחותיות והמסוכנות האפשריות של ביצוע ניסוי הכולל שימוש באש גלויה ובכוהל באוהל, במרחב ציבורי, במסגרת אירוע ציבורי רב משתתפים הפתוח לקהל הרחב, לנוכח התכתבות ניו יורק וחלקו בה, ואת התעלמותו מנורות אזהרה אלו; את ידיעתו כי השאלות הבטיחותיות שעלו במסגרת התכתבות ניו יורק ונותרו ללא מענה, לא נבחנו ולא הועברו לבחינה של הגורמים הרלוונטיים טרם הוחלט לכלול את ניסוי הסירה באירוע; את יכולתו למנוע את תוצאות התאונה המצערת ללא השקעת מאמצים או משאבים מיוחדת ומבלי לסכל את מטרת האירוע מבחינת אורט; ואת מידת יכולתו לצפות את משמעות רשלנותו.

230. מנגד, יש לשקול לקולה כי נאשם 4 לא היה אחראי באופן ישיר על התכנים ועל התלמידים המציגים, אלא באמצעות נאשמות 2 ו-3, וכי הוא לא לקח חלק פעיל בימי ההכשרות המקדימות שנערכו לתלמידים קודם לפרויקט הקניונים ויריד המדע ולא ידע שט.ח. לא היה מד"ץ. כמו כן, נאשם 4 ביצע פעולות שונות לשם קיום האירוע בצורה מקצועית. בנוסף, לאחר קרות המקרה דנן סירב נאשם 4 להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים, וכן, בעקבות

דרישתו ביחד עם נאשמת 2, מינתה רשת אורט יועץ בטיחות קבוע אשר מלווה כיום כל פעילות מטעם מפ"ה.

231. בהתאם לאמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם ביחס לנאשם 4 בעניינו נע בין מספר נמוך של חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית, לבין 7 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.

232. במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

נאשם 6

233. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הנוגעות באופן ספציפי לנאשם 6, בנוסף לנסיבות המשותפות לעיל, יש לשקול לחומרה את רשלנותו הנכבדה והממשית אשר נמצאת ברף הגבוה של עבירת החבלה ברשלנות; את חלקו המשמעותי, המרכזי והנרחב בתכנון, ארגון, ניהול והפקת יריד המדע ואוהל אורט כמפיק המקצועי בפועל, ש"ידו בכל יד כל בו", הן למול הגורמים באורט והן למול נאשם 7 והגורמים המאשרים, ואת אחריותו המרכזית, במסגרת תפקיד זה, לבטיחות האירוע, והכל כפי שפורט בהרחבה בהכרעת הדין; את היותו הגורם המקשר שבין אורט ואנשיה לבין נאשם 7, מהנדס הבטיחות של האירוע, והגורמים המאשרים; את היותו אחראי על כלל ההיבטים האירגוניים וההפקתיים של האירוע, לרבות השגת האישורים החוקיים הנדרשים לאירוע, ובכלל זאת היותו אחראי על כלל ההיבטים הבטיחותיים של הפקת האירוע, ובפרט על העברת הפרטים המלאים והמדויקים של תכני האירוע ושל החומרים שישמשו בהם לבחינה בטיחותית של גורמי המקצוע והגורמים המאשרים; את הימנעותו מלדעת באופן מפורט ומדויק, כמתחייב וכנדרש ממנו על פי הדין, הכללים, התקנים והדרישות המחייבות, מהן הפעילויות האינטראקטיביות, ההדגמות, הניסויים והפרויקטים המדעיים שעתידים להתבצע באוהל אורט, ומהם החומרים שעתיד להיעשות בהם שימוש במסגרתם, והימנעותו מלדרוש לקבל מידע חשוב זה והעדפתו להסתמך תחת זאת על המידע החלקי והחסר שהועבר לו; ואת מידת יכולתו לצפות את משמעות רשלנותו.

234. זה המקום להזכיר שוב כי מצאתי לזכות את נאשם 6 מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק מחמת הספק אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח, תוך שחוסר מודעותו האמורה נבעה אך מרשלנותו. עוצמת רשלנותו הייתה ממשית ונכבדה ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. לכן אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, ואין לראות בהרשעתו בעבירה המסווגת בדרגת חומרה פחותה כמלמדת על רף רשלנות נמוך יותר, אלא להפך.

235. מנגד, יש לשקול לקולה כי נאשם 6 ביצע פעולות רבות ושונות לשם קיום היריד בצורה מקצועית ובטוחה, הן מול אנשי אורט והן מול נאשם 7, ובכלל זה הוא שכר את שירותי חברת מסטרמן, שם עבד נאשם 7, לשם ייעוץ בטיחותי לאירוע ולצורך הכנת תכנית בטיחות לאירוע. כן יש לשקול, כי נאשם 6 לא נחשף לנורות האזהרה הבטיחותיות שעלו במסגרת יריד ניו יורק, וכי הכיר את חוזר מנכ"ל משרד החינוך הרלוונטי.

236. בהתאם לאמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם ביחס לנאשם 6 בעניינו נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית, לבין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.

237. במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

238. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הנוגעות באופן ספציפי לנאשם 7, בנוסף לנסיבות המשותפות לעיל, יש לשקול לחומרה את רמת רשלנותו הגבוהה של נאשם 7. על אף שנאשם 7 הורשע בעבירה של חבלה ברשלנות ולא בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות, כפי שהוסבר לעיל ובהכרעת הדין, רשלנותו של נאשם 7 הייתה נכבדה וממשית ביותר. על אף שהוא נשכר כבעל מקצוע מנוסה בתחום הבטיחות על מנת לשמש כמהנדס הבטיחות של האירוע וכעורך תכנית הבטיחות של האירוע, וככזה הוא היה האחראי הראשי לבטיחות האירוע, ועל אף שגורמים שונים, לרבות הגופים המאשרים, הסתמכו על עבודתו המקצועית בתחום הבטיחות, על המסמכים שערך והוגשו באופן רשמי, על הצהרותיו המקצועיות במסמכים אלו ועל חתימתו על מסמכים אלו שנועדה לאשר כי הוא אכן קיים את מלוא חובותיו על פי כל דין כמהנדס הבטיחות וכעורך תכנית הבטיחות של האירוע - הוא כשל באופן בסיסי במילוי חובותיו המקצועיות, כך שרשלנותו נמצאת ברף הגבוה של עבירת החבלה ברשלנות. עוד יש לשקול לחומרה את תפקידו כגורם המקצועי העיקרי האחראי בתחום הבטיחות, הן מול הגורמים באורט והן מול נאשם 6 והגורמים המאשרים; את העובדה שחריף ניסיונו הקודם כמהנדס בטיחות של אירועים רבי משתתפים, הוא התרשל באופן ממשית ביותר בקיום חובותיו במסגרת תפקידו באירוע דנן; את אי עמידתו בחובה הבסיסית של תפקידו ושל אחריותו כמהנדס הבטיחות של האירוע - לבחון באופן אקטיבי ופוזיטיבי את בטיחות האירוע על כל היבטיו, לרבות התכנים, הפעילויות, האביזרים והחומרים שיכללו בו; את פעולתו מתוך נקודת מוצא נפסדת לפיה חובותיו על פי דין כמהנדס בטיחות מצומצמות לאין שיעור מכפי שהן מוגדרות בפועל בדין, בנהלים, בכללים, בהנחיות ובדרישות של הגורמים המאשרים, שחובה היה עליו להכירם והוא עצמו אישר שידע עליהם בפועל; את החלטתו לצמצם על דעת עצמו את חובותיו רק לאלו שתואמות את כישוריו ויכולותיו לפי הבנתו; את עריכת תכנית הבטיחות של האירוע בצורה לקויה, חסרה ורשלנית, ובניגוד לכללים המחייבים, והגשתה לגורמים המאשרים, בחתימתו ובהצהרתו על נכונות הדברים; את העובדה שכישלונם הבסיסי של נאשם 7 בעמידה בחובות הזהירות המוטלות עליו סיכן באופן ממשית את משתתפי יריד המדע ואוהל אורט ואת הקהל המבקר, סיכון שאף התממש, למרבה הצער; ואת מידת יכולתו לצפות את משמעות רשלנותו.

239. יודגש כי דווקא הבנתו של נאשם 7 כי כישוריו ויכולותיו המקצועיים מוגבלים ביחס לנדרש ממנו חייבה אותו לנקוט במשנה זהירות ולהקפיד הקפדה יתרה במיוחד, בשל היותו האחראי הראשי על בטיחות האירוע, וככל שסבר שהוא אינו כשיר לעמוד בחובותיו היה עליו להודיע על כך לממוני ולסרב ליטול על עצמו את התפקיד.

זאת ועוד, יש לשקול לחומרה גם את דבריו של נאשם 7 בעדותו במהלך שמיעת הראיות בתיק ואף בדברו האחרון בפני במסגרת הטיועונים לעונש בדבר היקף חובותיו והגדרת תפקידו כמהנדס בטיחות, אשר מלמדים, למרבה הצער, על עקביות ועל דבקות בתפיסה המקצועית השגויה מהיסוד של תפקיד מהנדס הבטיחות.

240. זה המקום להזכיר שוב כי מצאתי לזכות את נאשם 7 מעבירת רשלנות פלילית לפי סעיף 338(א)(3) לחוק מחמת הספק אך ורק מכיוון שלא התקיים בעניינו התנאי המקדים והנפרד הנדרש לצורך תחולת הסעיף, שעניינו החזקה מודעת באש או בחומר לקיח, תוך שחוסר מודעותו האמורה נבעה רק מרשלנותו. עוצמת רשלנותו של נאשם 7 הייתה ממשית ונכבדה ואילו היה מודע להחזקת האש או החומר הלקיח באירוע אין ספק שניתן היה להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. לכן אין חשיבות רבה לכך שהורשע בעבירה לפי סעיף 341 לחוק ולא בעבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, ואין לראות בהרשעתו בעבירה המסווגת בדרגת חומרה פחותה כמלמדת על רף רשלנות נמוך יותר, אלא להפך.

241. מנגד, יש לשקול לקולה כי אורט שכרה את שירותיה של חברת מסטרמן, שנאשם 7 היה שכיר בה, וכי הממונה עליו בחברת מסטרמן היה פעיל בתכנון ובפעילות, ועיקר המידע מנאשם 6 עבר דרכו. כמו כן, יש לשקול את החוסר ברגולציה מתאימה ומספקת בתחום הנדסת הבטיחות, בכלל, ובאירועים רבי משתתפים בפרט, כפי שפורט בהכרעת

הדין.

242. בהתאם לאמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם ביחס לנאשם 7 בעניינו נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית, לבין 9 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים, לרבות פיצוי ממשי לנפגעי העבירה הקטינים.

243. במקרה דנן לא מצאתי נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם, לחומרה או לקולה.

רכיבי ענישה נלווים להם עתרה המאשימה

פיצוי לנפגעי העבירה

244. המאשימה עתרה לחייב את כל אחד מהנאשמים בסכום הפיצוי המקסימלי הקבוע בחוק לכל נפגעי העבירה.

245. מנגד, באי כוח הנאשמים טענו כי ככל שיוחלט להטיל פיצוי על הנאשמים, עתירת המאשימה להטלת סכום פיצוי מקסימלי היא מופרזת וקיצונית, ואינה עולה בקנה אחד עם הפסיקה הנוהגת בעבירות אלו. עוד טענו כי לנוכח הגשתן של תביעות אזרחיות כנגד הנאשמים, במסגרתן ייפסקו פיצויים בהתאם להערכה מקצועית ומדויקת של הנזקים, הרי שאין מקום לפסיקת פיצוי גבוה במיוחד במסגרת ההליך הפלילי, בין היתר מכיוון שלבית משפט זה אין כלים להערכת הנזק וגובה הפיצוי ההולם ומכיוון שלא הוגשו מסמכים עדכניים ומדויקים לצורך קביעות אלה. בהתאם ביקשו באי כוח הנאשמים כי ככל שיוטלו פיצויים, עליהם להיות סמליים.

246. הסמכות לפסוק פיצוי לנפגע עבירה בהליך הפלילי מעוגנת בהוראת סעיף 77 לחוק, אשר קובעת כי סכום הפיצוי המרבי שניתן להטילו כיום עומד על סכום של 258,000 ש"ח.

247. כידוע, ההלכה קובעת כי הפיצוי בהליך הפלילי הוא בעל אופי אזרחי ולא עונשי (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002)). מטרתו היא לזכות את נפגע העבירה בפיצוי מהיר על הנזק או הסבל שנגרמו לו בשל העבירה, מבלי שייאלץ לכתת רגליו להגשת תביעה אזרחית. לצד זאת, ובניגוד לדין האזרחי, הסכום המרבי אותו ניתן לפסוק מוגבל וקבוע בסעיף 77(א) לחוק, ופסיקת הפיצוי אינה דורשת הוכחה מדויקת של הנזק שנגרם לנפגע העבירה, והיא נפסקת על בסיס אומדן, בהתאם להתרשמות בית המשפט (דנ"פ 3319/21 פלוני נ' פלוני (נבו) 04.08.2021). משכך, פסיקת פיצוי בהליך הפלילי מתבססת על רמת הענישה הנוהגת בעבירות דומות ועל אומדן כללי שעורך בית המשפט לנתוני הפגיעה והנזק שהוצגו לו.

248. באשר לפסיקה הנוהגת - המאשימה לא הגישה פסיקה המלמדת על מקרים דומים קודמים בהם הוטל על נאשם סכום הפיצוי המקסימלי הקבוע בחוק. עיון בפסיקה הנוהגת במקרים דומים מלמד כי גם במקרים בהם נגרמו נזקים חמורים וכבדים סכום הפיצוי שנפסק אינו מגיע בדרך כלל לסכום המקסימלי הקבוע בחוק. על כן, חרף ייחודיות המקרה וחרף חומרת הפגיעה והנזקים שנגרמו לנפגעי העבירה הקטינים ולמשפחותיהם, אין בפסיקה הנוהגת בסיס לעתירתה של המאשימה. משכך, ובהיעדר הגשת ראיות אודות ההיקף הממוני המדויק של הערכת הנזק והפגיעה, אין מקום להיעתר לעתירת המאשימה.

249. לצד האמור, אין ספק כי רשלנותם של הנאשמים גרמה לנזקים כבדים מאוד ולפגיעה חמורה ביותר וייחודית בנפגעי העבירה הקטינים ובמשפחותיהם. פגיעה חמורה וייחודית זו, בהצטרפה לייחודיות ולתקדימיות המקרה, מחייבת, על דרך האומדן, הטלת פיצוי גבוה ונכבד על כל אחד מהנאשמים.

250. בנוסף, אין בידי לקבל את טענת באי כוח הנאשמים לפיה בשל הגשת תביעות אזרחיות אין מקום להטיל תשלום פיצוי על הנאשמים. אין חולק כי ההליכים האזרחיים לא הסתיימו וכי טרם נפסק פיצוי סופי במסגרתם. מעדויות הורי הקטינים נפגעי העבירה עלה כי עד כה, גם בחלוף למעלה מ-8 שנים, לא זכו הקטינים נפגעי העבירה ומשפחתם לפיצוי סופי. כאמור, מטרת הפיצוי הפלילי היא לזכות את נפגע העבירה בפיצוי מהיר על הנזק או הסבל שנגרמו לו בשל העבירה. לפיכך, בנסיבות אלו נדרשת ביתר שאת פסיקת פיצוי גבוה ונכבד לטובת נפגעי העבירה במסגרת ההליך הפלילי.

251. סכומי הפיצוי שיפסקו ייגזרו מקביעותי האמורות בדבר חלקו של כל אחד מהנאשמים באירוע, דרגת אשמתו, ותורמתו לגרימת תוצאות התאונה.

252. יודגש כי אין בסכום שייפסק כדי למצות את מלוא זכויותיהם של נפגעי העבירה ומשפחותיהם במישור האזרחי, וברי כי אף לא יהיה בו כדי לתקן את הנזק האדיר שנגרם ולהשיב את המצב לקדמותו, אך תקוותי היא כי יהיה בו כדי לעזור במידת מה לנפגעי העבירה ולמשפחותיהם לשקם בהדרגה את חייהם.

עונש קנס

253. המאשימה עתרה בטעוניה בקצרה להטיל על כל אחד מהנאשמים גם עונש קנס.

254. במכלול נסיבות המקרה, ובהתחשב בתוצאה העונשית הכוללת, לא מצאתי כי יש מקום להשית על הנאשמים עונש קנס.

255. אין חולק כי העבירות דנן לא בוצעו מתוך בצע כסף או ממניע ממוני או כי מי מהנאשמים הפיק רווח כספי כלשהו כתוצאה מביצוע העבירות.

לפיכך, ובשים לב להרשעת הנאשמים, לרכיב העונשי העיקרי שייגזר עליהם, ולרכיב הפיצוי המשמעותי שייגזר, אשר כולם כרוכים בפגיעה ממונית בנאשמים, לא מצאתי כי בענייננו יש מקום גם להטיל עונש קנס.

קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם

256. בגזירת העונש המתאים לכל נאשם יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה.

257. בטרם אבחן את נסיבותיו האישיות של כל נאשם, יש מקום לדון תחילה, במרוכז, בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הנוגעות לכלל הנאשמים או משותפות להם.

258. לזכות הנאשמים יש לשקול כי לאיש מהם אין עבר פלילי קודם, ואין חולק כי כולם אנשים נורמטיביים, אנשי מקצוע ומעש ואזרחים חיוניים ותורמים.

לצד זאת, רקעם הנורמטיבי של הנאשמים גם מדגיש את עצמת רשלנותם ואת פעולתם בניגוד מוחלט למצופה מאנשי מקצוע ומעש נורמטיביים ומנוסים כמוהם, וכן הוא מדגיש את המשמעות השלילית של היעדר נטילת אחריות כללית וניהולית לאירוע מצדם.

259. כמו כן, יש לשקול את העובדה כי דבר האירוע, ולאחר מכן גם הכרעת הדין וקביעותיה, פורסמו בכלי התקשורת,

לרבות פרסום שמות הנאשמים, באופן אשר בוודאי פגע בנאשמים, בשמם הטוב, במשפחתם ובפרנסתם, ובוודאי טרם גם להרתעת היחיד.

260. בנוסף, יש לשקול לקולה את העובדה כי האירוע דן התרחש בשנת 2014 וכתב האישום הוגש בשנת 2016. כבר קבעתי, כי בשים לב לנתוני התיק ולמורכבות החקירה אין המדובר בשיהוי המצדיק את ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק, ואף לא קרוב לכך. עם זאת, בהחלט מדובר בשיקול שיש לשקול לקולה במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה בעת גזירת הדין.

261. עוד יש לשקול לקולה כי מאז האירוע ועד היום חלפו כבר כ-8 שנים. הכרעת הדין ניתנה בדצמבר 2021, בחלוף כחמש שנים מאז הגשת כתב האישום, בתום הליך הוכחות ארוך. כל אותה העת הייתה חרב הדין מונפת מעל ראשם של הנאשמים, ובאותה תקופה אף פורסם דבר האירוע, כולל שמות הנאשמים, בכלי התקשורת, באופן שוודאי השפיע לרעה עליהם ועל חייהם באופנים שונים, ואף טרם להפחתה משמעותית בשיקולי הרתעת היחיד. עוד יש לציין כי לא ניתן לזקוף לפתחם של הנאשמים את חלוף הזמן, שכן זכותו של נאשם לעמוד על חפותו ולנהל משפט הוכחות, ובענייננו ההליך נוהל, ככל הניתן, באופן ענייני וביעילות האפשרית, תוך שהנאשמים ובאי כוחם לא הערימו קשיים דיוניים על התקדמות ההליך.

לצד זאת, לא ניתן גם לזקוף את הימשכות ההליך לחובת המאשימה, אשר פעלה אף היא ככל יכולתה לייעל את ההליך ולקדמו ביעילות ובמהירות האפשרית. מן הראוי לציין עוד כי מעבר לסיבות האובייקטיביות המערכתיות שגרמו להימשכות ההליך (שכללו בעיקר את היקפו של התיק ואת הקושי בתיאום מועדים בין צדדים רבים ועסוקים, בשים לב גם ליומנו העמוס של בית המשפט) חלק מהעיכוב נבע מהשלכותיה הבלתי צפויות של התפרצות מגפת הקורונה. זאת ועוד, יש לזכור כי הימשכות ההליך פגעה עד מאוד גם בנפגעי העבירה הקטינים ובמשפחותיהם.

262. עוד יש להזכיר כי אף אחד מהנאשמים לא הודה במיוחס לו בטרם החל הליך ההוכחות או במהלכו, ומכאן שאין מקום לזקוף לטובתם חיסכון בזמן שיפוטי או ייתור הצורך בשמיעת הראיות והעדויות.

263. לחומרה יש לשקול במיוחד את שיקול **הרתעת הרבים**, לפי סעיף 40 לחוק. כפי שפרטתי בהרחבה לעיל ובהכרעת הדין, מטרתן של עבירות הרשלנות היא להגביר את המודעות לסכנות ומניעתן, להכווין התנהגות ולייצר סטנדרט זהירות ראוי. הגשמת מטרה זו על ידי בתי המשפט עשויה להיות מושגת, בין היתר, על ידי מתן דגש ראוי לשיקול הרתעת הרבים, והעברת מסר ערכי, חברתי ומוסרי באמצעותו בדבר הנורמות החברתיות הראויות באירועים דומים, ובדבר ההשלכות של אי עמידה בנורמות אלה. בנוסף, נדרש להעביר מסר ברור, חד, תקיף ומרתיע בדבר המשקל המכריע שיש לערך קדושת החיים ולשמירה על חייהם של משתתפים באירועים רבי משתתפים, ובפרט קטינים, ובדבר החובה למתן תשומת לב עליונה לנושא הבטיחות שעה שכוללים שימוש באש ובחומרים לקיחים באירועים מעין אלה.

יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 9815/17 **אליהו רון נ' מדינת ישראל** (נבו 26.11.2008) במסגרתו נידון אסון ורסאי: "...עלינו לשוות לנגד עינינו את הצורך להקפיד על סטנדרטים ראויים של שמירה על חיי אדם וביטחונם. אכן, שיקול מרכזי בענישה בעבירות רשלנות הוא גורם ההרתעה. במקרים בהם מדובר ברשלנות מקצועית, כמו במקרה שבפנינו, על העונש לבטא את הצורך להעביר מסר חד וברור לאנשי המקצוע העוסקים בענף ולהרתיעם מנטילת סיכונים אסורים העלולים להביא לתוצאות קטלניות. יש לקוות כי העברת המסר האמור תביא להפנמה של שיטות עבודה בטוחות ולשמירה קפדנית על חיי אדם. כן יש להביא בחשבון את תוצאותיו החמורות של האירוע...".

264. בהקשר זה אציין כי לא מצאתי שיש מקום להפחית ממשקלו של שיקול הרתעת הרבים במקרה דנן בשל כך שרשת אורט הפנימה לכאורה את הלקחים מהאירוע ומתנהלת כיום באופן שונה מהדרך בה התנהלה בעבר, הגם שיש לברר

על כך. שיקול הרתעת הרבים אינו מתייחס רק למוסד החינוכי הספציפי שבמסגרתו פעלו הנאשמים, והוא נועד לייצר הרתעה רחבה יותר בקרב כלל הגורמים הפוטנציאליים המבקשים לקחת חלק בתכנון, ניהול, הפקה, ארגון ועריכה של אירועים רבי משתתפים, ובפרט כאשר משתתפים בהם קטינים ו/או כאשר נעשה במסגרתם שימוש באש ובחומרים לקיחים.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נאשמת 1

265. לצד הנסיבות המשותפות שאינן קשורות בביצוע העבירה האמורות, יש לשקול לקולה בעניינה של נאשמת 1 גם את נסיבותיה האישיות, המשפחתיות והכלכליות, כעולה מדבריה, מעדויות האופי שהובאו מטעמה ומהמסמכים יג/1.

נאשמת 1 הינה אם יחידנית שגידלה לתפארת שלושה ילדים, בנסיבות חיים לא פשוטות. נסיבותיה האישיות והכלכליות של נאשמת 1 הן מורכבות ומאתגרות. כמו כן, מעדויות האופי ומהמסמכים שהובאו בעניינה ומדבריה התרשמתי כי היא מצטיינת בעבודתה וכי היא מוערכת מאוד על ידי מעסיקיה, מכריה ועמיתה, אשר סומכים עליה. עוד התרשמתי כי היא מתנהלת באדיבות, כי היא אכפתית לסביבתה, כי היא מהווה אוזן קשבת עבור חבריה, וכי היא נרתמת לעזור ולסייע לסביבתה ולזקוקים לכך.

266. בנוסף, התרשמתי שלאירוע דן ולהליך המשפטי ולפרסומים אודותיו הייתה השפעה שלילית ממשית על נאשמת 1 ועל בני משפחתה, ובמיוחד על ילדיה.

כמו כן, ברי כי גם לעונש שיוטל עליה עתידה להיות השפעה עליה, על משפחתה ועל עתידה המקצועי והתעסוקתי, כמו גם הכלכלי.

267. עוד יש לשקול לקולה, כפי שצינתי לעיל, כי לנאשמת 1 אין עבר פלילי, וניתן להניח, במידה רבה של סבירות, כי מדובר במעידה חד פעמים וחריגה.

268. בנוסף, יש לשקול לקולה כי נאשמת 1 רצתה ליצור קשר עם משפחת נפגעי העבירה אך נמנעה מכך בשל ייעוץ משפטי שקיבלה. כמו כן, בדברה האחרון לפני, כמו גם במכתב שהוגש על ידה, הביעה נאשמת 1 אמפטיה, הזדהות, צער וכאב אמיתיים בגין תוצאות האירוע והנזקים שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה ולבני משפחתם.

269. לאור כלל האמור לעיל, ולאחר עריכת איזון בין השיקולים לחומרה ולקולה, סבורני כי יש למקם את עונשה של נאשמת 1 **בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם האמור בעניינה**.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נאשמת 2

270. לצד הנסיבות המשותפות האמורות שאינן קשורות בביצוע העבירה, יש לשקול לקולה בעניינה של נאשמת 2 גם את נסיבותיה האישיות, המשפחתיות והכלכליות, כעולה מדבריה, מעדויות האופי שהובאו בעניינה ומהמסמכים יג/2-3.

271. נאשמת 2 בת 63, אם לשלושה ילדים וסבתא לנכדים, אשר גידלה את ילדיה לתפארת, ואשר רואה בחינוך כמקצוע שבשליחות. כמו כן, מעדויות האופי ומהמסמכים שהוגשו בעניינה עולה כי נאשמת 2 מהווה מודל לחיקוי לילדיה, כי היא זוכה להערכה מקצועית ואישית רבה מאוד בקרב תלמידיה, עמיתה ומנהליה, כמי שפועלת לקידום ערכים חברתיים של התנדבות ומצוינות, וכי היא תרמה ותורמת רבות לתחום החינוך.

עוד התרשמתי כי נאשמת 2 היא אדם ערכי ומוסרי, בעלת רגישות רבה לזולת ולחלש, אכפתיות ומסירות. נאשמת 2 התנדבה באופן פעיל ומסור לעזור ולסייע לזולת החלש והנזקק, ונרתמה לנושא בנחישות בכל עת שהתבקשה לעשות כן.

272. גם בעניינה של נאשמת 2 יש מקום להזכיר כי אין לה עבר פלילי, ואני סבור שניתן להניח במידה רבה של סבירות כי מדובר באירוע חד פעמי.

בהקשר זה יש לציין שוב כי לאחר קרות המקרה דן סירבה נאשמת 2 להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים, כי בעקבות דרישתה ביחד עם נאשם 4 מינתה רשת אורט יועץ בטיחות קבוע אשר מלווה כיום כל פעילות מטעם מפ"ה, וכי היא חדלה את פעילותה בפרויקט המד"צים עוד בשנת 2016.

273. מדברי נאשמת 2 בפני בדברה האחרון התרשמתי כי היא חשה הזדהות ואמפטיה עם נפגעי העבירה ומשפחותיהם, כי היא עדיין מייסרת את עצמה בגין המקרה דן ותוצאותיו, כי כאבם של הקטינים נפגעי העבירה והוריהם אינו נותן לה מנוח, כי היא באמת דואגת להם, מצטערת על הכאב והסבל שהם נאלצו לעבור ומייחלת לשלומם, וכי המקרה דן היווה אירוע משברי גדול בחייה אשר מלווה וימשיך ללוות אותה כל ימי חייה. דברים אלה אף עלו מעדויות האופי שנשמעו והוגשו בעניינה.

274. עוד התרשמתי שלמקרה דן ולהליך המשפטי הייתה השפעה על נאשמת 2 ועל בני משפחתה, וכי הרשעה פלילית והעונש שיטל עליה עתידים להשפיע עליהם גם כן.

275. לאור כלל האמור לעיל, ולאחר עריכת איזון בין השיקולים לחומרה ולקולה, סבורני כי יש למקם את עונשה של נאשמת 2 **בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם האמור בעניינה.**

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נאשם 4

276. לצד הנסיבות המשותפות האמורות שאינן קשורות בביצוע העבירה, יש לשקול בעניינו של נאשם 4 גם את נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והכלכליות, כעולה מדבריו, מעדויות האופי שהובאו בעניינו ומהמסמכים יג/4.

277. נאשם 4 הינו פנסיונר בן 70, אב לשני בנים ולשלושת ילדיה של זוגתו, סב לנכדים, אשר עסק בתחום החינוך במשך למעלה מ-40 שנה.

במהלך שירותו הצבאי נפצע נאשם 4, וכתוצאה מכך נזקק לשיקום ארוך, כשעד היום הוא נושא על גופו צלקות, וסובל ממגבלות ומכאבים. פציעה זו והליך השיקום בעקבותיה הובילו את נאשם 4 לתחום החינוך.

מעדויות האופי ששמעתי ומהמסמכים שהוגשו בפני התרשמתי כי מדובר באדם ערכי מאוד, אוהב אדם ואדמה, אוהב את ארצו ומדינתו, קשוב וצנוע, אשר מהווה דוגמא אישית, חושב על הזולת ומבקש לעזור לו, ואשר תחום החינוך קרוב עד מאוד לליבו והוא רואה בו שליחות ראשונה במעלה. נאשם 4 תרם רבות לקידום החינוך הטכנולוגי בישראל. כמו כן, התרשמתי כי הוא מהווה ומשמש מקור להשראה ולהערצה עבור משפחתו, קרוביו, עמיתיו ותלמידיו, וכי הם רואים בו מנהיג, מורה דרך, איש שיחה, וגורם משמעותי בחייהם. לאור זאת, אין ספק כי הרשעתו של נאשם 4 בהליך דן מהווה אקורד סיום צורם ועצוב במסלול חיים אישי ומקצועי מרשים ורב הישגים וזכויות.

278. נאשם 4 נעדר עבר פלילי, ואני סבור שניתן להניח במידה רבה של סבירות כי יש לראות במקרה דן מעידה חד פעמית, וזאת, בין היתר, מכיוון שמדובר במי שעבד בהצטיינות בתחום החינוך במשך למעלה מ-40 שנה, בין היתר

בתפקידי ניהול בכירים, ללא שנזקפו לחובתו אירועים דומים, וכן לאור כך שמיד לאחר אירועי המקרה דן הוא סרב להמשיך ולקחת חלק בפרויקט הקניונים, וכן דרש, ביחד עם נאשמת 2, שרשת אורט תמנה יועץ בטיחות קבוע שילווה כל פעילות מטעם מפ"ה. כמו כן, יש מקום להזכיר כי כיום נאשם 4 הוא פנסיונר ואינו עובד עוד בתחום החינוך באופן פורמלי.

279. כמו כן, התרשמתי מדברו האחרון של נאשם 4 כי האירוע בו נפגעו נפגעי העבירה עדיין צרוב בראשו וכי הוא מתנצל בכנות ובישירות על הכאב והסבל שנגרמו להם ולמשפחותיהם. עוד התרשמתי כי נאשם 4 לוקח על עצמו את האחריות העולה מהכרעת הדין.

280. בנוסף, מדבריו ומהעולה מעדויות האופי שנשמעו בעניינו התרשמתי כי המקרה דן, ההליך המשפטי והפרסום אודותיו השפיעו מאוד על נאשם 4 ובני משפחתו, וכי הרשעתו הפלילית והעונש שיוטל עליו עתידים להשפיע עליהם גם כן.

281. לאור כלל האמור לעיל, ולאחר עריכת איזון בין השיקולים לחומרה ולקולה, סבורני כי יש למקם את עונשו של נאשם 4 **בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם האמור בעניינו**.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נאשם 6

282. לצד הנסיבות המשותפות האמורות שאינן קשורות בביצוע העבירה, יש לשקול בעניינו של נאשם 6 גם את נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והכלכליות, כעולה מדבריו ומהמסמכים **יג/6-יג/9**.

283. נאשם 6, כבן 50, נשוי ואב לשני ילדים, אשר אחד מהם הוא בעל צרכים מיוחדים ומוגדר כנכה. מדברי נאשם 6 עולה כי הוא בנה את חייו ואת עסקו בשתי ידי, בעמל רב ובהתמדה, וללא עזרה או תמיכה כלכלית מצד הוריו או מצד גורם אחר. נאשם 6 היה הראשון מבני משפחתו להשלים תעודת בגרות ולקבל תואר אקדמי. כמו כן, הוא שירת כלוחם בלבנון, וקיבל במסגרת זו אות הערכה על פעילות מבצעית בה היה מעורב.

284. נאשם 6 הקים בעצמו חברת הפקה לעיצוב ולבניית ביתנים מצליחה ומשגשגת, אשר עובדת עם חברות וגופים ישראלים שונים, פרטיים וציבוריים. נאשם 6 רואה במקצועו שליחות, הכוללת גם את ייצוג המדינה בחו"ל באירועים שונים. בנוסף, מהמסמכים שהוגשו עולה כי לקוחותיו מעריכים מאוד את עבודתו ואת מקצועיותו.

טרם פרוץ מגפת הקורונה עסקו של נאשם 6 העסיק מספר עובדים ופרנס 7 משפחות, אך בשל הנזקים הקשים שנגרמו לתחום התרבות והאירועים בעקבות מגפת הקורונה הוא נאלץ לפטר את מרבית עובדיו ופרנסתו נפגעה. דבר זה השפיע רבות גם על יכולתה הכלכלית של משפחתו. נאשם 6 הביע חששו מהאפשרות שבשלב זה של חייו יאלץ לחפש עבודה כשכיר במקצוע.

285. נאשם 6 נעדר עבר פלילי, וכעולה מדבריו, בכל שנות עבודתו, ובכל האירועים הרבים בהם היה מעורב, לא התרחש מקרה דומה. כמו כן, לדבריו, מאז המקרה דן הוא מסרב לעבוד באירועים שבהם משתתפים קטינים, הוא מוודא כל פעולה שלו מספר רב של פעמים, הוא מקפיד לשאול שאלות רבות מאוד, הוא לא מתעסק עוד באירועים הכוללים אש, וכן הוא אינו מבצע עוד אירועים המתקיימים בכיכר רבין בתל אביב. כל זאת במסגרת הפקת הלקחים מהאירוע, ולמרות הפגיעה שיש בצעדים אלה בעיסוקו ובפרנסתו.

286. מדברי נאשם 6 בפני התרשמתי כי הוא לוקח אחריות על התרשלותו בהתאם לאמור בהכרעת הדין. עוד התרשמתי

כי הוא חש צער עמוק ואמיתי על הסבל והנזק שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה ולמשפחותיהם וכי הוא עדיין נושא עימו את אירועי המקרה דנן.

287. כמו כן, מדברי נאשם 6 עלה כי המקרה דנן, ההליך המשפטי והפרסום אודותיו פגעו בפרנסתו והם עתידים להמשיך ולפגוע בה, וזאת הן מאחר ששמו הטוב והמוניטין המקצועי שלו נפגעו, ובתחום עיסוקו מדובר בפגיעה קשה ביותר, והן בשל הפגיעה בהיקף עבודתו מול גורמים ציבוריים במסגרת מכרזים ובח"ל.

288. לאור כלל האמור לעיל, ולאחר עריכת איזון בין השיקולים לחומרה ולקולה, סבורני כי יש למקם את עונשו של נאשם 6 **בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם האמור בעניינו.**

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נאשם 7

289. לצד הנסיבות המשותפות האמורות שאינן קשורות בביצוע העבירה, יש לשקול בעניינו של נאשם 7 גם את נסיבותיו האישיות והכלכליות, כעולה מדבריו ומהמסמכים **יג/5.**

290. נאשם 7 בן 72, עלה לישראל מברית המועצות לשעבר בשנת 1990, שם עבד כמהנדס, והוא המשיך לעבוד כמהנדס גם בישראל, ובהמשך החל לייעץ, לתת חוות דעת ולהכין תכניות בתחום הבטיחות באירועים רבי משתתפים.

נאשם 7 עבר אירוע מוחי, אשר השאיר אותו עם נכות ומוגבלות בתנועה, באופן המקשה עליו לעבוד ולהתפרנס כיום. לכן כיום הוא עובד כשעתיים-שלוש ביום.

291. מאז המקרה דנן נאשם 7 חדל מלתת חוות דעת בתחום הבטיחות והוא מתמקד כיום במתן חוות דעת בתחום הבנייה בלבד, וזאת הגם שהמאשימה לא הגישה כל בקשה להגבלת עבודתו במסגרת ההליכים דנן.

292. מדבריו האחרון של נאשם 7 בפני התרשמתי כי הוא מביע צער אמיתי על התאונה ועל הפגיעה והנזקים שנגרמו לקטינים נפגעי העבירה. עם זאת התרשמתי כי נאשם 7 מתקשה להפנים את חומרת מעשיו והתרשלותו וממשיך בצמצום אחריותו. כמו כן, התרשמתי כי הרשעתו הפלילית והעונש שיוטל עליו עתידים להשפיע עליו.

293. לאור כלל האמור לעיל, ולאחר עריכת איזון בין השיקולים לחומרה ולקולה, סבורני כי יש למקם את עונשו של נאשם 7 **בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם האמור בעניינו.**

הכרעה

294. לאור האמור לעיל, ולאחר שנתתי דעתי לתיקון 113 לחוק העונשין ולטיעוני הצדדים, החלטתי לגזור על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשמת 1:

א. מאסר למשך 2 חודשים, אשר ירוצה בדרך של **עבודות שירות**, בהתאם לחוות דעת **הממונה** מיום 21.06.22. עבודות השירות תבוצענה בבית חולים איכילוב ותחלנה ביום **14.09.22**. נאשמת 1 תתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה. **הנאשמת 1 הביעה**

הסכמתה לריצוי העונש בעבודות שירות כאמור ובתנאי חוות דעת הממונה, והיא הוזהרה כי כל הפרה של הוראות הממונה או הדין ביחס לעבודות השירות עלולה להוביל לכך שיתרת העונש תרוצה במאסר בפועל ממש או לגזירת עונשה מחדש.

ב.3 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים, שלא תעבור עבירה בה הורשעה, וזאת החל מהיום.

ג. **פיצוי** על סך 45,000 ₪ ש"ח לנפגעי העבירה י.ל. וי.ל, באמצעות הוריהם, **ופיצוי** על סך 7,500 ₪ לנפגע העבירה ע.פ, באמצעות הוריו. הפיצוי ישולם בתוך 90 ימים מהיום. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו לעיל. המאשימה תמסור את הפרטים הדרושים של נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

נאשמת 2:

א. מאסר למשך 3 חודשים, אשר ירוצה בדרך של **עבודות שירות**, בהתאם לחוות דעת **הממונה** מיום 14.06.22. עבודות השירות תבוצענה במרכז יום לקשיש ראשל"צ ותחלנה ביום **14.09.22**. נאשמת 2 תתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה. הנאשמת הביעה הסכמתה לריצוי העונש בעבודות שירות כאמור ובתנאי חוות דעת הממונה, והיא הוזהרה כי כל הפרה של הוראות הממונה או הדין ביחס לעבודות השירות עלולה להוביל לכך שיתרת העונש תרוצה במאסר בפועל ממש או לגזירת עונשה מחדש.

ב.3 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים, שלא תעבור עבירה בה הורשעה, וזאת החל מהיום.

ג. **פיצוי** על סך 60,000 ₪ ש"ח לנפגעי העבירה י.ל. וי.ל, באמצעות הוריהם, **ופיצוי** על סך 10,000 ₪ לנפגע העבירה ע.פ, באמצעות הוריו. הפיצוי ישולם בתוך 90 ימים מהיום. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו לעיל. המאשימה תמסור את הפרטים הדרושים של נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

נאשם 4:

א. מאסר למשך 2 חודשים, אשר ירוצה בדרך של **עבודות שירות**, בהתאם לחוות דעת **הממונה** מיום 08.05.22. עבודות השירות תבוצענה באנדרטת הנח"ל ותחלנה ביום **14.09.22**. נאשם 4 יתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה. הנאשם 4 הביע הסכמתו לריצוי העונש בעבודות שירות כאמור ובתנאי חוות דעת הממונה, והוא הוזהר כי כל הפרה של הוראות הממונה או הדין ביחס לעבודות השירות עלולה להוביל לכך שיתרת העונש תרוצה במאסר בפועל ממש או לגזירת עונשו מחדש.

ב.3 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה בה הורשע, וזאת החל מהיום.

ג. **פיצוי** על סך 45,000 ₪ ש"ח לנפגעי העבירה י.ל. וי.ל, באמצעות הוריהם, ו**פיצוי** על סך 7,500 ₪ לנפגע העבירה ע.פ, באמצעות הוריו. הפיצוי ישולם בתוך 90 ימים מהיום. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו לעיל. המאשימה תמסור את הפרטים הדרושים של נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

נאשם 6:

א. מאסר למשך 3 חודשים, אשר ירוצה בדרך של **עבודות שירות**, בהתאם לחוות דעת **הממונה** מיום 14.06.22. עבודות השירות תבוצענה במכללת אברוצקי ותחלנה ביום **05.09.22**. נאשם 6 יתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה. הנאשם 6 הביע הסכמתו לריצוי העונש בעבודות שירות כאמור ובתנאי חוות דעת הממונה, והוא הוזהר כי כל הפרה של הוראות הממונה או הדין ביחס לעבודות השירות עלולה להוביל לכך שיתרת העונש תרוצה במאסר בפועל ממש או לגזירת עונשו מחדש.

ב. 3 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה בה הורשע, וזאת החל מהיום.

ג. **פיצוי** על סך 60,000 ₪ ש"ח לנפגעי העבירה י.ל. וי.ל, באמצעות הוריהם, ו**פיצוי** על סך 10,000 ₪ לנפגע העבירה ע.פ, באמצעות הוריו. הפיצוי ישולם בתוך 90 ימים מהיום. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו לעיל. המאשימה תמסור את הפרטים הדרושים של נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

נאשם 7:

א. מאסר למשך 3 חודשים, אשר ירוצה בדרך של **עבודות שירות**, בהתאם לחוות דעת **הממונה** מיום 14.06.22. עבודות השירות תבוצענה בגשר שירותי שיקום חדרה ותחלנה ביום **05.09.22**. נאשם 7 יתייצב במועד זה עד השעה 8:00 בפני הממונה. הנאשם 7 הביע הסכמתו לריצוי העונש בעבודות שירות כאמור ובתנאי חוות דעת הממונה, והוא הוזהר כי כל הפרה של הוראות הממונה או הדין ביחס לעבודות השירות עלולה להוביל לכך שיתרת העונש תרוצה במאסר בפועל ממש או לגזירת עונשו מחדש.

ב. 3 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים, שלא יעבור עבירה בה הורשעה, וזאת החל מהיום.

ג. **פיצוי** על סך 60,000 ₪ ש"ח לנפגעי העבירה י.ל. וי.ל, באמצעות הוריהם, ו**פיצוי** על סך 10,000 ₪ לנפגע העבירה ע.פ, באמצעות הוריו. הפיצוי ישולם בתוך 90 ימים מהיום. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שנקבעו לעיל. המאשימה תמסור את הפרטים הדרושים של נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים מהיום.

דברי סיום

295. בסיומו של הליך משפטי ארוך וממושך, שנפרש על פני מספר שנים, מצאתי לנכון לומר מספר דברים בשולי גזר הדין.

296. **לנאשמים** - קביעותי בהכרעת הדין ובגזר הדין בנוגע לרשלנותכם הממשית והנכבדה, שהביאה לפגיעה הקשה בקטינים נפגעי העבירה, הן אכן חדות, קשות וברורות, ומשמעותן חייבת להדהד בקול רם וצלול למען לא יקרו מקרים דומים בעתיד.

אולם, אין בקביעותי אלו כדי לאיין או כדי לבטל את תרומתכם הרבה למדינה, לחברה ולזולת, את הישגים המקצועיים המרשימים, ואת אופייכם הערכי והנורמטיבי, אשר נבנו בעמל רב ובמסירות רבה במשך חיים שלמים.

297. **לנפגעי העבירה - י.ל., י.ל. וע.פ.** - התאונה האיומה התרחשה בעת שהייתם רק ילדים קטנים, שאך ביקשו לבקר ביריד מדע בכיכר העיר כדי ללמוד וליהנות, וציפו להגנה, לשמירה ולביטחון מצד מארגני האירוע. התאונה הארורה פגעה קשות בכם ובמשפחותיכם ונזקיה הקשים שינו לעד את מסלול חייכם. אמנם לא נכחתם בגופכם בהליך המשפטי, אך המחשבה עליכם, על הפגיעה בכם ועל עתידכם ליוו את בית המשפט לאורך כל הדרך, מתוך רצון לעשות עמכם צדק, שיהיה בו, ולו במעט, להקל על סבלכם, ומתוך רצון למנוע הישנות מקרים דומים בעתיד.

דעו לכם, שזכותם בהורים נפלאים, אמיצים ומסורים מאין כמוהם, שלצד עשייתם היומיומית לשיקומכם ולרווחתכם גם נלחמו בכל כוחם כדי להשמיע את קולכם ואת דרישתכם לצדק בפני בית המשפט.

אני מאחל לכם שתגדלו להיות נערים וגברים שמחים ומאושרים, ושככל שיחלפו השנים זיכרון האירוע ילך ויתעמעם. אני תקווה שהכרעת הדין וגזר הדין יהוו סגירת מעגל עבורכם, שתאפשר לכם לחוש שהצדק נעשה, ושכעת תוכלו להתמקד בבניית חייכם ועתידכם לפי שאיפותיכם וחלומותיכם.

המזכירות וההגנה ישלחו העתק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

ניתן צו כללי למוצגים. המוצגים יחולטו/יושמדו/יושבו לבעליהם על פי החלטת קצין משטרה. לאחר שההליך כולו יהפוך לחלוט וסופי המאשימה תשלח נציג ללשכתי על מנת לאסוף מוצגים פיסיים, שאינם ניתנים לסריקה.

זכות ערעור לבית משפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשפ"ב, 26 יוני 2022, בהעדר הצדדים.